00301640

E1/5.1

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

Kingdom of Cambodia

Nation Religion King

Royaume du Cambodge

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia

Chambres Extraordinaires au sein des Tribunaux Cambodgiens

អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង

Trial Chamber

Chambre de Premi—re instance

កំណត់ហេតុជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ
នៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីជំនុំជម្រះក្តី "ឌុច"

សំណុំរឿងលេខ ០០១/១៨-០៧-២០០៧-អវតក/អជសដ

ថ្ងៃទី៣០ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៩

សវនាការលើអង្គសេចក្តី

ចៅក្រមសាលាដំបូង៖

លោក និល ណុន ជាប្រធាន

លោកស្រី ស៊ីលយ៉ា ខាតវ៉ាយថ៍

លោក យ៉ា សុខន

លោក ហ្សង់ម៉ាក ឡាវែន៍

លោក ធូ មណី

លោក យូរ ឧត្តរា

លោកស្រី ក្លូឌា ហ្វេនស៍

មេធាវីសាលាដំបូង៖

លោក លឹម សួយហុង

លោក ម៉ាតូ គ្រីស្តារ

លោកស្រី សែ កុលវុឌ្ឍី (ក្រឡាបញ្ជី)

កញ្ញា ណាថាក់ វិចស៊ែល (ក្រឡាបញ្ជី)

លោក ឌុច ផារី

ការិយាល័យសហព្រះរាជអជ្ញា៖

លោកស្រី ជា លាង

លោក រ៉ូបឺត ពើទីត

លោក យ៉េត ចរិយា

លោក វាលៀម ស្មីត

លោក តាន់ សេណារ៉ុង

លោក សេង ប៊ុនឃាង
លោក អាឡិចសាន់ឌឺ ប៊ិត
លោក ពេជ្រ សម្បត្តិ
លោក ជីហ្គិន អាស្មាន
លោក ស្វូអាត ហ្វូត
លោក ប៉ាក ចាន់លីណូ (ក្រឡាបញ្ជី)

មេធាវីការពារជនជាប់ចោទ កាំង ហ្គេក អ៊ាវ ៖

លោក ការ សាវុត្ថ
លោក ហ្រ្វង់ស្វ័រ រូ

មេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី៖

លោក ហុង គឹមសួន
លោក គង់ ពិសី
លោក យុង ផានិត
លោគ គឹម ម៉េងឃី
កញ្ញា ម៉ុច សុវណ្ណារី
លោកស្រី ស៊ីលឃីស្ទួត ហ្សីនស្គី
លោក ម៉ាទីន ហ្សាកឃ្សឹន (ហ្សាកកាំង)
កញ្ញា ទី ស្រ៊ីនណា
លោក អាឡាំង វ៉ែនណឺ
លោក ព្យែរ អូលីវីយេ ស័រ

ផ្នែកគ្រប់គ្រងតុលាការ៖

លោក សាន់ រ៉ាដា

កិច្ចដំណើរការនីតិវិធី

[១០:០៣:០០]

[ចៅក្រមចូលមកកាន់បន្ទប់សវនាការ]

លោកស្រី សែ កុលវុឌ្ឍី៖

សូមអញ្ជើញអង្គុយចុះ!

[អ្នកសារព័ត៌មានចូលថតរូប]

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

ការថតរូបត្រូវបញ្ចប់ត្រឹមនេះ ។ ហើយសូមអញ្ជើញអ្នកសារព័តមានចេញក្រៅពីទីនេះ ដើម្បីយើងដំណើរការសវនាការរបស់យើង ។

ថ្ងៃនេះតាងនាមប្រជារាស្ត្រខ្មែរនិងអង្គការសហប្រជាជាតិ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ដែលបង្កើតឡើងតាមច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតឲ្យអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាដែលបានប្រកាសឲ្យប្រើតាមព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/១៤០០/០០៦ ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៤ ដើម្បីកាត់សេចក្តីឧក្រិដ្ឋកម្មដែលប្រព្រឹត្តនៅក្នុងរយៈកាលនៃកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ចាប់ពីថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ រហូតដល់ថ្ងៃទី១៦ *(ស៊ិក)* ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ ប្រកាសបើកសវនាការជាសាធារណៈលើអង្គសេចក្តី នូវសំណុំរឿង០០១ ចុះថ្ងៃទី១៨ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៧ អ.វ.ត.ក អជសដ ដែលមានជនជាប់ចោទឈ្មោះ កាំង ហ្គេកអ៊ាវ ហៅ ឌុច ភេទប្រុស អាយុ៦៦ឆ្នាំ ជនជាតិខ្មែរ សញ្ជាតិខ្មែរ ជាប់ចោទពីបទឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ អំពើបំពារបំពានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរទៅលើអនុសញ្ញាទីក្រុងហ្សឺណែវ ចុះថ្ងៃទី១២ ខែសីហា ឆ្នាំ១៩៤៩ ។ ការរំលោភបំពានលើក្រមព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជាឆ្នាំ១៩៥៦ ដែលមានបទមនុស្សឃាតទុកជាមុន ដែលមានក្នុងបញ្ញត្តិ៥០១ និង៥០៦ និងបទទារុណកម្មក្នុងមាត្រា៥០០ បទល្មើសដែលមានចែងនឹងត្រូវផ្តន្ទាទោសបញ្ញត្តិមាត្រា៣(ថ្មី) មាត្រា៥ មាត្រា៦ មាត្រា២៩(ថ្មី) និងមាត្រា ៣៩(ថ្មី) នៃច្បាប់ស្តីពីបង្កើតឲ្យមានអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹងមន្ទីរ ស-២១ នៅទីក្រុងភ្នំពេញ ។

សមាសភាពចៅក្រមអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងមានដូចខាងក្រោម៖

១) រូបយើង ឈ្មោះ និល ណុន ជាប្រធាន

២) លោកស្រីចៅក្រម ស៊ីលយ៉ា ខាតវ៉ាយថ៍

៣) លោកចៅក្រម យ៉ា សុខន

៤) លោកចៅក្រម ហ្សង់ម៉ាក ឡាវែន៍

៥) លោកចៅក្រម ធូ មុណី

និងមានចៅក្រមបម្រុងចំនួនពីររូបៈ

១) លោកចៅក្រម យូរ ឧត្តរា

២) លោកស្រីចៅក្រម ក្លូឌា ហ្វែនស៍

នៅក្នុងសំណុំរឿងលេខ ០០១នេះ មានដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន៩៣នាក់ចូលរួម ។ ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីទាំង៩៣នាក់នេះ ត្រូវបានបែងចែកជាបួនក្រុម មានមេធាវីអ្នកតំណាងឲ្យដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីសរុបចំនួន១៥រូប ក្នុងនោះមានមេធាវីជាតិចំនួន៦រូប និងមេធាវីអន្តរជាតិចំនួន៩រូប ។

ក្រឡាបញ្ជី, តើបានបំពេញកិច្ចផ្ទៀងផ្ទាត់មើលនូវអត្តសញ្ញាណភាគីនិងពិនិត្យមើលអំពីស្ថានភាពវត្តមាន អវត្តមាន អ្នកដែលត្រូវចូលរួមនៅក្នុងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីសវនាការនូវព្រឹកនេះហើយឬនៅ?

[១០:០៧:០៩]

លោក ឌុច ផារីៈ

សូមគោរពលោកប្រធាន! ខ្ញុំបានត្រួតពិនិត្យវត្តមាន និង អវត្តមាន និងអត្តសញ្ញាណរបស់អ្នកចូលរួមនៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធីរួចហើយ ។ ភាគីខាងមេធាវីដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីអវត្តមានចំនួន៥នាក់ ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលចូលរួមសវនាការថ្ងៃនេះ ចំនួន៥៤នាក់ ។ សូមអរគុណ ។

ប្រធានអង្គជំនុំៈ

ក្រឡាបញ្ជី, បញ្ជីផ្ទៀងផ្ទាត់អត្តញ្ញាណភាគី និងបញ្ជីវត្តមាន រួមក្នុងនីតិវិធីសវនាការព្រឹកនេះត្រូវភ្ជាប់ទៅក្នុងប្រតិចារឹក ។

អនុរក្សមន្ទីរឃុំឃាំង នាំជនជាប់ចោទ ឈ្មោះ កាំង ហ្កេកអ៊ាវ ហៅ ឌុច មកកាន់ឈើរាំងរង់ក្រចកសេះ ជាកន្លែងបម្រុងទុកសម្រាប់ជនជាប់ចោទនៅទីនេះ ។

[១០:០៨:៤៩]

លោក កាំង ហ្កេកអ៊ាវ ក្រោកឈរឡើង។

នីតិវិធីបន្តនេះ គឺអង្គជំនុំជម្រះធ្វើការសាកសួរដើម្បីផ្ទៀងផ្ទាត់អំពីអត្តសញ្ញាណរបស់ជនជាប់ចោទ ដែលមានចំណុចមួយចំនួនដូចខាងក្រោមនេះៈ

លោកឈ្មោះអីដែរ?

ជនជាប់ចោទ៖

ខ្ញុំបាទ ឈ្មោះកាំង ហ្គេកអ៊ាវ ហៅ ឌុច ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

ចូលលោកប្រកបនូវឈ្មោះលោក ហ្គេក អ៊ាវ ហ្នឹងសរសេរយ៉ាងដូចម្តេច?

ជនជាប់ចោទ៖

ហ្គេកអ៊ាវ ជាអក្សរខ្មែរសរសេរ ហ-្គ-េ-ក, អ៊ាវ សរសេរ "អ-៊-ា និង វ" ចំណែកជាអក្សរឡាតាំងវិញ ហ្គេកអ៊ាវ សរសេរ "G-u-e-k, E-a-v" ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

ក្រៅពីឈ្មោះទាំងពីដូចខាងលើនេះ តើលោកធ្លាប់ប្រើប្រាស់នូវឈ្មោះអ្វីផ្សេងទៀតដែរឬទេ?

ជនជាប់ចោទ៖

លោកប្រធានជាទីគោរព! នៅពេលដែលខ្ញុំបាទទើបកើតមក ឪពុកខ្ញុំបាទដាក់ឈ្មោះថា យន់ ជាវ នៅពេលដែលខ្ញុំបាទកើតមកបានប្រហែលជាបីខែ ឪពុកខ្ញុំបាទទៅចុះបញ្ជីជាតិ ។ បញ្ជីជាតិពិតប្រាកដរបស់ខ្ញុំបាទ ឈ្មោះ កាំង ជាវ ដល់ក្រោយមកមានគ្រូហោម្នាក់ មិនហោអីទេ តាំងខ្លួនជាហោ សុំប្រែឈ្មោះខ្ញុំដាក់ថា យិន គាវ ។ ខ្ញុំចូលទៅសាលារៀន ខ្ញុំដាក់ឈ្មោះ កាំង គាវ ។ ដល់ឆ្នាំ១៩៥៧ ខ្ញុំបាទត្រូវប្រលងវិញ្ញាបនប័ត្របឋមសិក្សា ខ្ញុំបាទបានប្តូរឈ្មោះពី កាំង គាវ ទៅជា កាំង ហ្គេកអ៊ាវ តាមការយល់ស្របរបស់ឪពុកខ្ញុំ ។ ដល់ខ្ញុំបាទចូលបដិវត្តន៍ ខ្ញុំបាទប្រើឈ្មោះ កាំង ហ្គេកអ៊ាវ ហៅ ឌុច ។ ឈ្មោះ ឌុច ជាឈ្មោះបដិវត្តន៍ ជំនាន់នោះដែលគេហៅថាឈ្មោះបដិវត្តន៍ ។

នៅឆ្នាំ១៩៨៦ ខ្ញុំបាទទៅស្រុកចិន ខ្ញុំបាទប្រើ ឈ្មោះ ហាង់ ពិន ។ នៅស្រុកចិន ខ្ញុំធ្វើការរហូតដល់ឆ្នាំ១៩៨៨ ខ្ញុំត្រឡប់មកវិញឈ្មោះ ហាង់ ពិន ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

តើទីកន្លែងកំណើតរបស់លោកនៅឯណា?

ជនជាប់ចោទ៖

ខ្ញុំបាទពិតប្រាកដនៅភូមិ ពៅវើយ ឃុំពាមបាង ស្រុកស្ទោង ខេត្តកំពង់ធំ ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

តើលោកមានមុខរបរអ្វីទៅ មុនពេលត្រូវបានចាប់ឃុំខ្លួន ?

ជនជាប់ចោទ៖

ថ្មីៗ មុនពេលដែលខ្ញុំត្រូវតុលាការយោធាកោះហៅមកឃុំខ្លួន ខ្ញុំបាទជាគ្រូបង្រៀន ធ្វើការនៅស្រុកសំឡូត ខេត្តបាត់ដំបង ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

តើឪពុករបស់លោកឈ្មោះអីដែរ? ហើយគាត់សព្វថ្ងៃនៅរស់ឬក៏ទទួលមរណភាពហើយ?

ជនជាប់ចោទ៖

លោកប្រធានជាទីគោរព! ឪពុកខ្ញុំបាទឈ្មោះ កាំង គី កើតនៅឆ្នាំ១៩១៥ ។ ក៏ប៉ុន្តែ ឪពុកខ្ញុំបាទធ្វើអនិច្ចកម្ម កាលពីឆ្នាំ១៩៩០ផុតទៅហើយ ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

ម្តាយរបស់លោកគាត់ឈ្មោះអ្វីដែរ ហើយសព្វថ្ងៃរស់ ឬក៏ទទួលមរណភាពហើយ?

ជនជាប់ចោទ៖

ម្តាយខ្ញុំបាទកើតនៅឆ្នាំ១៩២៣ សព្វថ្ងៃម្តាយខ្ញុំបាទនៅរស់ ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

...ឈ្មោះអីដែរ? ហើយសព្វថ្ងៃគាត់នៅរស់ឬក៏ទទួលមរណភាពហើយ?

ជនជាប់ចោទ៖

បាទមានប្រពន្ធ ។ រៀបការនៅថ្ងៃ២០ ធ្នូ ១៩៧៥ តែអានិច្ចា ប្រពន្ធខ្ញុំបាទស្លាប់បាត់ទៅហើយនៅថ្ងៃ១១ ខែវិច្ឆិកា ១៩៩៥ ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

លោកមានកូនទាំងអស់ប៉ុន្មាននាក់? ប្រុសប៉ុន្មាន ស្រីប៉ុន្មាន?

ជនជាប់ចោទ៖

លោកប្រធានជាទីគោរព ខ្ញុំបាទមានកូនបួននាក់ ។ កូនទីមួយជាកូន--

អ្នកបកប្រែ៖

សូមអភ័យទោសលោកចៅក្រម អត់បើកមីក្រូហ្វូន ។

ជនជាប់ចោទ៖

កូនទីពីរ ជាកូនប្រុសឈ្មោះ ហង់ សៀវ ផេង នៅរស់ ។ សព្វថ្ងៃនៅសំឡូត ធ្វើជាគ្រូបង្រៀន ។ កូនទីបីឈ្មោះ ហង់ សៀវ ម៉េង ជាកូនប្រុស ។ សព្វថ្ងៃនៅសំឡូតដែរ រកស៊ីធ្វើជាគ្រូបង្រៀន ។ កូនទីបួនជាកូនពៅ ឈ្មោះ ហង់ ថៃអាន នៅសំឡូតដែរ ធ្វើគ្រូបង្រៀន ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

លោក កាំង ហ្កេកអ៊ាវ ក្នុងនាមលោកជាជនជាប់ចោទនៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះ ចាប់ពីពេលនេះតទៅ និងសវនាការជាបន្តបន្ទាប់ លោកមានសិទ្ធិដូចខាងក្រោម៖

សិទ្ធិមានមេធាវីការពារតាមការជ្រើសរើសរបស់លោកក្នុងគ្រប់ដំណាក់កាលនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ។ សិទ្ធិនេះអង្គជំនុំជម្រះកត់សម្គាល់ឃើញថា ចាប់តាំងពីដំណាក់កាលស៊ើបអង្កេតរហូតដល់ពេលនេះ លោកមានមេធាវីចំនួនពីររូប មេធាវីមួយរូបជាមេធាវីជាតិ និងមេធាវីអន្តរជាតិមួយរូប គឺលោកមេធាវី ការ សាវុត្ថ និង លោកមេធាវី ហ្វ្រង់ស្វ័រ រូ ។

នៅក្នុងដំណាក់កាលនៃដំណើរការនីតិវិធីពិភាក្សាដេញដោលរបស់តុលាការលោកមានសិទ្ធិនៅស្ងៀមមិនឆ្លើយតប លោកមានសិទ្ធិមិនធ្វើសក្ខីកម្មប្រឆាំងនឹងខ្លួនឯង លោកមានសិទ្ធិទទួលដំណឹងពីបទល្មើសដែលចោទប្រកាន់ចំពោះរូបលោក ។

លោក កាំង ហ្កេកអ៊ាវ តើលោកបានទទួលដំណឹងពីបទចោទប្រកាន់ចំពោះរូបលោកហើយឬនៅ?

ជនជាប់ចោទ៖

លោកប្រធានជាទីគោរព ខ្ញុំបាទបានទទួលដំណឹងអំពីបទចោទប្រកាន់លើរូបខ្ញុំបាទហើយ ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

លោកបានទទួលដំណឹងពីបទចោទប្រកាន់ហ្នឹងចាប់ពីពេលណាមកដែរ?

ជនជាប់ចោទ៖

តាំងពីពេលខ្ញុំបាទចូលមកដល់ អ.វ.ត.ក នេះ ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

ដើម្បីបន្ថែមឲ្យកាន់តែច្បាស់អំពីបទល្មើសដែលបានចោទប្រកាន់ចំពោះជនជាប់ចោទ និងជាការអនុវត្តតាមវិធាន៨៩ ស្ទួន (១) នៃវិធានផ្ទៃក្នុងរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា អង្គជំនុំជម្រះចាត់ក្រឡាបញ្ជីសវនាការចំនួនពីររូបគឺលោកស្រី សែ កុលវុឌ្ឍី និង លោក ឌុច ផារី ឡើងអានន្ទូវ

បទចោទប្រកាន់ប្រឆាំងនឹងជនជាប់ចោទ និងអាននូវផ្នែកវិភាគអង្គហេតុនៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងឲ្យជំនុំជម្រះរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតចាប់ពីកថាខណ្ឌទី១០ រហូតដល់កថាខណ្ឌទី១៦២ និងផ្នែកការវិភាគអង្គហេតុនៅក្នុងសាលដីកាបញ្ជូនរឿងឲ្យជំនុំជម្រះរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះ ត្រង់កថាខណ្ឌ១៥២និង ១៥៣ ។

អង្គជំនុំជម្រះសូមជម្រាបថា ឈ្មោះសាក្សី និងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលមាននៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត និងនៅក្នុងសាលដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះត្រូវប្រើជារហស្សនាម រហូតដល់វិធានការការពារត្រូវបានសម្រេច ។

អញ្ជើញលោកស្រី សែ កុលវុឌ្ឍី ឡើងអាននូវបទចោទប្រកាន់ និងផ្នែកកាលវិភាគអង្គហេតុដែលមាននៅក្នុងដីកាសម្រេចទាំងពីរ ។

អ្នកបកប្រែ៖

ខ្ញុំសូមឲ្យមេធាវីនិយាយម្តងទៀត ។

លោកស្រី សែ កុលវុឌ្ឍី៖

យោងតាមដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះចុះថ្ងៃទី៨ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៨ ត្រូវបានកែប្រែដោយសាលដីការបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះ ចុះថ្ងៃទី៥ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៨ ដែលមានជនជាប់ចោទឈ្មោះ កាំង ហ្គេកអ៊ាវ ហៅ ឌុច ភេទប្រុស ជនជាតិខ្មែរ កើតនៅថ្ងៃទី១៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៤២ នៅភូមិពៅវើយ ឃុំពាមបាង ស្រុកស្ទោង ខេត្តកំពង់ធំ ត្រូវបានឃុំខ្លួននៅមន្ទីរឃុំឃាំងរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ--

[១០:១៩:២០]

លោក ហ្វ្រង់ស្វ័រ រូ៖

(គ្មានការបកប្រែ)

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

ម្តងទៀតសូមអញ្ជើញលោកមេធាវីនិយាយ មានប្រសាសន៍ម្តងទៀត ។

លោក ហ្វ្រង់ ស្វ័រ រូ៖

(គ្មានការបកប្រែ)

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

អង្គជំនុំជម្រះទទួលសំណូមពរនេះ ប៉ុន្តែអង្គជំនុំជម្រះសូមជម្រាបអង្គពិធីទាំងមូលថា អង្គជំនុំជម្រះមាននីតិវិធីក្នុងការប្រព្រឹត្តិទៅក្នុងអំឡុងពេលមួយដែលត្រូវបង្ហាញអំពីការស្តាប់នូវបទចោទប្រកាន់នេះរហូតដល់វាក្យខណ្ឌមួយ អង្គជំនុំជម្រះនឹងអនុញ្ញាតដោយសម្រេចឆន្ទានុសិទ្ធិឲ្យគាត់អង្គុយចុះតែម្តង។ ឥឡូវនេះមិនទាន់ដល់ពេលទេ ។

សូមអញ្ជើញក្រឡាបញ្ជីបន្ត ។

[១០:២១:២៥]

លោកស្រី សែ កុលវណ្ណី៖

...ត្រូវបានឃុំខ្លួននៅមន្ទីរឃុំឃាំងរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាចាប់ពីថ្ងៃទី៣០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៧ និងចោទប្រកាន់ពីបទឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ ការរំលោភបំពានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរលើអនុសញ្ញាទីក្រុងហ្សឺណែវ ឆ្នាំ១៩៤៩ និងការរំលោភបំពានលើក្រមព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជាឆ្នាំ១៩៥៦ ។ បទឧក្រិដ្ឋដែលមានចែង និងផ្តន្ទាទោសតាមមាត្រា៣(ថ្មី) មាត្រា៥ មាត្រា៦ មាត្រា២៩(ថ្មី) និងមាត្រា៣៩(ថ្មី) នៃច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ដើម្បីកាត់សេចក្តីឧក្រិដ្ឋកម្មដែលប្រព្រឹត្តឡើងនៅក្នុងរយៈកាលនៃកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

ដោយហេតុនៃចោទប្រកាន់នេះត្រូវអានរយៈពេលវែង ហើយយើងអនុញ្ញាតឲ្យជនជាប់ចោទអង្គុយចុះដើម្បីស្តាប់នៅការអាននូវបទចោទប្រកាន់ និងអង្គហេតុ វិភាគអង្គហេតុនៃបទចោទប្រកាន់នេះ ។

លោកស្រី សែ កុលវណ្ណី៖

ការស៊ើបសួរបានបង្ហាញនូវអង្គហេតុដូចតទៅ៖

ថ្ងៃទី១ ការបង្ហាញអំពីអង្គហេតុ

ក) បរិបទប្រវត្តិសាស្ត្រនិងនយោបាយ

នៅថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធរំដោះជាតិកម្ពុជា ដឹកនាំដោយបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជាបានចូលដល់ទីក្រុងភ្នំពេញ និងបានដណ្តើមកាន់កាប់អំណាចទាំងស្រុងនៅកម្ពុជា ។ ជាមួយនឹងការបញ្ចប់សង្គ្រាមស៊ីវិលប្រឆាំងនឹងរបបសាធារណរដ្ឋខ្មែររបស់ លន់ នល់ បក្សកុម្មុយនីស្ត

កម្ពុជាបានអនុវត្តគោលនយោបាយមួយឆ្ពោះទៅដំណាក់កាលបន្ទាប់នៃការកសាងបដិវត្តន៍កសាងសង្គមនិយម ។

ក្នុងអំឡុងបីឆ្នាំប្រាំបីខែ និងម្ភៃថ្ងៃ បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជាបានប្រើអំណាចយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាពទៅលើរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ហើយបានដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយបំបែកចេញទាំងស្រុងនៃរចនាសម្ព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ច និងនយោបាយរបស់របបសាធារណរដ្ឋខ្មែរ ហើយបង្កើតនូវអំណាចបដិវត្តន៍ថ្មីមួយ ។ អ្នកប្រវត្តិសាស្ត្រនិងអ្នកជំនាញបានឯកភាពថា កម្មវិធីនយោបាយនេះ ត្រូវគេអនុវត្តតាមរយៈមធ្យោបាយមួយចំនួនដែលរួមមានការជម្លៀសដោយបង្ខំអ្នករស់នៅភ្នំពេញ និងអតីកងកម្លាំងដ៏រឹងមាំរបស់របបសាធារណរដ្ឋខ្មែរឲ្យទៅនៅតាមជនបទ ការបង្កើតសហករណ៍ក្រោមការគ្រប់គ្រង់របស់បក្សក្នុងគោលបំណងដើម្បីបង្កបង្កើនផលិតផលស្បៀង ហើយដែលនៅទីនោះប្រជាជនត្រូវបានគេបង្ខំឲ្យធ្វើការក្នុងស្ថានភាពលំបាកក្រៃលែង ឬការលុបបំបាត់មន្ត្រី និងអ្នកគាំទ្ររបបចាស់ ។

[១០:២៣:៥៦]

គោលនយោបាយជាច្រើនរបស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា គឺមានគោលដៅប្រែក្លាយប្រជាជនថ្មីឲ្យទៅជាកសិករ ។ ប្រជាជនថ្មីទាំងនេះភាគច្រើនអ្នករស់នៅទីក្រុង ព្រមទាំងកសិករដែលរស់នៅក្រោមរបប លន់ នល់ រហូតដល់ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ ខុសពីប្រជាជនចាស់ ឬប្រជាជនមូលដ្ឋាន ដែលភាគច្រើនជាកសិករស្ថិតក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា ក្នុងអំឡុងពេលនៃរបបសាធារណរដ្ឋខ្មែរ ។ បន្ទាប់មកការសម្លាប់ទាំងនេះបានបន្តអនុវត្តនូវតាមមន្ទីរសន្តិសុខនានានៅទូទាំងប្រទេស ។ ការសម្លាប់បែបនេះត្រូវបានគេប្រមើលឃើញទុកជាមុនរួចទៅហើយ ជាក់ស្តែងនាខែកុម្ភៈ ក្នុងឆ្នាំ១៩៧៥ បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជាបានរៀបចំមហាសន្និបាតជាតិរបស់រណសិរ្សរួបរួមជាតិកម្ពុជា ហើយនៅពេលនោះបានប្រកាសជាឱឡារិកតាមប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយរបស់ខ្លួនថា ពួកមហាក្បត់ទាំង៧រូបរបស់សាធារណរដ្ឋខ្មែរ និងត្រូវប្រហារជីវិតភ្លាមៗក្រោយថ្ងៃរំដោះពីបទក្បត់ជាតិ ។

រដ្ឋាភិបាលនេះបានបង្ហាញអំពីជំហររបស់ខ្លួនចំពោះមន្ត្រីថ្នាក់ទាបនៃរបបសាធារណរដ្ឋខ្មែរថា ពួកគេនឹងត្រូវបានកងកម្លាំងបដិវត្តន៍ស្វាគមន៍ ប្រសិនបើពួកគេឈប់បម្រើពួកជនក្បត់ទាំង៧នាក់ និងឈប់បន្តសហការជាមួយពួកទាំងនោះ ។ ការប្រកាសដូច្នេះមានន័យថា មន្ត្រីណាដែលមិនទាន់បានចូលមកខាងពួកកុម្មុយនីស្ត ពួកគេនឹងត្រូវបានសម្លាប់ដូចអ្នកទាំងនោះផងដែរ ។

តាមការពិតនេះបានបង្ហាញថា អង្គការសន្តិសុខរបស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជាដូចជាមន្ទីរស-២១ ដែល ឌុច ជាប្រធានជាដើម បានធ្វើការប្រហារជីវិតមនុស្សចាប់តាំងពីដើមទសវត្សរ៍ឆ្នាំ៧០រហូតមក ។ ទង្វើទាំងអស់នេះបានបញ្ជាក់ច្បាស់ថា គោលនយោបាយសម្លាប់មនុស្សដែលបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជាបានចាត់ទុកថាជាខ្មាំងបដិវត្តន៍នោះ មានតាំងពីមុនថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ មកម្ល៉េះ ។

បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជាបានបំផ្លាញរចនាសម្ព័ន្ធច្បាប់ និងតុលាការនៃរបបសាធារណរដ្ឋខ្មែរ ។ ទោះបីជាការពិតថា កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យបានអនុម័តរដ្ឋធម្មនុញ្ញមួយនាខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៦ ក៏ដោយ ក៏ជំពូក៧នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះ ដែលមានចំណងជើងថា "អំពីតុលាការ" បានបង្ហាញបញ្ហាជាអាទិភាពរបស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជាគឺ ការការពារប្រទេសពីរាល់សកម្មភាពរបស់ប្រជាជនដែលប្រឆាំងនឹងរដ្ឋ ។ មាត្រា១០វិញ ចែងដោយមិនមានការបញ្ជាក់ឲ្យបានច្បាស់ថា ការផ្តន្ទាទោសកម្រិតខ្ពស់បំផុតចំពោះប្រភេទសកម្មភាពប្រឆាំង និងបំផ្លិចបំផ្លាញដែលមានលក្ខណៈជាខ្សែសង្វាក់ ហើយគ្រោះថ្នាក់ដល់រដ្ឋរបស់ប្រជាជន និងចែងទៀតថា ចំពោះប្រភេទល្មើសផ្សេងៗទៀតត្រូវអប់រំកសាងក្នុងក្របខ័ណ្ឌអង្គការរដ្ឋ ឬក្នុងក្របខ័ណ្ឌអង្គប្រជាជន ។

[១០:២៦:៤៨]

ចំណែកតុលាការប្រជាជនដែលមានចែងនៅក្នុងមាត្រា៩ ដើម្បីតំណាងនិងការពារយុត្តិធម៌របស់ប្រជាជន និងការពារសិទ្ធិសេរីភាពប្រជាធិបតេយ្យរបស់ប្រជាជនវិញ គ្មានភស្តុតាងណាមួយបានបង្ហាញថា តុលាការនេះធ្លាប់ត្រូវបានបង្កើតឲ្យមានឡើយ ។ ទោះបីជាសភាតំណាងឲ្យប្រជាជនដែលទំនងត្រូវបានបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងនោះបានប្រជុំតែមួយលើកគត់ ហើយដែលត្រូវបានផ្តល់អំណាចឲ្យបង្កើតគណៈកម្មាធិការតុលាការក្នុងខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៦ ក៏ដោយ ក៏មិនមានភស្តុតាងណាមួយបង្ហាញថាមានការអនុវត្តមានមាត្រា៩ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញម្តងណាឡើយ ។

នេះបង្ហាញឲ្យឃើញថា ទោសដែលមានចែងនៅក្នុងមាត្រា១០ ត្រូវយកមកអនុវត្តដោយរំលោភបំពាន ។ បន្ថែមពីលើចំណុចនេះ គ្មានភស្តុតាងណាមួយបង្ហាញថា បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជាបានបង្កើតឲ្យមានបទប្បញ្ញត្តិដែលចាំបាច់សម្រាប់ឈ្លើយសឹក ឬជនស៊ីវិល ឬយន្តការផ្លូវច្បាប់ណាមួយសម្រាប់តតាំង តវ៉ានឹងការចាប់ខ្លួន ការឃុំខ្លួន និងការដាក់ទោសទៅលើអ្នកទាំងនោះទេ ។

ស្ថាប័នតុលាការរបស់សាធារណរដ្ឋខ្មែរត្រូវបានជំនួសដោយមន្ទីរអប់រំកែប្រែ កន្លែងសួរចម្លើយ និងមន្ទីរសន្តិសុខសម្រាប់ឃុំខ្លួន និងប្រហារជីវិតអតីតអ្នករដ្ឋការ និងអ្នកគាំទ្ររបបសាធារណរដ្ឋខ្មែរ

ព្រមទាំងមនុស្សឯទៀតដែលត្រូវបានចោទថាប្រឆាំងនឹងបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា ។ បណ្តាញនៃមន្ទីរសន្តិសុខទាំងនេះបានត្រូវបន្ថែមដោយប្រព័ន្ធតាមដាននៅគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ សំដៅរើកមុខរាយការណ៍ និងកម្ទេចខ្មាំងចេញពីជួរថ្នាក់ដឹកនាំរបស់បក្ស ។

ហេតុដូច្នេះហើយ ចាប់តាំងពីថ្ងៃរំដោះទីក្រុងភ្នំពេញរហូតដល់របបនេះត្រូវដួលរលំ បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជាបានដាក់ទោស ឬសម្លាប់មនុស្សជាច្រើន ដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ទាំងខុស ឬទាំងត្រូវថាមានជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងរបបសាធារណរដ្ឋខ្មែរ ឬមនុស្សសំខាន់ៗនៃរបបសាធារណរដ្ឋខ្មែរ ។

[១០:២៨:៤៤]

ក្រោយពីបានកាន់កាប់ទីក្រុងភ្នំពេញភ្លាមដោយកងកម្លាំងប្រអាវុធប្រជាជនរំដោះជាតិកម្ពុជា នៅថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ ជម្លោះប្រដាប់អាវុធអន្តរជាតិរវាងកម្ពុជានិងវៀតណាមក៏ផ្ទុះឡើងភ្លាមដែរ ។ ការប្រឈមមុខដាក់គ្នានេះបានអូសបន្លាយយ៉ាងហោចណាស់រហូតដល់ថ្ងៃទី៦ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ ។ ជាការពិតណាស់ ទោះបីកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ និងសាធារណរដ្ឋសង្គមនិយមវៀតណាមបានទទួលស្គាល់ជាផ្លូវការអំពីអាទិភាពនៃជម្លោះប្រដាប់អាវុធអន្តរជាតិ តែនៅថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៧៧ ក៏ដោយ ក៏គេមានភស្តុតាងបង្ហាញថា អំពើរហិង្សាប្រដាប់អាវុធ និងភាពតានតឹងរវាងប្រទេសទាំងពីរបានកើនឡើងជាបន្តបន្ទាប់ចាប់តាំងពីពាក់កណ្តាលខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ មកម្ល៉េះ ។ ការផ្អាកសង្គ្រាមបង្ហូរឈាមនេះ ត្រូវបានសង្កេតឃើញថា មានតែនៅក្នុងអំឡុងពេលមានកិច្ចចរចាសន្តិភាព ឬការផ្លាស់ប្តូរទស្សនកិច្ចការទូត និងវប្បធម៌ប៉ុណ្ណោះ ។

ជាក់ស្តែងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធប្រជាជនរំដោះជាតិកម្ពុជា ដែលបានប្តូរឈ្មោះជាកងទ័ពបដិវត្តន៍កម្ពុជា និងកងទ័ពប្រជាជនវៀតណាមបានប្រយុទ្ធគ្នាជាច្រើនលើកច្រើនសា នៅខេត្តរតនគីរី មណ្ឌលគីរី ក្រចេះ កំពង់ចាម ព្រៃវែង ស្វាយរៀង កណ្តាល តាកែវ កំពត និងនៅកោះមួយចំនួនដូចជា៖ កោះប៉ូលូវ៉ៃ ឬកោះអាចម៍សេះ កោះត្រល់ កោះថ្មី កោះសំប៉ូច កោះរ៉ុង និងកោះមុខរាមជាដើម ។

[១០:៣០:២០]

ក្រោយពីជម្លោះប្រដាប់អាវុធរវាងកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ និងវៀតណាម បានឈានដល់កម្រិតតានតឹងបំផុតនៅចុងឆ្នាំ១៩៧៧ ជម្លោះនោះបានឈានទៅដល់សង្គ្រាមមួយពិតប្រាកដ ហើយការប្រយុទ្ធគ្នានៅសមរភូមិបានរំកិលចូលមកយ៉ាងជ្រៅក្នុងទឹកដីកម្ពុជា ជាហេតុធ្វើឲ្យរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាប្រជាធិប-

តេយ្យលើកយកបញ្ហានេះ ទៅប្តឹងក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខអង្គការសហប្រជាជាតិ នៅថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៧៨។

នៅថ្ងៃទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ កងទ័ពបដិវត្តន៍កម្ពុជា ត្រូវបានបណ្តេញចេញពីទីក្រុងភ្នំពេញ គឺចាប់ពីពេលនោះហើយ ដែលរបបនេះបានបាត់បង់ការគ្រប់គ្រងទឹកដីកម្ពុជាចំនួនមួយភាគធំ ។ គឺនៅក្នុងបរិបទនៃការបង្កើតកម្ពុជាថ្មីមួយស្រឡាង និងសង្គ្រាមជាមួយវៀតណាមនេះហើយ ដែលមន្ទីរសន្តិសុខស-២១ ត្រូវបានបង្កើតឡើង ។

ខ) ការបង្កើតមន្ទីរស-២១

នៅថ្ងៃទី១៥ ខែសីហា ឆ្នាំ១៩៧៥ សុន សេន បានកោះហៅ ឌុច និងប៊ី មកពីកងពលធំ ៧០៣ នៃកងទ័ពបដិវត្តន៍កម្ពុជាឲ្យទៅប្រជុំនៅស្ថានីយ៍រថភ្លើងក្រុងភ្នំពេញក្នុងគោលបំណង ដើម្បីរៀបចំផែនការបង្កើតមន្ទីរស-២១ ។

នៅក្នុងដីការដំណោះស្រាយនេះ ពាក្យស-២១ រាប់បញ្ចូលនៅមន្ទីរឃុំឃាំងទួលស្លែង និងបរិវេណជុំវិញ ដែលតទៅនេះ ហៅថាទួលស្លែង ព្រមទាំងទីកន្លែងសម្រាប់សម្លាប់អ្នកទោស និងជំរំអប់រំកែប្រែនៅឯជាយក្រុងភ្នំពេញ គឺជើងឯក និងព្រៃស ឬហៅថា ស-២៤ ផងដែរ ។ ក្នុងចំណោមមន្ទីរសន្តិសុខនានា មានតែមន្ទីរស-២១ តែមួយគត់ ដែលមានលក្ខណៈពិសេស ដោយសារមានទំនាក់ទំនងផ្ទាល់ជាមួយនឹងគណៈកម្មាធិការមជ្ឈិម និងមានតួនាទីក្នុងការឃុំខ្លួន និងការសម្លាប់កម្មាភិបាលរបស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា ។

សុន សេន បានតែងតាំង ប៊ី ជាប្រធានមន្ទីរស-២១ និងជាលេខាគណៈកម្មាធិការរបស់មន្ទីរនេះ ហើយឌុច ជាអនុប្រធានទទួលបន្ទុកក្រុមអ្នកសួរចម្លើយ ។

ក្រោយពីកិច្ចប្រជុំនោះមក ឌុច បាននាំអតីតបុគ្គលិកមន្ទីរម១៣មួយចំនួន មកទីក្រុងភ្នំពេញ ដើម្បីចូលរួមជាមួយកម្លាំងកងពលធំ៧០៣ ដែលធ្លាប់បានធ្វើប្រតិបត្តិការប្រឆាំងនឹងអាជ្ញាធររបប លន់ នល់ ។ មន្ទីរស-២១ បានចាប់ធ្វើប្រតិបត្តិការពេញលេញក្នុងខែតុលា ក្នុងឆ្នាំ១៩៧៥ ។

នៅក្នុងខែមីនា ឆ្នាំ១៩៧៦ ប៊ី ត្រូវបានផ្លាស់ទៅសេនាធិការ ហើយតួនាទីជាប្រធាន និងជាលេខាមន្ទីរស-២១ របស់ណាត ត្រូវធ្លាក់ទៅលើឌុច ។ ឌុច បានរក្សាទុកនៅតួនាទីអនុប្រធានទទួលបន្ទុកប្រតិបត្តិការប្រចាំថ្ងៃរបស់ ស៊ី ដែលជាអតីតកម្មាភិបាលកងពលធំ៧០៣ឲ្យនៅដដែរ ។ ទោះជាយ៉ាងដូច្នេះ ឌុច បានមកសារភាពថា “គាត់បានបន្តមើលខុសត្រូវដោយខ្លួនឯងផ្ទាល់ ទៅលើការសួរចម្លើយ

អ្នកទោសសំខាន់ៗ និងជាចុងក្រោយព្រមទទួលខុសត្រូវគ្រប់យ៉ាងចំពោះរាល់អ្វីៗដែលបានកើតឡើងនៅក្នុងមន្ទីរស-២១ " ។

សមាជិកទី៣ នៃគណៈកម្មាធិការមន្ទីរស-២១ មានឈ្មោះថា ឌី ។ ឌី ក៏ទទួលខុសត្រូវលើមន្ទីរស-២៤ផងដែរ ។ ឌុច បានបញ្ជាក់ថា "ដើមឡើយ គាត់រារាកមិនចង់ទទួលតួនាទីនៅមន្ទីរស-២១ទេ គឺគាត់ចង់ទៅបម្រើការនៅក្រសួងឧស្សាហ៍កម្មជាង"។ ឌុច បានបញ្ជាក់ទៀតថា "នៅពេលដែលគាត់ដឹងថា គាត់ត្រូវបានតែងតាំងជាប្រធាន និងជាលេខាមន្ទីរស-២១ ពេលនោះ គាត់បានសុំឲ្យគេប្រគល់តំណែងនោះឲ្យអ្នកផ្សេងវិញ" ប៉ុន្តែទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏ ឌុច បានព្រមទទួលជាអ្នកដឹកនាំ ស-២១ និងតាមការសារភាពរបស់គាត់ផ្ទាល់ ឌុច យល់ថា "ផ្អែកតាមបទពិសោធន៍នៅមន្ទីរម១៣ គាត់មានសមត្ថិភាពបំពេញការងារនេះបានប្រសើរជាងអ្នកមុន" ។

ក្រោមការដឹកនាំរបស់ឌុច មន្ទីរស-២១ ត្រូវបានចែកចេញជាអង្គភាពជាច្រើន ដែលមានតួនាទីរៀងៗខ្លួន ។ អង្គភាពការពារមាន ស៊ី និងអនុប្រធានរបស់ខ្លួនឈ្មោះ អ៊ី ជាអ្នកគ្រប់គ្រង ។ អង្គភាពសួរចម្លើយដែលស្ថិតនៅក្រោមការមើលការខុសត្រូវរបស់ឌុចផ្ទាល់ ជាទូទៅមាន អ៊ែស និងជី ជាអ្នកចាត់ចែង ។ អេច មានតួនាទីទទួលបន្ទុកផ្នែកឯកសារ ហើយរាយការណ៍ជូនឌុច តាមរយៈ ស៊ី ។ អាយ ជាអ្នកទទួលខុសត្រូវអង្គភាពពិសេស ។ អង្គភាពនេះ មានភារកិច្ចចាំបាច់មួយចំនួន ដូចជាទទួលអ្នកទោសដែលបញ្ជូនមកមន្ទីរស-២១ នាំអ្នកទោសទៅប្រគល់ឲ្យប្រធានអង្គភាពការពារធ្វើអន្តរាគមន៍ក្នុងករណីបន្ទាន់ និងចុងក្រោយទទួលបន្ទុកក្នុងការសម្លាប់ ។ ក្រៅពីនេះ មន្ទីរមានផ្នែកមួយចំនួនទៀតរួមមាន៖ ផ្នែកថតរូប ពេទ្យ ដាំស្ល និងភស្តុភារ ។

ឌុច គ្រប់គ្រងមន្ទីរស-២១ តាមឋានានុក្រម និងបានបង្កើតប្រព័ន្ធរាយការណ៍គ្រប់ជាន់ថ្នាក់ដើម្បីធានាខាងថា រាល់បទបញ្ជារបស់គាត់ត្រូវបានអនុវត្តភ្លាមៗនិងជាក់លាក់ ។ សាក្សីជាច្រើន បាននិយាយថា គេខ្លាច ឌុច គ្រប់គ្នានៅមន្ទីរស-២១ ។ ឌុច មិនត្រឹមបានអនុវត្តមាគ៌ាទូទៅរបស់បក្សទាក់ទិននឹងការងាររបស់សន្តិបាលប៉ុណ្ណោះទេ ថែមទាំងអនុវត្តវិន័យឲ្យបានតឹងរ៉ឹង ដែល ឌុច ខ្លួនឯងផ្ទាល់ជាអ្នក តាក់តែងសម្រាប់ប្រតិបត្តិការនៅមន្ទីរស-២១ ។ ឌុច មិនបានអនុញ្ញាតឲ្យអ្នកដទៃជ្រើសបុគ្គលិកទេ គឺ គាត់ជ្រើសរើសដោយខ្លួនឯង ។

ដំបូងគាត់ជ្រើសរើសអ្នកក្រោមបង្គាប់របស់គាត់ មកពីមន្ទីរម១៣ ដោយសារអ្នកទាំងនោះ គឺជាមនុស្សដែលគាត់ទុកចិត្តបំផុត ។ ក្រោយមក ឌុច បានជ្រើសរើសក្មេងៗ និងមនុស្សវ័យជំទង់មកធ្វើ

ជាអ្នកយាម ពីព្រោះបើតាមសម្ដីរបស់គាត់ "ពួកគេដូចជាក្រដាសស ដែលអាចអប់រំមនោគមន៍វិជ្ជាបានដោយងាយ" ។

ដំបូងឡើយ បរិវេណមន្ទីរស-២១ ស្ថិតនៅទីក្រុងភ្នំពេញ ក្នុងសង្កាត់បឹងកេងកង៣ ខណ្ឌចំការមន ។ ចំណែកឯមន្ទីរឃុំឃាំងនិងសួរចម្លើយ ស្ថិតនៅក្នុងផ្ទះមួយម្ដុំ ត្រង់កាច់ជ្រុងផ្លូវលេខ១៦៣ និងលេខ៣៦០ ។ នៅចុងខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៧៥ មន្ទីរស-២១ មានរើទៅអគ្គស្នងការដ្ឋាននគរបាលជាតិ តាមបណ្ដោយផ្លូវលេខ៥១ ផ្លូវប៉ាស្ទ័រ ជិតផ្សារថ្មី ។ ក៏ប៉ុន្តែ ក្នុងខែមករា ក្នុងឆ្នាំ១៩៧៦ បានរើត្រឡប់មកទីតាំងចាស់វិញ ។

ជាចុងក្រោយគឺនៅក្នុងខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៦ តាមបញ្ជារបស់ ឌុច អ្នកទោសត្រូវបានគេយកទៅឃុំឃាំងនៅក្នុងបរិវេណវិទ្យាល័យពញាយ៉ាត ដែលមានទីតាំងស្ថិតនៅចន្លោះផ្លូវលេខ១១៣, ១៣១, ៣២០ និងលេខ៣៥០ គឺនៅត្រង់បរិវេណសារមន្ទីរប្រល័យពូជសាសន៍ទួលស្លែងសព្វថ្ងៃ ។

មន្ទីរស-២១ បានស្ថិតនៅលើទីតាំងនេះ រហូតដល់ថ្ងៃទី៦ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ ។ អគារកណ្ដាលអាគារ អ៊ី សម្រាប់ទទួលកត់ឈ្មោះ និងថតរូបអ្នកទោស ។ នៅក្នុងអគារនោះ មានបន្ទប់មួយទៀតសម្រាប់គូរ និងឆ្លាក់រូបមេដឹកនាំរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ។ អគារបួនផ្សេងទៀត អេ ប៊ី ស៊ី និង ឌីប្រើសម្រាប់ឃុំឃាំង ។ អគារ ប៊ី ស៊ី និង ឌី សម្រាប់ដាក់អ្នកទោសទូទៅនៅតាមបន្ទប់ឃុំឃាំងតូចៗ ដាច់ដោយឡែកធ្វើអំពីឈើ ឬឥដ្ឋ ឬក្នុងបន្ទប់ធំរួមគ្នា ។ អគារ អេ និងផ្ទះមួយម្ដុំ នៅខាងត្បូងអតីតវិទ្យាល័យពញាយ៉ាត ជាគុកពិសេសសម្រាប់ដាក់អ្នកទោសសំខាន់ៗ ។

អតីតវិទ្យាល័យពញាយ៉ាត និងគុកពិសេស ជាកន្លែងយាមកាមតឹងតែង និងសម្ងាត់បំផុតនៃមន្ទីរស-២១ ។ អគារទាំងនោះហ៊ុំព័ទ្ធដោយរបង និងមានការការពារទាំងខាងក្នុង និងខាងក្រៅ ដោយអ្នកយាមដែលមានកាន់កាំភ្លើង ។ អគារជាច្រើនផ្សេងទៀតនៅក្បែរៗនោះ ក៏ជាផ្នែករបស់មន្ទីរស-២១ផងដែរ តួយ៉ាង ផ្ទះសម្រាប់សួរចម្លើយ ទីកន្លែងសម្រាប់ប្រហារជីវិត និងរណ្ដៅសាកសពរួម រោងបាយ កន្លែងដាក់ឱសថ ផ្ទះបុគ្គលិក ការិយាល័យផ្សេងៗទៀត ផ្ទះរបស់ឌុច និងផ្ទះសម្រាប់ទទួលអ្នកទោស ។ អាគារទាំងអស់នោះស្ថិតនៅខាងក្នុងបរិវេណទី២ ដែលមានអ្នកយាមការពារ ដែលមានកាន់កាំភ្លើងផងដែរ ។

កាលពីដំបូង អ្នកទោសត្រូវបានគេសម្លាប់នៅក្នុង ឬនៅជុំវិញបរិវេណមន្ទីរស-២១ ដោយមិនបានដឹងពីថ្ងៃខែច្បាស់លាស់ពីចន្លោះឆ្នាំ១៩៧៦ ដល់ពាក់កណ្ដាលឆ្នាំ១៩៧៧ ម្យ៉ាងដើម្បីបញ្ចៀសជំងឺឆ្លង

ឌុច បានជ្រើសយកកន្លែងជើងឯក ធ្វើជាទីកន្លែងសម្រាប់សម្លាប់អ្នកទោស ។ ជើងឯកស្ថិតនៅប្រមាណ ១៥គីឡូម៉ែត្រ ភាគនិរតីនៃក្រុងភ្នំពេញ ក្នុងខេត្តកណ្ដាល ។ សព្វថ្ងៃជើងឯក បានក្លាយជាបូជនីយ៍ដ្ឋានមួយទៅហើយ ។ នៅឯវាលពិឃាតជើងឯក មានផ្ទះឈើមួយខ្នងសម្រាប់ដាក់អ្នកទោសមុនពេលសម្លាប់ និងរណ្ដៅដែលនៅមាត់រណ្ដៅនោះ ជាកន្លែងសម្រាប់វាយសម្លាប់អ្នកទោស ។ ទោះបីជាជើងឯកបានក្លាយទៅជាកន្លែងសម្លាប់អ្នកទោសក៏ដោយ ក៏នៅមានអ្នកទោសខ្លះ នៅតែត្រូវបានគេសម្លាប់ និងកប់នៅក្នុងបរិវេណមន្ទីរស-២១ ឬក្បែរបរិវេណនោះ ។

[១០:៣៩:០៧]

ឌុច បានទទួលស្គាល់ថាមន្ទីរស-២៤ ជាផ្នែកមួយរបស់មន្ទីរស-២១ ។ ជាគោលការណ៍មន្ទីរស-២៤នេះ មានភារកិច្ចកែប្រែ និងកសាងយុទ្ធជន ព្រមទាំងធ្វើស្រែដើម្បីផ្គត់ផ្គង់មន្ទីរស-២១ និងសាខានានា ។ មន្ទីរស-២៤ មានទីតាំងនៅក្រៅក្នុងភ្នំពេញ ជិតជើងឯក ក្នុងតំបន់វត្តក្តុល ស្រុកដង្កោ ខេត្តកណ្ដាល ។ ទោះបីជាសាក្សីអះអាងថា រចនាសម្ព័ន្ធ និងសកម្មភាពរបស់ស-២៤ លាតសន្ធឹងពីគុកព្រៃស ដល់ភូមិចេកក៏ដោយ ក៏តំបន់មន្ទីរស-២៤ទាំងមូល ទំនងជាមានទំហំធំជាងនេះ ។

គ) ការអនុវត្តគោលនយោបាយរបស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជានៅមន្ទីរស-២១

១) គោលនយោបាយកម្ទេចខ្មាំង

ជាតួនាទីចម្បងរបស់មន្ទីរស-២១ គឺការអនុវត្តមាគ៌ានយោបាយបក្សចំពោះខ្មាំង ដែលតាមរយៈមាគ៌ានេះ អ្នកទោសត្រូវតែកម្ទេសចោលជាដាច់ខាត ។ នៅសម័យនោះ ពាក្យថាកម្ទេច បានត្រូវប្រើ និងយល់ជាទូទៅថា ជាការសម្លាប់ ។

ជាគោលការណ៍ អ្នកទោសទាំងឡាយដែលបញ្ជូនមកមន្ទីរស-២១ ត្រូវតែសម្លាប់ទាំងអស់ ទោះបីជាមានសាក្សីមួយរូបបានអះអាងថា អាចចាកចេញពីមន្ទីរស-២១បានក៏ដោយ ក៏ភស្តុតាងភាគច្រើនលើសលុបនូវតែបង្ហាញថា "គោលការណ៍នយោបាយអនុវត្តនៅមន្ទីរស-២១ គឺមិនដោះលែងអ្នកទោសណាម្នាក់ឡើយ" ។ សក្ខីកម្មនានា បានបញ្ជាក់ចំណុចនេះយ៉ាងច្បាស់ គឺមានអ្នកទោសមួយចំនួនត្រូវបានគេចាប់ និងនាំខ្លួនមកមន្ទីរស-២១ ដោយភ័ន្តច្រឡំ ប៉ុន្តែក៏ត្រូវបានគេសម្លាប់ចោលដែរ ដើម្បីរក្សាការសម្ងាត់ និងសន្តិសុខ ។ ឌុច ក៏បានអះអាងថា គាត់បានព្យាយាមដោះលែងអ្នកទោសដែរ ក៏ប៉ុន្តែមិនបានសម្រេច មានអ្នកទោសផ្សេងទៀតបានទទូចឲ្យសុំឲ្យ ឌុច ទុកជីវិតខ្លួន ឬបានសរសេរសំបុត្រផ្ញើទៅមេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់តាមរយៈឌុច ក៏ប៉ុន្តែមិនបានជោគជ័យដដែរ ។ បក្សកុម្មុយនីសកម្ពុជា បានគ្រប់គ្រង

កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យជាចម្បងតាមរយៈអង្គការរដ្ឋកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ អង្គការរដ្ឋបាលរបស់បក្ស និងកងទ័ពបដិវត្តន៍កម្ពុជា ។ រដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យឆ្នាំ១៩៧៦ និងលក្ខន្តិកៈបក្សបានផ្តល់អំណាចយ៉ាងធំទៅឲ្យគណៈកម្មាធិការមជ្ឈិមបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា ដែលរួមមាន៖ លទ្ធភាពក្នុងការកំណត់គោលនយោបាយបក្ស និងសិទ្ធិអំណាចបញ្ជាទៅថ្នាក់ភូមិភាគនិងតំបន់ ។ ប៉ុន្តែ ក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង គឺអនុគណៈកម្មាធិការនៃគណៈកម្មាធិការកណ្តាល ឬហៅថាគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ ជាអ្នកដើរតួនាទីជាអង្គភាពប្រកបដោយសិទ្ធិអំណាចធំបំផុត និងខ្ពស់បំផុតរបស់រដ្ឋ ។

សេចក្តីសម្រេចមួយរបស់គណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍កាលពីថ្ងៃទី៩ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៧៥ បានតែងតាំង ប៉ុល ពត ជាមេបញ្ជាការជាន់ខ្ពស់កងទ័ព និងសុន សេន ជានាយសេនាធិការទទួលបន្ទុកផ្នែកសន្តិ-សុខ ។ ជាច្រើនលើកច្រើនសា ឌុច តែងបានចាត់ទុកមន្ទីរស-២១ ជាផ្នែកសំខាន់មួយនៃរចនាសម្ព័ន្ធយោធារបស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជានៅថ្នាក់មជ្ឈិម ដោយ ឌុច បានហៅថាអង្គការមជ្ឈិមបក្ស គណៈកម្មាធិការមជ្ឈិម ឬគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ ។ ឌុច បានពន្យល់ថា នយោបាយកម្ទេចខ្មាំង ក៏ដូចជាមាគ៌ានយោបាយរបស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជាផ្សេងទៀតដែរ គឺមានលក្ខណៈសាកល ពោលគឺសម្រាប់មន្ទីរស-២១ បក្សទាំងមូល កងទ័ព អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន និងផ្នែកសន្តិបាលទូទាំងប្រទេស ។ ឌុច បានបញ្ជាក់ថា សេចក្តីសម្រេចមួយចំនួនទាក់ទងនឹងអ្នកទោសដែលត្រូវបញ្ជូនមកមន្ទីរស-២១ គឺធ្វើឡើងដោយថ្នាក់លើ ដោយហេតុថាតួនាទីពិតប្រាកដរបស់ថ្នាក់លើ បច្ចុប្បន្នជាកម្មវត្ថុនៃការស៊ើបសួរមួយដាច់ដោយឡែក នោះគេយកតែស្តីរបស់ ឌុច ដែលបានប្រកាសថា “មន្ទីរស-២១ ត្រូវបានដឹកនាំដោយផ្ទាល់ពីគណៈមជ្ឈិមបក្ស” ។ ឌុច បានបញ្ជាក់ថា គាត់មានទំនាក់ទំនងជាចម្បងជាមួយ សុន សេន និងនួន ជា ដែលជាអនុលេខាបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា ហើយ ឌុច បាននិយាយថាអ្នកទាំងពីរធ្វើការក្នុងនាមគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ ។

ទោះបីគោលនយោបាយកម្ទេចខ្មាំងទំនងជាត្រូវបានអនុវត្តនៅពេលមុន និងក្នុងអំឡុងពេលនៃយុត្តិធិការអ.វ.ត.ក ក៏ដោយ ក៏និយមន័យនៃអ្នកដែលបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជាចាត់ទុកថាជាខ្មាំងនោះ មានការប្រែប្រួល និងពង្រីកទៅតាមការវិវត្តន៍នៃស្ថានភាពក្នុងស្រុក និងជម្លោះប្រដាប់អាវុធជាអន្តរជាតិរវាងកម្ពុជា និងវៀតណាម ។ ហេតុដូច្នេះ ចាប់ពីចុងឆ្នាំ១៩៧៥ ដល់ដើមឆ្នាំ១៩៧៦ មន្ទីរស-២១ បានជាប់ព័ន្ធជាសំខាន់ក្នុងការឃុំឃាំង ការកសាងខ្លួន ការធ្វើទារុណកម្ម និងការសម្លាប់ជនទាំងឡាយណាដែលមានជាប់ព័ន្ធនឹងរបបសាធារណរដ្ឋខ្មែរដែលបានដួលរលំ ។ ប៉ុន្តែ នៅពេល ឌុច ជាប្រធានមន្ទីរ

ស-២១ បក្សបានបញ្ជាក់អំពីថ្នាក់ដែលមានអំណាចក្នុងការបញ្ជាឲ្យមានការសម្លាប់ ។ ហេតុដូច្នេះហើយ បានជាមានសមាជិកក្នុងជួរបដិវត្តន៍ត្រូវបានបញ្ជូនទៅកាន់មន្ទីរស-២១ កាន់តែច្រើនឡើងៗ ។ ឯកសារមួយចុះថ្ងៃទី៣០ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩៧៦ របស់គណៈមជ្ឈិមបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា បានលើកឡើងពីបញ្ហាផ្សេងៗមួយចំនួន ដែលក្នុងនោះមានសេចក្តីសម្រេចមួយបានសរសេរថា ដើម្បីឲ្យមានក្របខ័ណ្ឌមួយក្នុងកិច្ចអនុវត្តផ្តាច់ការបដិវត្តន៍របស់យើង និងដើម្បីពង្រឹងប្រជាធិបតេយ្យសង្គមនិយមរបស់យើង សិទ្ធិសម្រេចកម្ទេចខ្មាំងក្នុងជួរ និងក្រៅជួរបានត្រូវបានប្រគល់ឲ្យដូចខាងក្រោម៖

- បើនៅក្នុងក្របខណ្ឌមូលដ្ឋានត្រូវអចិន្ត្រៃយ៍ភាគសម្រេច
- នៅជុំវិញមន្ទីរមជ្ឈិមត្រូវគណៈមជ្ឈិម-- មន្ទីរមជ្ឈិមសម្រេច
- តំបន់ឯករាជ្យ ត្រូវអចិន្ត្រៃយ៍សម្រេច
- កងទ័ពមជ្ឈិមត្រូវសេនាធិការសម្រេច

[១០:៤៥:00]

នៅពេលសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានបង្ហាញឲ្យ ឌុច ឃើញឯកសារខាងលើនោះ ឌុច បាននិយាយថា ឯកសារនេះ មានលក្ខណៈប្រវត្តិសាស្ត្រ វាបញ្ជាក់ពីរបត់មួយ ពីព្រោះវាបញ្ជាក់ពីការចាប់ផ្តើមនៃការសម្រិតសម្រាំងផ្ទៃក្នុង កាលពេលមុនមន្ត្រីរាជការនៃរបបចាស់ត្រូវបានកម្ទេចចោល ។ ប៉ុន្តែនាពេលក្រោយមក ការសម្លាប់បានធ្វើឡើងនៅក្នុងជួរ ។

ឌុច និយាយបន្ថែមទៀតថា ក្នុងឆ្នាំ១៩៧៦ ប៉ុល ពត បានបញ្ចប់ជាមួយវណ្ណៈជិះជាន់ ជាមួយកម្មសិទ្ធិឯកជន ជាមួយមនុស្សរបបចាស់ ជាមួយសាសនា ជាមួយសិក្សាធិការ គ្រូបង្រៀនត្រូវបានបញ្ជូនទៅធ្វើស្រែ ។ សេចក្តីសម្រេច ចុះថ្ងៃទី៣០ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩៧៦ បានចាប់ផ្តើមនូវជំហានពេលវេលាថ្មីមួយដែលនាំមកនូវការបោសសម្អាតផ្ទៃក្នុងដ៏ច្រើនឥតគណនា ។ ជាច្រើនខែក្រោយមក ឯកសារផ្ទៃក្នុងរបស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា តម្រូវឲ្យមានការបង្កើនការប្រុងប្រយ័ត្នបដិវត្តន៍ ដើម្បីធានាមិនឲ្យខ្មាំងស៊ីរូងផ្ទៃក្នុងបក្ស និងកងទ័ពបាន ។

ឌុច បានទទួលស្គាល់ថា ក្នុងតួនាទីរបស់គាត់ជាប្រធានមន្ទីរ ស-២១ គឺផ្តោតជាសំខាន់ទៅលើការកម្ទេចអ្នកដែលគេសន្មតថាជាជនក្បត់បង្កប់ក្នុងជួរបដិវត្តន៍ ។ គាត់បានពន្យល់ទៀតថា “ពីដំបូងស-២១ មានសមត្ថកិច្ចត្រឹមតែចំពោះតែអ្នកទោសដែលសំខាន់ ឬអ្នកទោសដែលរស់នៅភ្នំពេញ និង

សមាជិកនៃគណៈកម្មាធិការមជ្ឈិមប៉ុណ្ណោះ" ។ ដូច្នេះពីដំបូងយុទ្ធជនថ្នាក់ទាបមិនត្រូវបានបញ្ជូនមក ស-២១ នោះទេ លើកលែងតែនៅពេលណាដែលពួកគេត្រូវបានចាប់ខ្លួននៅភ្នំពេញតែប៉ុណ្ណោះ ។

ជាទូទៅខ្មាំងដែលមានឋានៈខ្ពស់ សមាជិកជាន់ខ្ពស់របស់បក្សរបស់រដ្ឋ របស់កងទ័ព ឬរបស់សន្តិបាល ដែលត្រូវបានអ្នកទោសឆ្លើយដាក់តាមរយៈចម្លើយសារភាព ត្រូវបានបញ្ជូនមកមន្ទីរ ស-២១ ។ នៅពេលដែលថ្នាក់ដឹកនាំណាម្នាក់ត្រូវបានចាប់ខ្លួន ឧទាហរណ៍ ដូចជា K រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម និងជាសមាជិកមជ្ឈិមបក្ស អ្នកនៅក្រោមបង្គាប់របស់ K ក៏ត្រូវបានចាប់ខ្លួនបញ្ជូនមកកាន់មន្ទីរ ស-២១ ជាបន្តបន្ទាប់ផងដែរ ។ លើសពីនេះ ឌុច បានទទួលស្គាល់ថា គោលនយោបាយកម្ទេចខ្មាំង គឺកម្ទេចទាំងក្រុមគ្រួសារ រួមទាំងកូនៗរបស់ពួកគេផងដែរ ។

ឌុច បានទទួលស្គាល់ទៀតថា ប៉ុន្តែពេលក្រោយមកនៅពេលដែលការបង្ក្រាបមានចំនួនកើតឡើងខ្លាំង ស-២១ ក៏ទទួលមនុស្សមកពីជនបទផងដែរ ។ ខ្ញុំក៏បានសង្កេតឃើញការបញ្ជូនជា ឈុតនៃអ្នក

[១០:៤៧:២៩]

ទោសមកពីតំបន់មួយចំនួន ។ ឧទាហរណ៍ នៅពេលដែលប្រធាននៃមន្ទីរសន្តិសុខនៃភូមិភាគបស្ចិមឈ្មោះ L ត្រូវបានចាប់ខ្លួន ខ្ញុំបានឃើញការបញ្ជូនមកមន្ទីរ ស-២១ នូវមនុស្សជាច្រើននៃតំបន់នោះផងដែរ ។ ការចាប់ខ្លួនទាំងនេះ គឺធ្វើឡើងមុនការចាប់ខ្លួនថ្នាក់លើរបស់ឈ្មោះ L ដែលមានឈ្មោះ M នេះគឺជាការអនុវត្តទ្រឹស្តីរបស់ ហ៊ូជីមិញ មុននឹងកាប់ឫស្សីត្រូវឆ្ការបន្លាចេញសិន ។ ដូចគ្នានេះដែរចំពោះភូមិភាគពាយព្យផងដែរ ។ ព្រឹត្តិការណ៍នេះ ត្រូវបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់តាមរយៈបញ្ជីអ្នកទោស ដែលបានបង្ហាញថា គិតមកដល់ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ មន្ទីរ ស-២១ មានអ្នកទោសមកពី ស្ទើរតែគ្រប់ភូមិភាគ ក្រសួង និងអង្គភាពយោធាទូទាំងប្រទេស ។

តួនាទីមន្ទីរ ស-២១ បានឈានដល់ការកម្ទេចអ្នកដែលស្ថិតនៅក្នុងជួរបដិវត្តន៍ទាំងឡាយណាដែលទទួលរងការចោទប្រកាន់ថា ទទួលឥទ្ធិពល ឬស្ថិតនៅក្រោមការបញ្ជារបស់វៀតណាម ។ ព្រោះតែកន្លងមកពួកគេធ្លាប់មានទំនាក់ទំនងជាមួយបក្សកុម្មុយនីស្តវៀតណាម ។ ជាក់ស្តែងមូលហេតុដែលនាំឲ្យមានការចាប់ខ្លួនបានកើនឡើង ស្របពេលជាមួយនឹងភាពតានតឹងនៃជម្លោះប្រដាប់អាវុធជាអន្តរជាតិ ។ ដូច្នេះហើយ ខណៈពេលជម្លោះរវាងប្រទេសទាំងពីរកាន់តែខ្លាំងក្លាទៅៗ ចំនួនជនស៊ីវិលវៀតណាម រួមទាំងកងទ័ពផង ដែលត្រូវបានចាប់ខ្លួន និងបញ្ជូនមកមន្ទីរ ស-២១ ក៏កាន់តែមានចំនួនច្រើនឡើងដែរ ។

២. ការផ្សព្វផ្សាយមាគ៌ានយោបាយបក្សនៅមន្ទីរ ស-២១ ៖

មាគ៌ានយោបាយនៃបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា ត្រូវបានគេយកមកបង្រៀនដោយផ្ទាល់នៅមន្ទីរ ស-២១ ។ ឌុច ព្រមទាំងកម្មាភិបាលនៅមន្ទីរ ស-២១ បានចូលរួមវគ្គអប់រំរៀនសូត្រអំពីគោលនយោបាយទូទៅ និងរៀបចំផែនការបង្កបង្កើនផល ដែលត្រូវរៀបចំឡើងដោយសេនាធិការរបស់មជ្ឈិម ។ ឌុច និងអតីតកម្មាភិបាលទាំងនេះ បានបញ្ជាក់ថា ពួកគេក៏ធ្លាប់បានចូលរួមវគ្គរៀនសូត្រដែលរៀបចំឡើងដោយ សុន សេន ដើម្បីពិភាក្សាអំពីភាពចាំបាច់ក្នុងការបោសសម្អាត និងកម្ទេចខ្មាំងដែរ ។

អតីតបុគ្គលិកមន្ទីរ ស-២១ ជាច្រើនបានអះអាងថា គោលនយោបាយក្នុងការសម្លាប់អ្នកទោសក្រៅច្បាប់ត្រូវបានគេផ្សព្វផ្សាយយ៉ាងទូលំទូលាយនៅមន្ទីរ ស-២១ ក្នុងឱកាសនៃកិច្ចប្រជុំពេញអង្គប្រចាំឆ្នាំ និងក្នុងឱកាសកិច្ចប្រជុំតូចៗផ្សេងៗទៀត ដែលរៀបចំឡើងដោយអង្គភាពនានា ។ ឌុច និងសមាជិករបស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា ឬសមាជិករបស់សម្ព័ន្ធយុវជនកុម្មុយនីស្ត ដែលធ្វើការនៅមន្ទីរ ស-២១ បានដឹងអំពីតួនាទីរបស់មជ្ឈិមបក្សក្នុងការអនុវត្តន៍គោលនយោបាយទាំងនេះ តាមរយៈទស្សនាវដ្តីពីររបស់បក្សគឺ ទង់បដិវត្តន៍ និង យុវជនបដិវត្តន៍ ។

ការចោទប្រកាន់ពីបទក្បត់ជាតិ ដែលអ្នកទោសបានទទួលសារភាព ក្រោមការបង្ខិតបង្ខំត្រូវបានលាតត្រដាងនៅក្នុងប្រតិបត្តិទាំងនោះ ។

[១០:៥០:២៨]

ក្នុងលក្ខណៈជាការឃោសនាជាផ្លូវការរបស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ឈ្មោះមនុស្សដែលខ្មែរក្រហមចោទថា ក្បត់ជាតិ ដែលមានជាអាទិ៍ដូចជា N, O, P និង K ត្រូវបានគេលើកឡើងជាច្រើនលើកច្រើនសារនៅក្នុងអត្ថបទទាំងនោះ ។

ឌុច បានបញ្ជាក់ថា ដើម្បីការពារសកម្មភាពរបស់បក្សក្នុងអំឡុងពេលនៃការប្រជុំ ដែលរៀបចំឡើងនៅក្រៅមន្ទីរ ស-២១ ។ ចម្លើយសារភាពទាំងនោះត្រូវបានគេ ចាក់តាមម៉ាញ៉េ ឬអានឱ្យអ្នកចូលរួមប្រជុំស្តាប់ ។ ឌុច បានទទួលស្គាល់ថា ចាប់តាំងពីបានធ្វើជាប្រធានមន្ទីរ ស-២១ មក រាល់សេចក្តីណែនាំនានា ដែលធ្វើឡើងនៅចំពោះមន្ទីរ ស-២១ ឬចេញពីមន្ទីរស-២១ ហើយដែលទាក់ទងទៅនឹងការងារសន្តិសុខ ត្រូវតែឆ្លងកាត់គាត់សិន ។

អតីតបុគ្គលិកមន្ទីរ ស-២១ បានបញ្ជាក់ថា ឌុច គឺជាអ្នកដែលមានតួនាទីក្នុងការផ្សព្វផ្សាយមាគ៌ាបក្សនៅក្នុងមន្ទីរ ស-២១ ។ នៅក្នុងសៀវភៅកំណត់ដៃរបស់អ្នកសួរចម្លើយម្នាក់ មានការកត់ត្រាសម្តី

អះអាងរបស់ ឌុច ដែលមានខ្លឹមសារថា “សកម្មភាពនៅមន្ទីរ ស-២១ គឺជាការងារតស៊ូវណ្ណៈ ពោលគឺ ដើម្បីកម្ទេចវណ្ណៈជិះជាន់ ជីកគាស់ដើម និងឫសរបស់វា ដើម្បីការពារបក្ស ការពារវណ្ណៈអធន ការពារកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ និងការពារមាគ៌ាឯករាជ្យ និងម្ចាស់ការខ្លួនទីពឹងខ្លួន” ។ សៀវភៅកំណត់ដៃរបស់អ្នកសួរចម្លើយឈ្មោះ F ដែលជាជំនួយការរបស់ ឌុច ទំនងជាគាំទ្រចំពោះអ្វី ដែល ឌុច បានអះអាងថា “ខ្លឹមសារនៃការរៀនសូត្ររបស់មន្ទីរ ស-២១ គឺបានធ្វើតាមការណែនាំពីថ្នាក់លើ” ។

៣. ការប្រើប្រាស់ចម្លើយសារភាពដែលទទួលបាននៅមន្ទីរ ស-២១ ៖

ចម្លើយសារភាព និង ឯកសារពាក់ព័ន្ធនានា ដែល ឌុច បានទទួលស្គាល់ថា ត្រឹមត្រូវ បានបង្ហាញពីតួនាទីយ៉ាងសកម្មរបស់មន្ទីរ ស-២១ ក្នុងវាយ នឹងកម្ទេចខ្មាំងស៊ីរូងផ្ទៃក្នុង ។ ក្រៅពីការសម្លាប់អ្នកទោស ដែលត្រូវបានចោទជាមុនថា ជាជនក្បត់ មន្ទីរ ស-២១ មានតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការយកចម្លើយសារភាពពីអ្នកទោស ដើម្បីរែកមុខបណ្តាញជនក្បត់ផ្សេងទៀត ។

ឌុច បានអះអាងថា អត្ថន័យនៃចម្លើយសារភាព គឺជាការងារចម្បងរបស់មន្ទីរ ស-២១ ។ ចម្លើយសារភាពភាគច្រើនមានទម្រង់ជាប្រវត្តិនយោបាយ ដែលសរសេរដោយអ្នកទោសខ្លួនឯង ហើយដោយទទួលរងនូវការបង្ខិតបង្ខំ ចម្លើយសារភាពនេះបានក្លាយទៅជាការបរិហារអំពីខ្លួនឯង និងចោទប្រកាន់អ្នកដទៃថាក្បត់ គឺបាន

[១០:៥២:៥៦]

បម្រើឲ្យចារកម្មបរទេស ដែលជាសត្រូវរបស់បដិវត្តន៍កម្ពុជា ដូចជា ពួក*ស៊ីអ៊ីអា*, *កាហ្សេបេ* និងភ្នាក់ងារបក្សកុម្មុយនីស្តវៀតណាម ។ ចម្លើយសារភាខ្លះមានរហូតដល់រាប់រយទំព័រ ដែលមិនត្រឹមតែធ្វើការពណ៌នាលម្អិតអំពីការចោទប្រកាន់ អំពីអំពើក្បត់ប៉ុណ្ណោះទេ ថែមទាំងបរិយាយយ៉ាងលម្អិតផងដែរអំពីរចនាសម្ព័ន្ធ និងការប្រព្រឹត្តទៅរបស់អង្គការបក្សគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ និងគ្រប់អង្គភាពរដ្ឋបាលទាំងអស់ ។

ឌុច បានអានវិភាគធ្វើចំណារ និងសង្ខេបយ៉ាងល្អិតល្អន់លើចម្លើយសារភាពភាគច្រើន ដើម្បីរាយការណ៍ជូនថ្នាក់លើ ។ ដូច្នេះ ឌុច ស្ថិតនៅក្នុងមុខតំណែងសំខាន់មួយ ដែលអនុញ្ញាតឲ្យគាត់យល់ដឹងអំពីខ្លឹមសារនៃគោលនយោបាយរបស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា ដែលត្រូវបានអនុវត្តនៅមន្ទីរ ស-២១ ។

ឌុច ពន្យល់ថា មន្ទីរ ស-២១ មិនមានតួនាទីក្នុងការកំណត់ថា តើអ្នកទោសពិតជាជនក្បត់មែនឬមិនមែននោះទេ ព្រោះការចាប់ខ្លួន និងការបញ្ជូនមកកាន់មន្ទីរ ស-២១ គឺមានន័យគ្រប់គ្រាន់ថា ពួកគេមានពិរុទ្ធភាពរួចទៅហើយ ។

ចម្លើយសារភាពដែលប្រមូលបានពីអ្នកទោស ត្រូវបានយកមកធ្វើជាមូលដ្ឋាននៃការឃុំខ្លួនពួកគេ និងដើម្បីប្រើប្រាស់សម្រាប់ផលប្រយោជន៍នយោបាយ ព្រមទាំងឃោសនារបស់អ្នកដឹកនាំបក្ស និងដើម្បីរកបណ្ដាញជនក្បត់ដែលពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀតផងដែរ ។ ឌុច បានអះអាងថា គាត់មាការសង្ស័យចំពោះភាពត្រឹមត្រូវនៃចម្លើយសារភាពទាំងអស់នោះ តាំងពីពេលនោះមកម្ល េះ ប៉ុន្តែវាជាការចង់បានរបស់ថ្នាក់លើ ។

ឌុច បញ្ជាក់ថា ខ្លឹមសារនៃចម្លើយសារភាពទាំងអស់នេះ ត្រូវបានប្រើជាលេសដើម្បីបំបាត់អ្នកដែលបង្កើតជាឧបសគ្គតែប៉ុណ្ណោះ និងបានបន្តថា សូម្បីតែគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ បើតាមគំនិតរបស់ខ្ញុំ ក៏មិនជឿចម្លើយសារភាពទាំងស្រុងនោះទេ ។ គាត់ក៏បានទទួលស្គាល់ផងដែរ បែបផែននៃការប្រព្រឹត្តទៅរបស់មន្ទីរ ស-២១ មានវិសមត្ថភាពជាមួយនឹងអត្ថិភាពនៃតុលាការ និងការធានាផ្នែកនីតិវិធី ។ គាត់បញ្ជាក់ថា ជារឿយៗ គាត់តែងតែបានទទួលសេចក្ដីណែនាំអំពីខ្លឹមសារជាក់លាក់ ដែលគាត់ត្រូវយកឲ្យបានពីអ្នកទោសដែលគេកំណត់ឲ្យ ។ ជាពិសេស គាត់បានបញ្ជាក់ថា ក្រោមការញុះញង់របស់ថ្នាក់លើ ពាក្យ "*សេអ៊ីអា* និង *កាហ្សេបេ*" ត្រូវបានប្រើជាដំបូងដោយអ្នកសួរចម្លើយខ្លួនឯង ។

ឌុច និយាយថា ដោយមិនខ្វល់ខ្វាយថា តើចម្លើយសារភាពពិត ឬមិនពិតយ៉ាងណានោះទេ ។ គេនៅតែប្រើចម្លើយសារភាពទាំងអស់នោះ ដើម្បីជាលេសក្នុងការសម្រេចចាប់ខ្លួនអ្នកទាំងឡាយណាដែលត្រូវបានបង្ហាញនៅក្នុងចម្លើយសារភាពថា ជាភ្នាក់ងារខ្មាំង ។ ឌុច បានពន្យល់ថា ជាទូទៅកាលដែលឈ្មោះមនុស្សម្នាក់

[១០:៥៥:៣៧]

ត្រូវបានគេឆ្លើយដាក់នៅក្នុងចម្លើយសារភាពមួយដង មិនជាការគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីធានាឲ្យមានការចាប់ខ្លួននោះទេ ។ ចម្លើយសារភាពរបស់មនុស្សម្នាក់ជាញឹកញាប់តែងតែនាំទៅដល់ការចាប់ខ្លួនមនុស្សជាច្រើននាក់ផ្សេងទៀត ដែលត្រូវបានឆ្លើយដាក់ថា ជាជនក្បត់ ។ ទំនងជាដូចគ្នានេះដែរ ឈ្មោះ របស់មនុស្សជាច្រើនដែលស្រង់ចេញពីចម្លើយសារភាពខុសៗគ្នា ត្រូវបានប្រមូលចងក្រងជាបញ្ជីខ្មាំង ។ ចម្លើយសារភាពដែលមានចំណាររបស់ ឌុច បានបញ្ជាក់គាំទ្រចំណុចខាងលើ គឺថាការសារភាពរបស់អ្នកទោសត្រូវបានបញ្ជូនទៅសមាជិកជាន់ខ្ពស់របស់បក្ស ។

ឃ. ដំណើរការនៃមន្ទីរ ស-២១

ផ្នែកខាងក្រោមនេះ ពណ៌នា និងវិភាគអំពីអំពី ដែលបានប្រព្រឹត្តជាប្រចាំថ្ងៃរបស់ ឌុច និងអ្នកក្រោមបង្គាប់របស់គាត់នៅទួលស្លែង ព្រៃស និងជើងឯក ដោយអនុវត្តតាមនយោបាយរបស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា ។ ផ្នែកខាងក្រោមនេះផងដែរ អំពីរបៀបនៃការប្រព្រឹត្តចំពោះអ្នកទោស ចាប់តាំងអំពីពេលចាប់ខ្លួន ក្នុងអំឡុងពេលឃុំខ្លួន នៅពេលសួរចម្លើយ និងរហូតដល់ពេលយកទៅសម្លាប់ ។

១. កាចាប់ខ្លួន និងការឃុំឃាំង៖

ក/. សមាសភាពរបស់ប្រជាជនដែលជាប់ឃុំឃាំង

ឯកសារដែលបានរកឃើញអាចបញ្ជាក់អំពីចំនួន និងអត្តសញ្ញាណរបស់អ្នកជាប់ឃុំឃាំងនៅមន្ទីរ ស-២១ ។

ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា បានធ្វើការចងក្រងភស្តុតាងទាំងនេះ តាមរយៈការបញ្ចូលគ្នានូវបញ្ជីអ្នកទោសដើម និងបញ្ជីប្រហារជីវិត ដើម្បីបង្កើតបានជាបញ្ជីមេមួយ អំពីអ្នកទោសមន្ទីរ ស-២១ ដែលមានឈ្មោះថា បញ្ជីរួមនៃអ្នកទោសមន្ទីរ ស-២១ ។ បញ្ជីទាំងនេះបានបង្ហាញថា យ៉ាងតិចណាស់ក៏មានមនុស្សចំនួន ដប់ពីរពាន់បីរយប៉ែតសិបនាក់(១២៣៨០នាក់) ដែរ ដែលក្នុងនោះរួមមានទាំងស្ត្រី និងកុមារផង បានត្រូវឃុំខ្លួននៅឯទួលស្លែង ។ ប៉ុន្តែការចងក្រងបញ្ជីនេះ មិនទាន់មានលក្ខណៈគ្រប់ជ្រុងជ្រោយនៅឡើយទេ ដោយសារតែមានឈ្មោះ អ្នកទោសមួយចំនួនមិនត្រូវបានគេកត់ទុក និងមានខ្លះបានបាត់ ។

ឌុច ឯកភាពចំពោះការអះអាងខាងលើនេះ ដោយគាត់បានលើកឡើងនូវឈ្មោះ អ្នកជាប់ឃុំមួយចំនួនទៀត ដែលមិនមាននៅក្នុងឯកសារ ។

[១០:៥៧:៥២]

អ្នកទោសនៅមន្ទីរ ស-២១ ភាគច្រើនជាជនជាតិខ្មែរ ក្រុមអ្នកទោសច្រើនជាគេ មានសមាសភាពជាអាទិ៍ដូចជា អតីតកម្មាភិបាល កម្មករ យុទ្ធជន រួមទាំងគ្រួសាររបស់ពួកគេ ដែលមកពីស្ទើរតែគ្រប់មន្ទីរ និងអង្គភាពទូទាំងប្រទេស និងមកពីភូមិភាគ និងតំបន់ស្វយ័តនានាផងដែរ ។

បញ្ជីរួមនៃអ្នកទោស ស-២១ បានបង្ហាញនូវទិដ្ឋភាពទូទៅដែលថា ក្នុងចំណោមអ្នកជាប់ឃុំឃាំង មានអ្នកទោសជាមន្ត្រីរាជការនៃស្ថាប័ន និងក្រសួងនានា របស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យលើសពីចំនួន ប្រាំពាន់នាក់ (៥០០០នាក់) និងមានជាងបួនពាន់ប្រាំរយនាក់ផ្សេងទៀត មកពីកងកម្លាំងយោធាបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា ។

អ្នកទោសដែលជាកម្មាភិបាលកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ មានរាប់បញ្ចូលទាំងសមាជិកមួយចំនួនរបស់គណៈកម្មាធិការមជ្ឈិម និងគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ ដែលមានឈ្មោះជាអាទិ៍ A, K, O, N និង T ។ ភស្តុតាងខ្លះទៀតបានបង្ហាញថា មានអតីតភ្នាក់ងារ ស-២១ ប្រហែលជាពីរយនាក់ក៏បានក្លាយខ្លួនជាអ្នកទោសនៅមន្ទីរ ស-២១ ផងដែរ ។ ដោយឡែកបុគ្គលិកមន្ទីរ ស-២៤ ក៏ត្រូវបានចាប់បញ្ជូនទៅកាន់មន្ទីរ ស-២១ ដែរ ប៉ុន្តែគេមិនបានដឹងអំពីចំនួនពិតប្រាកដនោះទេ ។

ជនជាតិកម្ពុជាផ្សេងទៀត ដែលរួមមានអតីតទាហាន និងមន្ត្រីរដ្ឋការនៃរបបសាធារណរដ្ឋខ្មែរ ក៏ត្រូវបានគេឃុំខ្លួននៅមន្ទីរ ស-២១ ផងដែរ ។ ក្រៅពីនេះ មានភស្តុតាងបង្ហាញថា ក៏មានជនជាតិភាគតិចក្នុងកម្ពុជាជាប់ឃុំនៅមន្ទីរ ស-២១ ដែរ ដូចជា ជនជាតិចាមជាដើម ។ មានជនបរទេសមួយចំនួនត្រូវបានគេឃុំឃាំងនៅមន្ទីរ ស-២១ ផងដែរ ដែលមានដូចជា ជនជាតិវៀតណាម ថៃ ឡាវ ឥណ្ឌា និងពួកបស្ចិមប្រទេស ។

ចំនួនជនបរទេសដែលជាប់ឃុំឃាំងច្រើនជាងគេ គឺជនជាតិវៀតណាម ។ នៅក្នុងបញ្ជីឈ្មោះអ្នកទោស យ៉ាងហោចណាស់ក៏មានជនជាតិវៀតណាមចំនួនបួនរយនាក់ (៤០០នាក់) ដែរ ដែលក្នុងនោះ មានមួយរយហាសិបនាក់ (១៥០នាក់) ត្រូវបានគេចុះក្នុងកំណត់ហេតុថា ជាឈ្លើយសឹក និងយ៉ាងហោចណាស់ក៏មួយនាក់ (១០០នាក់) ជាជនស៊ីវិល ។

[១០:០៧:០០]

E

[១១:០០:០០]

លោកស្រី សែ កុលវុឌ្ឍី៖

... ថា ជាឈ្លើយសឹក និងយ៉ាងណាស់ក៏មួយរយនាក់ផ្សេងទៀតជាជនស៊ីវិល ។

មានភស្តុតាងជាច្រើនទៀត បានបង្ហាញអំពីវត្តមាននៃអ្នកទោសជាជនបរទេសនៅមន្ទីរស-២១ តាមរយៈរូបថត សក្ខីកម្ម ចម្លើយសារភាព និងអត្ថបទសម្រាប់ផ្សាយតាមវិទ្យុជាដើម ។ ការចាប់ខ្លួនមនុស្សម្នាក់លើកដំបូងដែលគេថាជាជនជាតិវៀតណាម ហើយដែលមានសរសេរនៅក្នុងបញ្ជី គឺធ្វើឡើងនៅថ្ងៃទី៧ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ១៩៧៦ ។ ចំនួនអ្នកទោសវៀតណាមនៅមន្ទីរស-២១ បានកើនឡើងនៅពេលដែលជម្លោះជាមួយប្រទេសវៀតណាមកាន់តែតានតឹងឡើង ។

ឌុច បានទទួលស្គាល់ថា គាត់បានដឹងថា មានជម្លោះប្រដាប់អាវុធ រវាងកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យជាមួយនឹងវៀតណាមចាប់តាំងពីពាក់កណ្តាលខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ រហូតដល់ថ្ងៃទី៦ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ ។ គាត់បានប្រកាសថា ជនស៊ីវិលនិងទាហានវៀតណាមត្រូវបានគេឃុំខ្លួននៅមន្ទីរស-២១ ហើយបានធ្វើការប៉ាន់ស្មានថា ពួកគេមានចំនួនច្រើនរយនាក់ ។

[១១:០១:០៧]

មានបញ្ជីឈ្មោះតិចតួចណាស់ ដែលត្រូវបានរកឃើញ ជាហេតុនាំឲ្យមានការលំបាកក្នុងការកំណត់ឲ្យបានច្បាស់នូវចំនួនមនុស្សដែលត្រូវបានគេបញ្ជូនទៅមន្ទីរស-២៤ ។ តែទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយចំនួនអ្នកជាប់ឃុំជាអចិន្ត្រៃយ៍នៅទីនោះអាចមានរហូតដល់រាប់រយនាក់ ហើយ ឌុច ក៏បានយល់ស្របលើចំនួននេះដែរ ។

សាក្សីជាច្រើនបានអះអាងថា ទាំងបុរស ទាំងស្ត្រី និងកុមារ ត្រូវបានគេឃុំខ្លួននៅមន្ទីរស-២៤ នោះ ។

ឌុច បានឲ្យដឹងថា ជនជាប់ឃុំឃាំងនៅព្រៃស មានពីរប្រភេទ៖ ទីមួយ ជនជាប់សង្ស័យដោយ-សារតែទំនាក់ទំនងសាលោហិតរបស់ពួកគេ និងទីពីរ អ្នកក្រោមបង្គាប់របស់កម្មាភិបាលថ្នាក់លើដែលត្រូវបានគេចាប់ខ្លួន ។

មន្ទីរស-២៤ ក៏ទទួលផងដែរនូវយុទ្ធជនមកពីបណ្តាអង្គភាពនានា បុគ្គលិកមកពីបណ្តាក្រសួងនិងស្ថាប័នដែលនៅជុំវិញទីក្រុងភ្នំពេញនិងសមាជិកក្រុមគ្រួសាររបស់ពួកគេ ។ ទោះបីជាគ្មានភស្តុតាងផ្ទុយខ្លះៗក៏ដោយ ក៏ឌុច នៅតែអះអាងថា គ្មានអ្នកទោសបរទេសណាម្នាក់ត្រូវបានគេបញ្ជូនទៅព្រៃសឡើយ ។

[១១:០២:១៦]

ខ) ការចាប់ខ្លួន និងការបញ្ជូនទៅមន្ទីរ ស-២១

ឌុច បានឲ្យដឹងថា គ្មាននរណាម្នាក់ត្រូវបានចាប់ខ្លួននិងបញ្ជូនទៅមន្ទីរស-២១ ដោយគ្មានសេចក្តីសម្រេចរបស់បក្សទេ ។ ឌុច បានពន្យល់ថា ចំពោះការចាប់ខ្លួនសមាជិកគណៈកម្មាធិការមជ្ឈិម សេចក្តីសម្រេចត្រូវធ្វើឡើងដោយគណៈកម្មធិការអចិន្ត្រៃយ៍មជ្ឈិមបក្ស ។ ចំពោះបក្សអ្នកដទៃទៀត ឌុច បាននិយាយថា គឺ *ជី (G)* ដែលជាថ្នាក់លើរបស់គាត់កោះហៅប្រធានអង្គភាព ដែលពាក់ព័ន្ធមកពិភាក្សាដើម្បីធ្វើសេចក្តីសម្រេចរួម ។

ឌុច បានអះអាង ហើយសាក្សី *អេ* (A) ក៏បានសន្មតដែរថា ចំពោះមនុស្សដែលមកពីតំបន់ដទៃ ការសម្រេចចាប់ខ្លួនតែងតែត្រូវធ្វើឡើងដោយគណៈកម្មាធិការមជ្ឈិម ដោយធ្វើការទាក់ទងជាមួយភូមិភាគ តំបន់ ឬស្រុកនានាដែលពាក់ព័ន្ធដើម្បីចាប់ខ្លួនអ្នកដែលត្រូវគេឆ្លើយដាក់នៅក្នុងចម្លើយសារភាព ។

ឌុច បានបញ្ជាក់ថា លើកលែងតែអ្នកទោសសំខាន់ៗមួយចំនួន ។ ជាទូទៅគាត់មិនបានដឹងអំពីហេតុផលដែលនៅពីក្រោយការចាប់ខ្លួនអ្នកទាំងនោះមកមន្ទីរស-២១ ឡើយ ។ លើសពីនេះទៀត ឌុច ទទូច ថាមន្ទីរស-២១ មិនមានសិទ្ធិអំណាចក្នុងការចាប់ខ្លួននរណាម្នាក់ឡើយ ។ ដោយគាត់បានបញ្ជាក់ថា ជាទូទៅថ្នាក់លើគ្រាន់តែប្រាប់ឲ្យគាត់ត្រៀមខ្លួនទទួលអ្នកទោសតែប៉ុណ្ណោះ ។

[១១:០៣:៣៧]

ភាគច្រើនអ្នកទោសត្រូវបានអង្គភាពរបស់ពួកគេនាំយកមកតែម្តង ។ ប៉ុន្តែ ភស្តុតាងមួយចំនួនបានបង្ហាញឲ្យឃើញថា បុគ្គលិកមន្ទីរស-២១ ជួនកាលបានធ្វើការចាប់ខ្លួនដោយផ្ទាល់ ។ សាក្សី *ប៊ី* (B) បានពន្យល់ថា នៅពេលដែលមន្ទីរស-២១ ត្រូវចាប់ខ្លួនមនុស្សនៅខាងក្រៅមន្ទីរ តែនៅក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញ អាចធ្វើឡើងក្រោមរូបភាពពីរយ៉ាង៖ ទីមួយគឺអង្គភាពនោះត្រូវអនុវត្តការចាប់ខ្លួនដោយខ្លួនឯង ទីពីរ ប្រសិនបើមនុស្សនោះត្រូវបានគេចាប់ខ្លួនរួចស្រេចហើយ អង្គភាពនោះគ្រាន់តែមានភារកិច្ចដឹកពួកគេទាំងនោះមកកាន់មន្ទីរស-២១ ប៉ុណ្ណោះ ។

សាក្សី *ប៊ី* (B) ពន្យល់ថា គាត់ត្រូវបានគេចាត់ឲ្យចេញក្រៅក្រុងភ្នំពេញជាច្រើនដងដើម្បីនាំយកអ្នកទោសទៅកាន់មន្ទីរស-២១ ហើយម្តងៗគាត់បានទទួលបញ្ជីឈ្មោះអ្នកដែលត្រូវចាប់ខ្លួនពី ឌុច ។ សាក្សី *ស៊ី* (C) បានអះអាងថា គាត់បានដឹកអ្នកទោសមកពីខេត្តបាត់ដំបងជាមួយ *អាយ* (I) ផងដែរក្នុងឆ្នាំ១៩៧៧ ហើយបានទទួលស្គាល់ទៀតថា មានម្តងនោះគាត់បានដឹកអ្នកទោសពីរនាក់ពីវិមានឯករាជ្យឆ្ពោះទៅកាន់ទ្វារចូលមន្ទីរស-២១ ។

[១១:០៤:៤៧]

សាក្សី *ប៊ី* (B) បានឲ្យដឹងថា ឌុច ជាអ្នកផ្តល់នូវបញ្ជីឈ្មោះមនុស្សទាំងឡាយណាដែលត្រូវចាប់ខ្លួន ដោយមានការបញ្ជាក់អំពីទីកន្លែងដែលចាប់ខ្លួន និងចំនួនកងកម្លាំងដែលចាំបាច់សម្រាប់ប្រតិបត្តិការចាប់ខ្លួននិងការបញ្ជូនអ្នកទោសទៅមន្ទីរស-២១ ។ សាក្ស *ប៊ី* (B) បានអះអាងបន្តទៀតថា ពេលចាប់តាឌុច អ្នកប្រាប់ប្លង់និងឈ្មោះ ហើយ *ស៊ី* (C) អ្នកចាត់ការដោយនិរសាររបស់ ឌុច ផង ។

ឌុច បានទទួលស្គាល់ថា ក្នុងករណីចាំបាច់កងពិសេសនៃមន្ទីរស-២១ ត្រូវចាកចេញពីទីក្រុងភ្នំពេញដោយមានបទបញ្ជារបស់គណៈកម្មាធិការមជ្ឈិម ហើយកាន់លិខិតដើរផ្លូវពិសេសដែលមានចុះហត្ថលេខារបស់ សុន សេន ដែលផ្តល់សិទ្ធិឲ្យពួកគេនាំយកអ្នកទោសមកកាន់ទួលស្លែង ។

ឌុច បាននិយាយថា ពេលក្រោយមកប្រព័ន្ធនេះត្រូវបានបោះបង់ចោលហើយតួនាទីរបស់មន្ទីរស-២១ គឺគ្រាន់តែរង់ចាំទទួលតែអ្នកទោសប៉ុណ្ណោះ គឺមិនមែនទៅចាប់ទេ ។

ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក្នុងនាមជាកម្មាភិបាលតែមួយគត់របស់មន្ទីរស-២១ ដែលមានសិទ្ធិក្នុងការប្រាស្រ័យទាក់ទងជាមួយថ្នាក់លើមានតែ ឌុច ម្នាក់ប៉ុណ្ណោះ ដែលជាអ្នកទទួលខុសត្រូវក្នុងការអនុវត្តនិងបញ្ជូនបន្តបញ្ជាឲ្យមានការចាប់ខ្លួន ។

ឈ្លើយសឹកវៀតណាមត្រូវបានគេចាប់ខ្លួនភាគច្រើន នៅក្នុងតំបន់ដែលមានជម្លោះដែលស្ថិតនៅតាមបណ្តោយព្រំដែនជាមួយវៀតណាម ឬនៅជិតនោះ ។ ឌុច បានអះអាងថា គាត់ត្រូវបានគេប្រាប់ឲ្យដឹងពីការមកដល់របស់ពួកវៀតណាម តាមរយៈការទទួលបញ្ជីឈ្មោះពី *ជី* (G) ឬមិត្ត *ឃ្យូ* (Q) ដែលជាអ្នកក្រោមបង្គាប់ផ្ទាល់របស់ *ជី* (G) និងជាអតីតកងការពាររបស់ ប៉ុល ពត ។

ឌុច បានបញ្ជាក់ទៀតថា មន្ទីរស-២១ មិនដែលទទួលបន្ទុកក្នុងការដឹកជញ្ជូនពួកវៀតណាមពីសមរភូមិមុខទេ ព្រោះនេះជាការងាររបស់អង្គភាពដែលជាអ្នកចាប់ខ្លួនពួកគេ ។ ផ្ទុយទៅវិញសាក្សី *ប៊ី* (B) បានអះអាងថា ក្នុងឆ្នាំ១៩៧៧ និង ឆ្នាំ១៩៧៨ ឌុច បានបញ្ជូនគាត់ពីរដងទៅសមរភូមិមុខក្នុងខេត្តស្វាយរៀង ដើម្បីដឹកជញ្ជូនទាហានវៀតណាមមកកាន់មន្ទីរស-២១ ។

សាក្សី *ឌី* (D) បានអះអាងថា គាត់ត្រូវបានគេចាត់ឲ្យទៅធ្វើការនៅព្រំដែនក្នុងឆ្នាំ១៩៧៧ ហើយបានឃើញបុគ្គលិកមន្ទីរស-២១ ដឹកឈ្លើយសឹកវៀតណាមពីសមរភូមិតាមរថយន្តរបស់មន្ទីរស-២១ ។

[១១:០៧:១៦]

គ) តួនាទីរបស់ឌុច នៅក្នុងការចាប់ខ្លួនអ្នកទោស

ប្រភពជាច្រើនបានបង្ហាញថា ឌុច បានដើរតួនាទីដោយផ្ទាល់ក្នុងការសម្រេចមួយចំនួន ដែលឈានទៅដល់ការចាប់ខ្លួនអ្នកទោស ។

ឧទាហរណ៍៖ នៅពេលខ្លះ ឌុច បានទទួលរបាយការណ៍ផ្ទាល់ពីអង្គភាពរដ្ឋបាល ឬយោធាពីខាងក្រៅស្តីអំពីការចាប់ខ្លួន ។ គេក៏ឃើញមានសំណៅសរសេរជាច្រើនផងដែរ អំពីការទាក់ទងគ្នារវាង ឌុច និងលេខាកងពលធំ ៥០២ ឈ្មោះ *អ* (R) ទាក់ទិននឹងការបញ្ជូនអ្នកទោស ។

ប៉ុន្តែនៅពេលដែលគេសួរសុំឲ្យបំភ្លឺដល់ចំណុចនេះ ឌុច បានពន្យល់ថា ការណែនាំឲ្យ *អ* (R) សរសេរសំបុត្រទៅគាត់គឺជាឧទាហរណ៍នៃឧបាយកលប្រើប្រាស់ ដោយ សុន សេន និង *ជី* (G) ដើម្បីលាក់ឈ្មោះរបស់ពួកគេតែប៉ុណ្ណោះ ។

ឌុច បានពន្យល់ទៀតថា នៅថ្ងៃទី១៦ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៧៦ គាត់បានទៅចូលរួមកិច្ចប្រជុំជាមួយកងពលធំ២៩០ និង១៧០ ដែលគោលបំណងនៃការប្រជុំ គឺដើម្បីរៀបចំគម្រោងចាប់ខ្លួនអ្នកទោស ។ សុន សេន និង *អេស* (S) ក៏មានវត្តមាននៅក្នុងកិច្ចប្រជុំនោះដែរ ។ ឌុច បានឲ្យដឹងថាការប្រជុំនេះ ត្រូវបានគេរៀបចំឡើង ពីព្រោះថាការចាប់ខ្លួនមនុស្សនៅក្នុងអង្គភាពតែមួយមានចំនួនច្រើនពេក ។

ឌុច ក៏បានសារភាពដែរថា គាត់ធ្លាប់បានចូលរួមនៅក្នុងកិច្ចប្រជុំដែលមានលក្ខណៈស្រដៀងនេះចំនួនពីរដងដែរ ដោយបានបន្ថែមថា ថ្នាក់លើជួនកាលបានពិភាក្សាជាមួយគាត់មុនពេលមានការចាប់ខ្លួនមនុស្ស ជាពិសេសចំពោះសមាជិកបក្សសំខាន់ៗ ។

ឌុច បានពន្យល់ថា នៅពេលដែលមានការសម្រេចអំពីការចាប់ខ្លួនជាលាក់ការណ៍និងការសម្ងាត់ គឺជាចំណុចចម្បងដើម្បីធានាមិនឲ្យមានការរត់គេចនិងដើម្បីបង្ការការក្រោកឈរប្រឆាំង ជាពិសេសនៅពេលដែលការចាប់ខ្លួនមនុស្សជាច្រើនត្រូវធ្វើឡើងនៅក្នុងអង្គភាពតែមួយ ។

ក្នុងករណីទាក់ទងទៅនឹងការចាប់ខ្លួនមនុស្សជាច្រើននេះ ឌុច បានប្រកាសថា គាត់បានប្រគល់តួនាទីឲ្យ *ស៊ី* (C) ជាអ្នកពិភាក្សាជាមួយអ្នកទទួលខុសត្រូវរបស់អង្គភាពនោះ ដើម្បីកុំឲ្យមានការរំជើបរំជួលនៅក្នុងអង្គភាពនិងដើម្បីសម្រួលដល់ការចាប់ខ្លួន ។ លើសពីនេះទៀត ឌុច បានពន្យល់ថា សេចក្តីសម្រេចឲ្យមានការចាប់ខ្លួន គឺផ្អែកទៅលើចម្លើយសារភាពនៅមន្ទីរស-២១ ដែលមានការឆ្លើយដាក់ថា *"ជាជនក្បត់"* ។

ឌុច បានសារភាពថា ការជួយសម្រួលដល់ សុន សេន និងក្រោយ *ជី* (G) ក្នុងការចាប់ខ្លួនអ្នកដែលគេគិតថាជា *"ខ្មាំង"* ដោយធ្វើជាសេចក្តីសង្ខេបនៃចម្លើយសារភាព ដែលមានឈ្មោះអ្នកដែលត្រូវបានឆ្លើយដាក់ដោយអ្នកទោស ដែលត្រូវបានសួរចម្លើយ ។

[១១:០៩:៥២]

ឌុច មិនត្រឹមតែបានរាយការណ៍ពីការឆ្លើយសារភាពលម្អិតទៅ សុន សេន ប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែគាត់បានចូលរួមសម្រេចផងដែរ អំពីយុត្តិសាស្ត្រចំពោះបុគ្គលដែលជាមុខសញ្ញាត្រូវចាប់ខ្លួន ។ ឌុច បានបញ្ជាក់ថា បន្ទាប់ពីរាយការណ៍ទាំងនោះ មនុស្សសំខាន់ៗដែលត្រូវបានគេឆ្លើយដាក់នៅក្នុងចម្លើយសារ

ភាពត្រូវបានគេបញ្ជូនទៅមន្ទីរស-២១ ដោយបញ្ជាក់ផងដែរថា មនុស្សមិនសូវសំខាន់ៗជាច្រើនមិនត្រូវបានចាប់ខ្លួនឡើយ ។

សាក្សី *អេ* (A) បានអះអាងថា អំណាចរបស់ ឌុច ក្នុងការស្នើឲ្យមានការចាប់ខ្លួនដោយការរាយការណ៍ទៅថ្នាក់លើគឺមិនបានកម្រិតត្រឹមតែបុគ្គលិកមន្ទីរស-២១ ឬតាមចម្លើយសារភាពប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែអំណាចនេះគ្របដណ្តប់ទៅលើករណីជាច្រើនទៀតផងដែរ ។ ដើម្បីគាំទ្រសម្តីរបស់ខ្លួន សាក្សី *អេ* (A) បានឲ្យឧទាហរណ៍ជាករណី *ធី* (T) ដែលជាប្រធានគណៈកម្មាធិការថាមពល ដែលត្រូវបានចាប់ខ្លួនបន្ទាប់ពីរបាយការណ៍មួយដែលធ្វើឡើងដោយ ឌុច ។

ឌុច បានទទួលស្គាល់ថា *ធី* (T) ពិតជាត្រូវបានគេចាប់ខ្លួនមែន ប៉ុន្តែ ឌុច បានបញ្ជាក់ថា ការចាប់ ខ្លួននេះមិនមែនដោយសាររបាយការណ៍របស់គាត់ឡើយ ។ ជាងនេះទៅទៀត ឌុច ក៏មានវត្តមាន នៅ កន្លែងចាប់ខ្លួនយូរៗម្តងដែរ ។

ឧទាហរណ៍៖ ខេ (K) ត្រូវបានគេចាប់ខ្លួននៅផ្ទះរបស់ឌុច ។

ករណីនេះមិនមែនមានតែម្តងនោះទេ ។ ឌុច បាននិយាយថា ពួកគេបានបញ្ជូនមនុស្សមកពីឆ្ងាយ ដើម្បីចាប់ខ្លួននៅផ្ទះរបស់ខ្ញុំ ។ នៅក្នុងករណីការចាប់ខ្លួនរបស់ *ភី* (P) មានមនុស្សបីនាក់ដែលពាក់ព័ន្ធ គឺខ្ញុំ, *ស៊ី*(C) និង *ភី* (P) *ខ្លួនឯង* ។ ខ្ញុំជាអ្នកដឹកនាំការចាប់ខ្លួន ។ សាក្សី *ប៊ី* (B)និងសាក្សី *អ៊ី* (E) អតីតអ្នកសួរចម្លើយអះអាងថា ជួនកាល ឌុច បានដឹកនាំការចាប់ខ្លួននៅទីក្រុងភ្នំពេញដោយផ្ទាល់ ។ ទោះបីជា ឌុច បដិសេធថា មិនដែលចាប់ខ្លួននរណាម្នាក់ដោយផ្ទាល់ក៏ដោយក៏ ឌុច បានសារភាពថា ជួនកាលគាត់ទទួលបន្ទុកដោយផ្ទាល់ចំពោះអ្នកទោសសំខាន់ៗ ។

ឃ) ការចាប់ខ្លួនបុគ្គលិកមន្ទីរ ស-២១

បុគ្គលិកមន្ទីរស-២១ ក៏ត្រូវបានគេចាប់ខ្លួនដែរ ។ ពួកគេអាចត្រូវបានបញ្ជូនទៅព្រៃស ដើម្បីកសាងខ្លួន ឬក៏ត្រូវឃុំខ្លួននៅទួលស្លែង ។ កម្មាភិបាលអាចត្រូវបានគេបញ្ជូនទៅព្រៃសចំពោះកំហុសតូចតាច ឬស្ថិតក្រោមការតាមដាន ដូចជានៅពេលណាដែលកម្មាភិបាលនោះមានស្គាល់អ្នកទោសណាម្នាក់ដែលជាប់ឃុំឃាំងនៅមន្ទីរស-២១ ។ ចំពោះកំហុសធ្ងន់ធ្ងរ ដូចជា បណ្តោយឲ្យអ្នកទោសរត់គេចខ្លួន ធ្វើអត្តឃាត ឬក៏ស្លាប់មុនពេលបញ្ចប់ការសួរចម្លើយ អ្នកដែលទទួលខុសត្រូវ ត្រូវបានគេចាត់ទុកថាជាជនក្បត់បដិវត្តន៍និងត្រូវបានគេចាប់ខ្លួន ។

ផ្ទុយទៅវិញសាក្សីជាច្រើនទៀតបានបង្ហាញថា ភាគីច្រើននៃបុគ្គលិកមន្ទីរស-២១ និងជាពិសេសបុគ្គលិកដែលមកពីកងពលធំ៧០៣ ត្រូវបានចាប់ខ្លួន ទោះបីជាមិនបានប្រព្រឹត្តកំហុសធ្ងន់ធ្ងរណាមួយក៏ដោយ ។

សាក្សី *ប៊ី*(B) បានប្រកាសថា មានតែ ឌុច ទេ ដែលអាចចេញបញ្ជាឲ្យមានការចាប់ខ្លួននរណាម្នាក់នៅក្នុងមន្ទីរស-២១ ។ សាក្សី *ប៊ី* (B) បាននិយាយទៀតថា បើអ្នកទោសឆ្លើយដាក់ ៧០៣ នោះ ឌុច ឲ្យគេចាប់សួរចម្លើយ រួចសម្លាប់ ។ ទាំងនេះជាបញ្ជារបស់ ឌុច ។ ខ្ញុំកត់សម្គាល់ថា ក្នុងគុកនេះមានតែ ឌុច ទេ ជាអ្នកសម្រេច ។ សាក្សី *ប៊ី* (B) បានផ្តល់ឧទាហរណ៍ជាក់ស្តែងអំពីកម្មាភិបាលមន្ទីរស-២១ ដែលត្រូវបានចាប់ខ្លួនតាមបញ្ជារបស់ ឌុច គឺករណី *យូ* (U) ជាប្រធានកងរយការពារ *វី* (V) ជាប្រធានកងរយដែលក្រោយមកបានផ្លាស់ទៅក្រុមសួរចម្លើយ, *ដាប់បលយូ* (W) មកពីកងរយនិងក្រោយមកទៀត គឺ *អ៊ិច* (X) ជាកងរយដែលដកមកពីខាងសួរចម្លើយ ។

សាក្សី *ប៊ី* (B) បាននិយាយថា អ្នកទាំងនោះបានស្លាប់អស់ហើយ មិនដឹងចោទពីបទអ្វីទេ ។ ឌុច បានឆ្លើយតបថា ទម្រង់ទីមួយនៃការសម្រិតសម្រាំងបញ្ជូនបុគ្គលិកទៅស-២៤ គឺជាសមត្ថកិច្ចរបស់គណៈកម្មាធិការរបស់ស-២១ ។ ចំណុចឯទម្រង់ទីពីរនៃការសម្រិតសម្រាំងចាប់ខ្លួនបុគ្គលិកនៅស-២១ គឺជាសេចក្តីសម្រេចដែលត្រូវចេញដោយ សុន សេន និង *ជី* (G) នាពេលបន្ទាប់មក ។

ឌុច បានទទួលស្គាល់ថា ពេលដែល *ស៊ី* (C) រាយការណ៍មកគាត់ គឺមានតែគាត់ម្នាក់គត់ដែលមានសិទ្ធិរាយការណ៍ពីកំហុសរបស់អ្នកទាំងនោះទៅថ្នាក់លើ ។ ឌុច បានអះអាងថា គាត់ធ្វើនេះដើម្បីកុំឲ្យមានការជាប់ពាក់ព័ន្ធដល់ខ្លួនគាត់ ពីព្រោះម្នាក់ៗដោយភ័យខ្លាចអំពីអាយុជីវិតផ្ទាល់របស់ខ្លួន ត្រួតពិនិត្យ តាមដានគ្នាទៅវិញទៅមក ។

[១១:១៤:២៥]

ពេលសួរថា តើអ្នកទាំងឡាយដែលមាននៅក្នុងសេចក្តីសង្ខេបរបស់ ឌុច តែងតែត្រូវបានគេចាប់ខ្លួនឬយ៉ាងណា? គាត់បានឆ្លើយថា ប្រសិនបើខ្ញុំចាំច្បាស់ គឺមិនមានករណីលើកលែងទេ ។ ខ្ញុំជានិច្ចកាលរាយការណ៍ទៅថ្នាក់លើ ហើយថ្នាក់លើនេះតែងតែបញ្ជាឲ្យចាប់ខ្លួនអ្នកដែលត្រូវបានគេឆ្លើយដាក់ទាំងនោះ ។

ង) ស្ថានភាពនៃការឃុំខ្លួននៅទួលស្លែង

ការសម្តែងឡើងវិញ ដែលបានធ្វើឡើងនៅទួលស្លែងនៅថ្ងៃទី២៧ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៨ បានផ្តល់ជាភស្តុតាងយ៉ាងលម្អិតស្តីអំពីស្ថានភាពនៃការឃុំខ្លួន ។ អ្នកទោសបានចូលមកមន្ទីរស-២១ ស្ទើរតែរៀងរាល់ថ្ងៃ ។

[១១:១៥:០៦]

នៅពេលនោះអ្នកទោសត្រូវបានគេនាំចូលក្នុងមន្ទីរឃុំឃាំង ហើយជាទូទៅ អ្នកទោសទាំងនោះត្រូវបានចងមុខ និងដាក់ខ្នោះដៃ ។ អ្នកទោសទាំងនោះត្រូវបានចុះឈ្មោះទៅក្នុងបញ្ជី ហើយបញ្ជីនោះត្រូវរៀបចំឡើងដោយ *អេច* (H) បន្ទាប់មកអ្នកទោសត្រូវបានតម្រូវឲ្យប្រាប់អំពីប្រវត្តិរូប ហើយគេសង្ខេបចម្លើយទាំងនោះ ។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ គេមិនបានប្រាប់អ្នកទោសទាំងនោះពីហេតុផលនៃចាប់ខ្លួនឡើយ ។ នៅពេលមកដល់ អ្នកទោសត្រូវបានគេថតរូប ដោយជាទូទៅពាក់លេខ និងពេលខ្លះមានឈ្មោះ និងកាលបរិច្ឆេទនៃចាប់ខ្លួន ។

ឌុច បានឲ្យដឹងថា រូបថតទាំងនោះត្រូវបានថតតាមការណែនាំរបស់ សុន សេន ដើម្បីបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលក្នុងការចាប់ខ្លួនម្តងទៀត ពេលដែលអ្នកទោសរត់គេច ។ បន្ទាប់មក ឆ្មាំគុកនាំអ្នកទោសទាំងនោះចូលក្នុងបន្ទប់ឃុំឃាំង ។ អ្នកទោសត្រូវគេបង្ខាំងស្ទើរតែម្ភៃបួនម៉ោងក្នុងមួយថ្ងៃ ។ មន្ទីរឃុំឃាំង ឃុំខ្លួនស-២១ មានទាំងបន្ទប់ឃុំខ្លួនតូចៗដាច់ដោយឡែក និងបន្ទប់ធំឃុំខ្លួនរួម នៅក្នុងបន្ទប់ឃុំខ្លួនរួម អ្នកទោសត្រូវបានគេដាក់ច្រវាក់ជើងបន្តគ្នា សាក្សី *អេហ្វ* (F) បានប្រាប់ថា គាត់មិនអាចក្រោកឡើងបានទេ អ្នកទោសស្ត្រីមិនត្រូវបានគេដាក់ខ្នោះទេ ប្រសិនបើពួកគេមិនបង្កបញ្ហា ។ អ្នកទោសទាំងអស់ ត្រូវឋិតនៅក្រោមការយាមកាមរបស់ឆ្មាំដែលមានអាវុធជាប្រចាំ ។

ឆ្មាំគុកខាងក្នុងនិងខាងក្រៅ មន្ទីរឃុំឃាំងបានទទួលការណែនាំយ៉ាងតឹងរ៉ឹង ដើម្បីទប់ស្កាត់មិនឲ្យអ្នកទោសប៉ុនប៉ងរត់គេចខ្លួន ក៏ប៉ុន្តែទំនងជាមានអ្នកទោសខ្លះបានរត់គេចខ្លួន ដោយជោគជ័យ ។ អ្នកទោសត្រូវបានដាក់ឲ្យស្ថិតនៅក្នុងស្ថានភាពរស់នៅមួយដែលបាត់នូវសិទ្ធិជាមូលដ្ឋានរបស់មនុស្ស អ្នកទោសមិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យនិយាយជាមួយឆ្មាំគុកឡើយ ។ នៅពេលអ្នកទោសបានមកដល់មន្ទីរស-២១ ដំបូង ពួកគេត្រូវបានសម្រាតសម្លៀកបំពាក់ចេញដោយទុកតែខោខ្លីប៉ុណ្ណោះ ។ លើសពីនេះទៀត ពួកគេមិនត្រូវអនុញ្ញាតឲ្យហាត់ប្រាណ ឬចាកចេញពីបន្ទប់ឃុំខ្លួនឡើយ គ្មានគ្រែសម្រាប់ឲ្យអ្នកទោសដេកឡើយ ។ អ្នកទោសសំខាន់ៗខ្លះ ត្រូវបានគេផ្តល់ពូកចាស់ៗឲ្យសម្រាប់ដេក ខណៈពេលអ្នកទោស

ភាគច្រើនត្រូវដេកផ្ទាល់នឹងឥដ្ឋ ។ អ្នកទោសជាច្រើននាក់ ត្រូវបានមូសខាំឡើងសុះខ្លួន ទោះបីជាឆ្មាំគុកមួយចំនួនដែលត្រូវបានគេសួរយកចម្លើយក្នុងអំឡុងពេលស៊ើបអង្កេតបានអះអាងថា ពួកគេមិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យវាយអ្នកទោស យ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏ច្បាប់នេះមិនត្រូវបានគេគោរពឲ្យបានពេញលេញដែរ ។ សាក្សី *អេហ្វ*(F) បានរំឭកថា ឆ្មាំគុកបានដាក់ទណ្ឌកម្មដល់អ្នកទោសដែលបានប្រព្រឹត្តខុស ដោយការវាយចំនួនពីររយរំពាត់ គ្មានសម្ភារៈសម្រាប់ងូតទឹកឡើយហើយគេមិនដោះខ្នោះចេញទេ ពេលដែលអ្នកទោសងូតទឹក ។ សាក្សីជាច្រើនបានអះអាងថា ការងូតទឹកត្រូវបានគេបាញ់ទុយោររទឹកពីមាត់ទ្វារចូលមកក្នុងបន្ទប់ ។ អតីតឆ្មាំគុកឈ្មោះ សាក្សី *ជី*(G) បញ្ជាក់ថា អ្នកទោសមិនដែលត្រូវបានគេងូតទឹកសម្អាតឲ្យបានស្អាតត្រឹមត្រូវឡើយ ពីព្រោះការងូតទឹកឲ្យអ្នកទោសទាំងនោះ ក៏ជាការសម្អាតបន្ទប់ឃុំឃាំងដែរ ។ អ្នកទោសមិនត្រូវបានគេអនុញ្ញាតឲ្យចេញពីបន្ទប់ឃុំខ្លួន ដើម្បីទៅបង្គន់ទេ ប៉ុន្តែត្រូវបានបង្ខំឲ្យនោមដាក់ប៊ីដុងទឹក និងបន្ទោបង់ដាក់កេសគ្រាប់ និងបន្ទប់ឃុំខ្លួនរបស់ពួកគេ ។ ជាធម្មតា អ្នកទោសបានទទួលអាហារគ្មានគុណភាពពីរដងមួយថ្ងៃ ដែលជាបបររាវស្ទើរតែគ្រប់ពេល ។ ទោះបីជាឆ្មាំគុកខ្លះបានអះអាងថា អ្នកទោសក៏បានទទួលរបបបាយខ្លះយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏ភស្តុតាងបានបង្ហាញថាអ្នកទោសបានទទួលរបបអាហារតិចតួចស្ទើរតែដាច់ពោះស្លាប់ ។ ជាលទ្ធផលនៃទង្វើនេះ អ្នកទោសជាច្រើនមានសភាពស្គមស្គាំងនិងបាក់កម្លាំងយ៉ាងខ្លាំង ដែលជួនកាលបណ្តាលឲ្យអ្នកទោសខ្លះស្លាប់ ។ ឌុចបានអះអាងថា របបអាហារត្រូវបានសម្រេចដោយថ្នាក់លើ ហើយថា គាត់មិនអាចផ្លាស់ប្តូររបបអាហារនេះបានទេ ។ គាត់មាននិយាយថា ការបង្អត់អាហារអ្នកទោស ជាគោលនយោបាយរបស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា ពិតណាស់ដែរថា ឆ្មាំគុក និងអ្នកទោសសំខាន់ៗបានទទួលរបបអាហារប្រសើរជាងអ្នកទោសធម្មតា ។ អ្នកទោសជាច្រើនបានធ្លាក់ខ្លួនឈឺ និងមានរបួសសេរា ពេទ្យមូលដ្ឋានត្រូវបានផ្តល់ជូនក្រុមពេទ្យ ដែលមានគ្នាតែបីទៅប្រាំនាក់ សម្រាប់ធ្វើការព្យាបាលអ្នកទោសទាំងអស់នៅក្នុងមន្ទីរឃុំឃាំងទាំងមូល ។ ពេទ្យទាំងនោះមិនបានសិក្សាវិជ្ជាពេទ្យទេ ហើយពេទ្យខ្លះ គ្រាន់តែជាកូនក្មេង និងធ្វើការដោយគ្មានការត្រួតពិនិត្យពីគ្រូពេទ្យឡើយ ។ អតីតអ្នកទោសសាក្សី *អេច* (H) បានឃើញផ្ទាល់ភ្នែកនូវអ្នកទោសដែលបានទទួលការចាក់ថ្នាំតាមសរសៃ នៅពេលល្ងាចដែលក្រោយមកបានស្លាប់នៅពេលព្រឹកឡើង ។ អ្នកទាំងឡាយដែលចាំបាច់ត្រូវការព្យាបាលជាបន្ទាន់ ត្រូវបានគេទុកចោលមិនរវល់ឬមិនបានទទួលការព្យាបាលត្រឹមត្រូវឡើយ ។ ឱសថព្យាបាលដែលស្តុកទុកមានតិចតួចមែនទែន នៅពេលដែលមានឱសថ ក៏ឱសថនោះត្រូវបានផលិតនៅកម្ពុជាដោយអ្នកដែលមានគ្មានជំនាញដែរ ។ អតីត

គ្រូពេទ្យនៅមន្ទីរស-២១ ឈ្មោះសាក្សី*អាយ* (I) យល់ថា គោលបំណងជាសំខាន់នៃការព្យាបាលជំងឺដល់អ្នកទោសទាំងនោះ គឺគ្រាន់តែសម្រាប់ទុកឲ្យពួកគេរស់ ដើម្បីបញ្ចប់ការសួរចម្លើយតែប៉ុណ្ណោះ ។ មានភស្តុតាងបង្ហាញថា បុគ្គលិកនៅមន្ទីរស-២១ បានធ្វើការពិសោធន៍វេជ្ជសាស្ត្រទៅលើអ្នកទោស ឌុច បានបញ្ជាក់ប្រាប់ថា ការស្រាវជ្រាវថ្នាំពុលត្រូវបានធ្វើឡើងតាមបញ្ជារបស់គណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ និយាយឲ្យចំ គឺ *ជេ* (J) គាត់បានប្រកាសថា ទាក់ទងនឹងផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រមានឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិនៅស-២១ បីទម្រង់ ។ ការយកមនុស្សទៅវះកាត់ ការបូមឈាម ការយកថ្នាំពេទ្យទៅពិសោធន៍ជាមួយមនុស្សរស់ ។ មានចំណារមួយរបស់ឌុច ដែលសរសេរថា "ពិសោធន៍ថ្នាំ" យោងតាមសម្តីរបស់ឌុច បានឲ្យដឹងថា ចំណារនេះសំដៅទៅលើប្រភេទថ្នាំថ្មីបង្កើតដោយអង្គភាព ។ ចាប់ពីឆ្នាំ១៩៧១មក គេបានចាប់ដើមផលិតថ្នាំពេទ្យតាមរូបមន្តបូរាណ ។ ស្ថានភាពរស់នៅដូចបានពណ៌នាខាងលើរួមបញ្ចូលទាំងភាពជាក់ស្តែងនៃការសួរចម្លើយ និងការបាត់ខ្លួនរបស់អ្នកទោសដែលនៅជាមួយគ្នាបានធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់សុខភាពផ្លូវចិត្ត និងផ្លូវកាយរបស់អ្នកទោសភាគច្រើន ហើយបណ្តាលឲ្យពួកគេជាច្រើនបានស្លាប់ ។ សាក្សី *អេច* (H) បាននិយាយថា អ្នកទោសប្រាំបីនាក់ ឬប្រាំបួននាក់ ដែលនៅរួមបន្ទប់ជាមួយគាត់បានស្លាប់ក្នុងរយៈពេលមួយខែ អ្នកទោសខ្លះបាន ប៉ុនប៉ងសម្លាប់ខ្លួនផងដែរ ។

ច) ស្ថានភាពឃុំខ្លួននៅព្រៃស

នៅព្រៃសមនុស្សទាំងអស់ ត្រូវបានគេបង្ខំឲ្យធ្វើការ ដើម្បីកសាងខ្លួន ឬក៏លត់ដំខ្លួន ។ មន្ទីរនេះត្រូវបានប្រតិបត្តិការដោយយុទ្ធជន និងកម្មាភិបាលរបស់មន្ទីរស-២១ ។ ឌុច បានអះអាងថា មនុស្សទាំងនេះ មិនមែននៅក្នុងគុក ដូចអ្នកទោសដែលនៅទួលស្លែងឡើយ ហើយសាក្សី *ជេ* (J) ដែលខ្លួនគាត់ផ្ទាល់ត្រូវបានគេបញ្ជូននៅកសាងខ្លួននៅស-២៤ ក៏បានអះអាងយ៉ាងដូច្នេះដែរ ។ ឌុច ក៏បានបញ្ជាក់បន្ថែមថា អ្នកទោស និងបុគ្គលិកនៅព្រៃសមិនអាចដើរហើរសេរី ដោយគ្មានការអនុញ្ញាតឡើយ ។ សាក្សីជាច្រើនទៀតបានអះអាងបែបនេះដែរ ហើយច្បាប់នេះ ក៏ត្រូវបានអនុវត្តចំពោះរូបគាត់ផងដែរ ។ អ្នកដែលត្រូវបានគេបញ្ជូនទៅព្រៃស ត្រូវបានដកហូតសិទ្ធិសេរីភាព។ អ្នកទោសទាំងនោះ ត្រូវបានយាមកាមការពារយ៉ាងតឹងរ៉ឹងទាំងនៅពេលធ្វើការ និងទាំងនៅពេលយប់ ។ សាក្សីបានបង្ហាញថា ពេលដែលត្រូវបានបញ្ជូនទៅព្រៃស ត្រូវបានចែកជាបីកម្រិត។ ក្រុមទីមួយ គឺសម្រាប់លត់ដំស្រាលៗ កម្រិតទីពីរ គឺសម្រាប់ករណីមធ្យម និងកម្រិតទីបី គឺសម្រាប់ករណីធ្ងន់ធ្ងរបំផុត ។ ស្ថានភាពនៃការដកហូតសេរីភាពមានលក្ខណៈធ្ងន់ធ្ងរជាងគេចំពោះអ្នកទាំងឡាយដែលស្ថិតក្នុងកម្រិតទីបី ពីព្រោះអ្នកទាំងនោះ ត្រូវបាន

គេដោះដាក់ខ្នោះនៅពេលយប់ ហើយមិនត្រូវបានគេអនុញ្ញាតឲ្យរស់នៅក្នុងផ្ទះធម្មតាឡើយ ។ ចំពោះអ្នកដទៃទៀត ដែលត្រូវបានគេអនុញ្ញាតឲ្យស្នាក់នៅក្នុងផ្ទះ ទំនងជាមានអ្នកខ្លះ ក្នុងចំណោមពួកគេនោះត្រូវបានគេចាក់សោរបិទពីខាងក្រៅនៅពេលយប់ ។ អតីតអ្នកជាប់ឃុំជាច្រើនបញ្ជាក់ថា មានរបបអាហារពីរដងក្នុងមួយថ្ងៃ ម្តងនៅពេលថ្ងៃត្រង់ និងម្តងទៀត នៅពេលល្ងាច ។ មានករណីលើកលែងតិចតួចបំផុត តែជាទូទៅ អ្នកទោសបានអះអាងថា អាហារនៅព្រៃសមានលក្ខណៈមិនគ្រប់គ្រាន់ទេ ។ ទោះបីជា ឌុច បានទទួលស្គាល់ថា មានទិន្នផលស្រូវដែលលើស ហើយត្រូវបានបញ្ជូនទៅគណៈកម្មាធិការមជ្ឈិមក៏ដោយស្ថានភាពកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរ ចំពោះអ្នកជាប់ឃុំ ដែលនៅក្នុងក្រុមទីបី ព្រោះទទួលបានរបបអាហារតិចជាងអ្នកដទៃ ។ ដូចដែលបានបញ្ជាក់ដូចខាងលើរួចហើយ ឌុចបានអះអាងថា គាត់មិនអាចផ្លាស់ប្តូររបបអាហារបានទេ ដោយនិយាយថា ការបង្អត់អាហារអ្នកទោស គឺជាគោលនយោបាយរបស់ថ្នាក់លើ ។ អ្នកទោសនៅព្រៃសក្នុងនោះ រាប់ទាំងស្ត្រី និងកុមារផង ត្រូវបានបង្ខំឲ្យធ្វើការនៅក្នុងវាលស្រែ រកត្រី ដាំបន្លែ ស្ទូងស្រូវ លើកទំនប់ ជីកប្រឡាយ និងជីកស្រះ ។ សាក្សីមួយចំនួនបាននិយាយថា ពួកគេបានធ្វើការទាំងថ្ងៃទាំងយប់ប្រាំពីរថ្ងៃក្នុងមួយអាទិត្យ និងមិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យសម្រាកក្នុងពេលធ្វើការឡើយ ។

នៅព្រៃស គេចាប់ធ្វើការពីព្រលឹមស្រាងៗ គឺចន្លោះពីម៉ោងបួន ដល់ម៉ោងដប់ប្រាំពីរព្រឹក និងបញ្ចប់ទៅវិញ ចន្លោះពីម៉ោងដប់ដល់ម៉ោងដប់ពីរយប់ ។ ពួកគេទទួលបានការឈប់សម្រាកពីរពេលតែក្នុងមួយពេលមួយម៉ោងសម្រាប់ទទួលទានអាហារ ។ ការបំពេញការងារស្ថិតនៅក្រោមការឃ្លាំមើលរបស់យាមដែលតម្រូវឲ្យអ្នកទោសប្រឹងប្រែងធ្វើការ និងមិនមានការអត់ឱនឡើយ ប្រសិនបើពួកគេធ្វើការយឺតយ៉ាវ ។ ពេលអ្នកទោសទាំងនោះ ឈឺ ឬមកយឺក ឬធ្វើការមិនបានជាទីពេញចិត្ត ពួកគេត្រូវបានវាយដំនិងជេរប្រមាថ ។ អ្នកទោសត្រូវបានគេទណ្ឌកម្ម ចំពោះទង្វើខុសសីលធម៌ផ្លូវភេទ ការធ្វើពុតជាឈឺនិងលួច ។ អតីតអ្នកទោស សាក្សី *ខេ* (K) បាននិយាយថា គាត់ត្រូវបានគេវាយដំចំនួនពីរទៅបីលើកដែរ ជួនពេលខ្លះអ្នកយាមដាក់ទណ្ឌកម្មអ្នកទោសតាមរយៈការបង្អត់អាហារ ។ អតីតបុគ្គលិក ស-២១ ឈ្មោះសាក្សី *ស៊ី* (C) ជាអ្នកដែលត្រូវបានគេចាប់បញ្ជូនទៅកសាងខ្លួនទៅមន្ទីរ ស-២៤ បានពន្យល់ថា គាត់ប្រឹងប្រែងធ្វើការតាមតែគាត់អាចធ្វើទៅបាន ដើម្បីកែលម្អខ្លួន ដោយខ្លួនឯងថា ប្រសិនបើគាត់មិនខឹតខំធ្វើការនោះគាត់នឹងត្រូវយកទៅសម្លាប់ចោលជាក់ជាមិនខាន ។ការប្រជុំណែនាំ ត្រូវបានធ្វើការឡើងជាទៀងទាត់នៅឯព្រៃស ដែលនៅក្នុងអំឡុងពេលនោះ អ្នកទោសត្រូវបានណែនាំឲ្យធ្វើការ

ឲ្យរហ័សរហួន និងឲ្យបានផលច្រើន ។ ពួកគេបានអប់រំ និងបំពាក់បំប៉ននយោបាយ ហើយតម្រូវឲ្យចូលរួមក្នុងអង្គប្រជុំស្វ័យទិតៀនដែលជាពេល ដែលពួកគេត្រូវបានបង្ខំឲ្យសារភាពអំពីកំហុសរបស់ខ្លួនឯង និងប្រាប់អំពីកំហុសរបស់អ្នកដទៃ ។

ការភ័យខ្លាចអំពីការចាប់បញ្ជូនខ្លួន ការវាយដំ ឬការសម្លាប់កើតមាននៅគ្រប់ទីកន្លែង។ ការបាត់ខ្លួនអ្នកទោសនៅពេលយប់ វាជារឿងសាមញ្ញទៅហើយ ដែលកាលណាអ្នកណាម្នាក់ ត្រូវបានគេនាំយកទៅគឺអ្នកនោះឯងមិនដែលបានត្រឡប់មកវិញទេ ។ ឌុច មិនបានបដិសេធថា អ្នកទោសនៅព្រៃសខ្លះ មិនត្រូវបានចាប់បញ្ជូនទៅប្រហារជីវិតនៅជើងឯកឡើយ ។ ភស្តុតាងបានបង្ហាញថា គឺមនុស្សមកពីកម្រិតទីបី ងាយនឹងត្រូវគេប្រហារជីវិតតាមមធ្យោបាយនេះ ។ អ្នកទោសខ្លះត្រូវបានគេចាប់ខ្លួនទៅទួលស្លែង បញ្ជីរួមនៃអ្នកទោសមន្ទីរស-២១ បានបង្ហាញឈ្មោះយ៉ាងតិចណាស់ចំនួន៥៧១នាក់ ដែលត្រូវបានបញ្ជូនពីមន្ទីរស-២៤ ទៅកាន់ទួលស្លែង ហើយបញ្ជីនេះរាប់បញ្ចូលយ៉ាងច្បាស់នូវឈ្មោះអ្នកទោស និងបុគ្គលិកមន្ទីរស-២៤ ខ្លួនឯងដែរ ។

[១១:២៧:៣២]

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

សូមអញ្ជើញ លោក ឌុច ផារី អានបន្តពីលោកស្រី សែ កុលវុឌ្ឍី ។

លោក ឌុច ផារី៖

២) ការសួរចម្លើយ

ភាពច្រើននៃអ្នកទោសដែលត្រូវជាប់ឃុំនៅមន្ទីរស-២១ ត្រូវបានគេសួរចម្លើយជាលក្ខណៈប្រព័ន្ធ ការសួរចម្លើយត្រូវបានធ្វើឡើងដោយបុគ្គលិកមន្ទីរស-២១ ដែល ឌុច និងអនុប្រធានរបស់គាត់បានរៀបចំបែងចែកជាច្រើនក្រុមផ្សេងៗគ្នា ។ ភស្តុតាងបានបង្ហាញថា អ្នកសួរចម្លើយមិនអាចជ្រើសរើសអ្នកទោសដែលខ្លួនចង់សួរបានឡើយ ។ នៅពេលដែលទទួលបានការបែងចែកអ្នកទោស អ្នកសួរចម្លើយបានយកអ្នកទោសចេញពីបន្ទប់ឃុំខ្លួន ដាក់ខ្នោះនិងចងមុខ ហើយយកអ្នកទោសនោះទៅបន្ទប់សួរចម្លើយ ។ ជាទូទៅ ទាល់តែអ្នកទោសត្រូវបានគេដាក់ខ្នោះជើងជាប់នឹងតុ ទើបពេលនោះគេដោះខ្នោះដៃចេញដើម្បីទុកឲ្យសរសេរចម្លើយសារភាពដោយខ្លួនឯង ។ អ្នកសួរចម្លើយ បានសួរអ្នកទោសអំពីជីវ-ប្រវត្តិ និងសកម្មភាពរបស់ពួកគេដែលនាំឲ្យមានការចាប់ខ្លួន ។ រាល់ការសួរចម្លើយទាំងអស់ មិនមែនតែងតែឈានទៅដល់ចម្លើយសារភាពជាលាក់លក្ខណ៍អក្សរជានិច្ចនោះទេ ។ ការសួរចម្លើយមានជារឿង

ថ្ងៃពីម៉ោងប្រាំពីរព្រឹកដល់ម៉ោងដប់មួយព្រឹក ពីម៉ោងពីររសៀលដល់ម៉ោងប្រាំរសៀល និងពីម៉ោងប្រាំពីរយប់ដល់ម៉ោងដប់មួយយប់ ។ មិនមានគោលការណ៍ជាទូទៅណាមួយ ថាតើអ្នកទោសម្នាក់ត្រូវសួរចម្លើយប៉ុន្មានលើក ឬក៏ក្នុងការសួរចម្លើយមួយលើកត្រូវចំណាយពេលយូរប៉ុណ្ណោះទេ ។ ការសួរចម្លើយត្រូវបញ្ចប់ លុះត្រាតែទទួលបានការសារភាពមួយជាពេញចិត្ត ។ អ្នកទោសអាចត្រូវបានគេសួរចម្លើយច្រំដែល រីឯចម្លើយសារភាពរបស់ពួកគេវិញ អាចត្រូវបានគេសរសេរព្រាងជាច្រើនលើកច្រើនសាមុននឹងយកជាផ្លូវការ ។ សាក្សីមួយចំនួនបានឃើញ ឌុច សួរចម្លើយអ្នកទោសនៅមន្ទីរស-២១ ។ សាក្សី *អ៊ី* (E) បានអះអាងថា ការសួរចម្លើយដែលធ្វើឡើងដោយ ឌុច គឺវាជារឿងធម្មតា ។ ជាឧទាហរណ៍ នៅលើចម្លើយសារភាពរបស់ *វ៉ាយ* (Y) មានចំណារថា អ្នកសួរចម្លើយទីមួយ ឌុច អ្នកសួរចម្លើយទីពីរ *ជី* (G) ទាក់ទិននឹងចម្លើយសារភាពនេះ ឌុច ទទួលស្គាល់ថា គាត់បានសរសេរចំណារនេះ ប៉ុន្តែបានអះអាងថា គាត់មិនបានសួរចម្លើយអ្នកទោសនោះទេ ។

[១១:៣០:០២]

ឌុច បានបញ្ជាក់ថា គាត់ធ្លាប់សួរចម្លើយមនុស្សតែម្នាក់គត់នៅមន្ទីរ ស-២១ ឈ្មោះ *ខេ* (K) ។ គាត់បាននិយាយថា គាត់ធ្វើបែបនេះតាមតែបញ្ជារបស់ សុន សេន ប៉ុណ្ណោះ ។ ឌុច បានពន្យល់ថា នៅមន្ទីរស-២១ គាត់បានណែនាំឲ្យប្រើវិធីសាស្ត្រសួរចម្លើយចំនួនបី៖ វិធីសាស្ត្រត្រជាក់, វិធីសាស្ត្រក្តៅ និង វិធីសាស្ត្រអង្កៀម ។

វិធីសាស្ត្រត្រជាក់ គឺជាការសួរចម្លើយតាមរបៀបប្រើការបញ្ចុះបញ្ចូលឃោសនា ដោយមិនធ្វើទារុណកម្ម ឬជេរស្តីឡើយ ។

វិធីសាស្ត្រក្តៅ រួមមាន ការជេរស្តី ការវាយដំ ការធ្វើទារុណកម្មផ្សេងៗទៀត ដែលមានបញ្ជាអនុញ្ញាតឲ្យធ្វើ ។

ឌុច បាននិយាយថា វិធីអង្កៀមគឺជាទម្រង់មធ្យម ដែលប្រើ គឺជាការពន្យល់លួងលោម ដើម្បីបង្កើតភាពទុកចិត្តគ្នា និងបន្ទាប់មកជំរុញសួរដោយឲ្យគាត់សរសេរ ។ ទារុណកម្មត្រូវបានគេប្រើផងដែរ ។

សាក្សី *អ៊ី* (E) ក្នុងក្រុមអង្កៀមបានកត់សម្គាល់ឃើញថា ទារុណកម្មមិនត្រូវបានប្រើជាចាំបាច់ចាប់តាំងពីដើមដំបូងទេ ។ ប៉ុន្តែ ប្រសិនបើមិនបានលទ្ធផលគួរជាទីគាប់ចិត្តក្នុងរយៈពេលពីរឬបីថ្ងៃនោះ គេនឹងប្រើទារុណកម្មហើយ ។

ឌុច បានទទួលស្គាល់ថា មន្ទីរ ម-១៣ បានបង្កើតឲ្យមានចម្លើយសារភាព ដែលមិនបានឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីការពិតទេ ។ គាត់បានពន្យល់ថា វិធីសាស្ត្រដែលបានប្រើនៅក្នុងការសួរចម្លើយនៅ ស-២១ បានចម្លងតាមវិធីសាស្ត្រដែលប្រើនៅ ម-១៣ ។

សាក្សី អេ (A) ក៏បានបញ្ជាក់ដូច្នេះដែរ ។ សាក្សីជាច្រើនបានបញ្ជាក់ថា ឌុច បានត្រួតពិនិត្យ និងបានចូលរួមដោយផ្ទាល់ក្នុងដំណើរការសួរចម្លើយនៅ ម-១៣ ។ ភស្តុតាងបានបង្ហាញឲ្យឃើញថា នៅដើមសតវត្សរ៍ឆ្នាំ៧០ អ្នកសួរចម្លើយនៅមន្ទីរម-១៣ តែងតែប្រើវិធីធ្វើទារុណកម្ម ដើម្បីបានការឆ្លើយសារភាពពីអ្នកទោស ។ សាក្សីជាច្រើនបាននិយាយថា ឌុច ខ្លួនគាត់ផ្ទាល់បានធ្វើទារុណកម្មអ្នកទោសនៅមន្ទីរម-១៣ ។ ជាពិសេស ពួកគេបានចោទប្រកាន់ថា ឌុច បានយកភ្លើងអុជខ្លួនអ្នកទោស, បានវាយអ្នកទោសនឹងដំបង ឬឫស្សី ដែលបានជំរុញអ្នកទោសចូលក្នុងទឹក ។

[១១:៣២:៤១]

ការប្រើប្រាស់ទារុណកម្មជាប្រព័ន្ធក្នុងពេលសួរចម្លើយ:

ឌុច បានបញ្ជាក់ថា ការធ្វើទារុណកម្មនៅមន្ទីរស-២១ មានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធ ដោយនិយាយថា អ្នកណាដែលគេយកទៅសួរច្រើនជៀសមិនរួចពីទារុណកម្ម ។ នយោបាយទូទៅបែបនេះ ហាក់បីដូចជាត្រូវបានគេយកមកអនុវត្តចំពោះអ្នកទោសទាំងអស់ដូចៗគ្នា ដោយមិនគិតអំពីហេតុផលនៃការចាប់ខ្លួននោះទេ ។ លើកលែងទេ សាក្សី *អេ* (A) ម្នាក់ប៉ុណ្ណោះ ក្រៅពីនេះអ្នកសួរចម្លើយទាំងអស់ សុទ្ធតែបានសារភាពថា បានប្រើទារុណកម្មលើអ្នកទោស ។ បន្ថែមពីលើចំណុចនេះ ឯកសារជាច្រើនពីមន្ទីរស-២១ បានបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់នូវចំណារឲ្យធ្វើទារុណកម្ម ។

ឌុច បានពន្យល់ថា ស្ថានភាពគឺដូចតទៅនេះ៖

ចំពោះយុទ្ធជនសាមញ្ញ *ស៊ី* (C) ជាអ្នកចាត់ចែងទាំងអស់ ហើយអាចបញ្ជាឲ្យធ្វើទារុណកម្មបាន ។

ចំពោះអ្នកទោសសំខាន់ដូចជា៖ *អូ* (O) ជាដើមគឺ សុន សេន ជាអ្នកបញ្ជាមកខ្ញុំ និងជាអ្នកសម្រេចអំពីការធ្វើទារុណកម្ម ។

សៀវភៅកំណត់ដៃចំនួនបីក្បាលរបស់អ្នកសួរចម្លើយនៅមន្ទីរ ស-២១ មានដូចជា៖

បញ្ជីស្ថិតិនៃមន្ទីរសន្តិបាល ស-២១ នយោបាយមនោគមន៍វិជ្ជានិងអង្គការចាត់តាំង ។ តទៅនេះហៅថា "បញ្ជីស្ថិតិ" ។ បញ្ជីកំណត់ដៃរបស់ *អេហ្វ* (F) និងសៀវភៅកំណត់ដៃរបស់ *ជី*(G) និង *ហ្សុី*

(J) បានរៀបរាប់យ៉ាងលម្អិតអំពីវិធីសាស្ត្រនៃការសួរចម្លើយ និងការធ្វើទារុណកម្មនៅមន្ទីរស-២១ ។ បញ្ជីស្ថិតិនេះ ប្រភពខ្លះបានហៅដោយខុសថា "ជាសៀវភៅណែនាំអំពីការធ្វើទារុណកម្ម" និងដែលគេគិតថាក្នុងនោះមានកំណត់ត្រាអ្នកសួរចម្លើយម្នាក់ ។

មានការណែនាំដែលមានលក្ខណៈនយោបាយទាក់ទងនឹងរបៀបសួរចម្លើយ ដោយបង្រៀនអ្នកសួរចម្លើយឲ្យបំបាក់ស្មារតីអ្នកទោស ដោយការអប់រំសតិអារម្មណ៍ ឬការធ្វើទារុណកម្ម ។

ឯកសារនេះបានណែនាំផងដែរ ប្រសិនបើអង្គការប្រាប់ថា កុំឲ្យវាយ កុំវាយដាច់ខាត ។ ប្រសិនបើបក្សបញ្ជាយើងវាយ យើងត្រូវដោយម្ចាស់ការ វាយពួកវាឲ្យទាល់តែនិយាយ កុំឲ្យរួចខ្លួនដោយសេចក្តីស្លាប់ កុំឲ្យពួកវាអស់កម្លាំងដល់ថ្នាក់ធ្លាក់ខ្លួនឈឺ ហើយស្លាប់ ។ ឌុច បានបញ្ជាក់ថា ការណែនាំ និងមនោគមន៍វិជ្ជានយោបាយ ដែលមាននិយាយនៅក្នុងសៀវភៅកត់ត្រារបស់ *អេហ្វ*(F) និងបញ្ជីស្ថិតិបានឆ្លុះបញ្ចាំងយ៉ាងពិតប្រាកដអំពីការបង្រៀននិងការណែនាំរបស់ ឌុច ហើយជាសំខាន់គឺខ្លឹមសារនៃការណែនាំទាំងអស់នោះ ជាគំនិតរបស់ ឌុច ។

បុគ្គលិកទូទាំងមន្ទីរស-២១ បានដឹងអំពីការធ្វើទារុណកម្ម ។ អ្នកយាមម្នាក់ឈ្មោះ *អិល*(L) បាននិយាយថា គាត់បានរៀនសូត្រពីគោលការណ៍ធ្វើទារុណកម្មពី ឌុច នៅកន្លែងសាលារៀនពីប្រធានកងរយ ប្រធានកងហា ពួកគាត់ថា "អ្នកទោសគឺជាខ្មាំង" ហើយបើឆ្លើយអាចធ្វើទារុណកម្មបាន ។

ផលវិបាកផ្នែករាងកាយអំពីការរងទារុណកម្ម ដែលអាចមើលឃើញយ៉ាងច្បាស់ស្នាមរបួស, ការហូរឈាម, ស្នាមជាំ, អ្នកទោសសន្លប់ និងអ្នកខ្លះបាត់ក្រចកដៃ ក្រចកជើង នាំឲ្យអតីតបុគ្គលិកមន្ទីរស-២១ ដែលត្រូវបានសម្ភាសន៍ស្ទើរតែទាំងអស់សុទ្ធតែបានទទួលស្គាល់ថា "ពួកគេអាចដឹងថាមានការធ្វើទារុណកម្មបែបនេះមែន" ។ ទោះបីជាពួកគេមិនបានចូលរួមដោយផ្ទាល់ក៏ដោយ ។

ឧទាហរណ៍៖ សាក្សី *អឹម* (M) បានរាយការណ៍ថា អ្នកទោសភាគច្រើននៅមន្ទីរ ស-២១ មានរបួសមានហើមមុខ និងខ្លោចម្កុំត្រចៀក ដោយសារឆក់ខ្សែភ្លើង ។ អ្នកយាមមួយចំនួនបានឲ្យដឹងថា ពួកគេផ្ទាល់បានឃើញ ឬបានឮអំពីការធ្វើទារុណកម្ម ។

ការប្រើប្រាស់ទារុណកម្មនៅក្នុងពេលសួរចម្លើយ គឺដើម្បីទទួលបាននូវចម្លើយដែលមានលក្ខណៈពេញលេញ ដែលរួមមាន៖ បទល្មើសដែលអ្នកទោសត្រូវគេចោទ និងឈ្មោះជនដែលគេសង្ស័យថាជារបស់ខ្មាំងរបស់របបនោះ ។

ទាក់ទិននឹងអ្នកទោសវៀតណាម ឌុច បានបញ្ជាក់ថា គោលបំណងនៃការសួរចម្លើយគឺដើម្បីទទួលបានការសារភាពថា វៀតណាមបានឈ្លានពានប្រទេសកម្ពុជា ដើម្បីបញ្ចូលកម្ពុជាក្នុងសហព័ន្ធឥណ្ឌូចិន ។ ខុសពីអ្នកទោសកម្ពុជា ការសួរចម្លើយអ្នកទោសវៀតណាមត្រូវបានគេថតយកសំឡេង ហើយចម្លើយសារភាពមួយចំនួនរបស់គេ ត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយតាមវិទ្យុក្នុងគោលដៅធ្វើការឃោសនា ។

ប្រតិចារឹកនៃចម្លើយសារភាពជាងហាសិបរបស់អ្នកទោសវៀតណាម ដែលបានផ្សព្វផ្សាយតាមវិទ្យុមាននៅក្នុងសំណុំរឿង ។ យោងតាមសម្តីរបស់ ឌុច គោលបំណងពិតគឺមិនមែនដើម្បីសួរចម្លើយឈ្លើយសឹកអំពីផែនការយោធារបស់វៀតណាមនោះទេ ។ ប៉ុន្តែសាក្សី *អេ* (A) បានអះអាងថា អ្នកទោសទាំងនេះត្រូវបានគេបង្ខំឲ្យផ្តល់ព័ត៌មានទាក់ទងនឹងសមរភូមិ និងយុទ្ធសាស្ត្រនៃការប្រយុទ្ធ ។

ផ្អែកទៅលើឯកសារផ្សេងទៀតដែលរក្សាទុកនៅមន្ទីរស-២១ ចម្លើយនេះបានបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ថា ការសួរចម្លើយឈ្លើយសឹកមានគោលបំណងពីរយ៉ាង គឺការឃោសនានិងការប្រមូលព័ត៌មាន ។

ខ) ការចូលរួមធ្វើទារុណកម្មដោយផ្ទាល់របស់ ឌុច

នៅចំពោះសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ឌុច បានបដិសេធជានិច្ចថា មិនដែលបានធ្វើទារុណកម្មលើអ្នកទោសនៅមន្ទីរស-២១ នោះទេ ។ ឌុច គ្រាន់តែបានទទួលស្គាល់ថា កាលពីពេលដែលគាត់នៅជាអនុលេខា មានពេលខ្លះគាត់បានអន្តរាគមន៍ក្នុងពេលមានការសួរចម្លើយ ដែលធ្វើឡើងដោយបុគ្គលិកមន្ទីរស-២១ ។ នៅក្នុងការធ្វើអន្តរាគមន៍ មានពេលខ្លះគាត់បានទះកំផ្លៀងអ្នកទោសមួយ ឬពីរដៃដែរ ។

ឌុច បាន បន្ថែមទៀតថា គាត់បានបន្តសកម្មភាពនេះរយៈពេលមួយខែឬពីរខែក្រោយពេលដែលគាត់ត្រូវបានតែងតាំងជាប្រធាននៃមន្ទីរនេះ ។ នៅក្នុងការអះអាងរបស់គាត់មុនៗ ឌុច បានទទួលស្គាល់ថា បានធ្វើទារុណកម្មលើអ្នកទោស ជាពិសេសលើ *ខេ* (K) តែចម្លើយទាំងនេះមិនមានលក្ខណៈច្បាស់លាស់ទាំងស្រុងនោះទេ ។

នៅក្នុងពេលស៊ើបសួរ ឌុច បានទទួលស្គាល់ថា បានសួរចម្លើយ *ខេ* (K)មែន ប៉ុន្តែគាត់បានបញ្ជាក់ថា សុន សេន បានបញ្ជាមិនឲ្យធ្វើទារុណកម្មទេ ។ សាក្សីមួយចំនួនប្រកាសថា បានឃើញ ឌុច បានវាយអ្នកទោសជាច្រើនដូចជា៖ បានទាត់អ្នកទោស វាយបុរសម្នាក់ដោយប្រើរំពាត់ផ្តៅ ឬបានវាយអ្នកទោសនឹងដៃ ។ សាក្សីម្នាក់ក៏បានឃើញថា ឌុច វាយអ្នកទោសម្នាក់នៅខាងមុខមន្ទីរស-២១ ដែរ ។

សាក្សី *អ៊ី* (E) បានប្រាប់ថា គាត់បានឃើញអ្នកទោស (*ស៊ីក*) ធ្វើទារុណកម្មនារីម្នាក់ ដោយឆក់ខ្សែភ្លើងនៅពេលកំពុងសួរចម្លើយ ។ គាត់បានប្រាប់អ្នកស៊ើបអង្កេតថា ឌុច និងអ្នកសួរចម្លើយប្រាំ ឬ

ប្រាំមួយនាក់ទៀត ដែលរួមមាន *F, AA, BB, CC* និង *G* បានធ្វើទារុណកម្មនារីនេះចាប់ពីម៉ោងប្រាំបួនយប់ដល់ម៉ោងបីព្រឹក ហើយដោយសារតែនារីនោះមិនព្រមសារភាពពួកគេបានបន្តវាយនាងរហូតដល់សន្លប់ ។

សាក្សី *អ៊ី* (E) បានបន្ថែមថា នៅពេលសួរទៅ វាមិនចេញ ឌុច ធ្វើទារុណកម្ម វ៉ៃ ឆក់ខ្សែភ្លើង និងដោះអាវចេញនៅតែខោវែងប៉ុណ្ណោះ ។ ឌុច បានវាយធ្វើបាបនាងរហូតដល់ខ្លួនអស់កម្លាំង រួចទុកឲ្យអ្នកសួរចម្លើយម្នាក់ទៀតមកបន្តធ្វើទារុណកម្មនាង រីឯគាត់នៅចាំស្តាប់ការឆ្លើយរបស់នាងវិញ ។ គាត់បាននិយាយថា ពួកអ្នកសួរចម្លើយបានសើចសប្បាយនៅពេលដែលពួកគេធ្វើទារុណកម្មលើនារីនោះ ។ ឌុច បានបដិសេធការចោទប្រកាន់នេះ ដោយនិយាយថា សាក្សី *អ៊ី* (E) បានប្រឌិតរឿងនេះឡើង ដើម្បីលាក់បាំងអំពើផ្ទាល់ខ្លួន ។

សាក្សី *អេ* (A) ក៏បានបដិសេធចំពោះហេតុការណ៍ឆក់ភ្លើងដែលបានកើតឡើងលើនារីនោះផងដែរ ។ ផ្ទុយទៅវិញ ឌុច បានទទួលស្គាល់ថា ពិតជាមានហេតុការណ៍មួយផ្សេងទៀត ដែលបានកើតមានឡើងរវាងអ្នកទោសនិងអ្នកទោស ដូចដែលបានសាក្សី *អ៊ិន*(N) បានរៀបរាប់មែន ។

សាក្សី *N* បាននិយាយថា ថ្ងៃមួយនៅក្នុងបន្ទប់ជាងគំនូរ ឌុច បានបញ្ជាឲ្យគាត់តប់គ្នាជាមួយជាងចម្លាក់ម្នាក់ឈ្មោះ *DD* ដោយឲ្យវាយគ្នានឹងទុយោកៅស៊ូ ។ ឌុច បានទទួលស្គាល់ថា ហេតុការណ៍នេះ ប៉ុន្តែគាត់មិនចាំពីមូលហេតុដែលធ្វើឲ្យគាត់បញ្ជាដូច្នេះទេ ។ សាក្សីជាច្រើនរួមមានទាំងអតីតអ្នកសួរចម្លើយនៅមន្ទីរស-២១ បានពន្យល់ថា ឌុច ក្នុងឋានៈជាប្រធានមន្ទីរបានបញ្ជាឲ្យមានការធ្វើទារុណកម្មលើអ្នកទោស ។ ឌុច មិនបានបដិសេធនេះទេ ដោយបញ្ជាក់ថា បើអ្នកទោសជាអ្នកសំខាន់បន្ទាប់ខ្ញុំប្រគល់ឲ្យ មិត្ត *ហ្ស៊ី*(J) ព្រោះមិត្ត J ចូលចិត្តធ្វើទារុណកម្មណាស់ ។ នៅពេលដែលអ្នកទោសមិនឆ្លើយ ខ្ញុំប្រាប់ *ជី*(G) ថាត្រូវបញ្ជូនអ្នកទោសទៅឲ្យ J ។

សាក្សី *E* បានប្រាប់ថា ឌុច បានបង្រៀនដោយផ្ទាល់ដល់អ្នកសួរចម្លើយ អំពីការធ្វើទារុណកម្មដោយបានបញ្ជាក់ថា ក្នុងការធ្វើទារុណកម្មហ្នឹងក៏គេណែនាំដែរ ។ ឆក់ខ្សែភ្លើង វ៉ៃ ច្រកស្បោងកៅស៊ូដកក្រចក ប៉ុន្តែហាមមិនឲ្យងាប់ ។ សាក្សី *E* បានបញ្ជាក់ទៀតថា អ្នកសួរចម្លើយនៅមន្ទីរ ស-២១ មានសិទ្ធិធ្វើទារុណកម្ម ប្រសិនបើអ្នកទោសណាម្នាក់មិនព្រមឆ្លើយ ។ គាត់បាននិយាយថា ការធ្វើទារុណកម្មដោយ ឌុច ដោយផ្ទាល់មាត់ ឬតាមទូរស័ព្ទ ។

សាក្សី *E* បានបន្តថា នៅពេលណាដែលគាត់មិនអាចធ្វើឲ្យអ្នកទោសណាម្នាក់ឆ្លើយ គាត់បានសុំការណែនាំពី ឌុច ហើយ ឌុច ឆ្លើយថា អ៊ីចឹង ធ្វើទារុណកម្មទៅ ។

អ្នកសួរចម្លើយម្នាក់ទៀតឈ្មោះ សាក្សី *G* បាននិយាយថា គាត់បានទទួលការណែនាំជាញឹកញាប់ពី ឌុច ដែរ នៅរៀងរាល់បួនឬប្រាំមួយថ្ងៃម្តង បានបង្រៀនអំពីរបៀបរបបសួរចម្លើយ និងប្រាប់អំពីចំណុចខ្សោយរបស់អ្នកទោស ។ សាក្សី *G* បានបន្ថែមទៀតថា ចំពោះខ្លួនខ្ញុំផ្ទាល់ ខ្ញុំមិនមានសិទ្ធិធ្វើទារុណកម្មទេ ពីព្រោះខ្ញុំគឺជាអ្នកសួរចម្លើយថ្មី ។ ការធ្វើទារុណកម្មគឺប្រគល់ទៅឲ្យ *ស៊ី* (C) ចំណែកអ្នកសួរចម្លើយចាស់ៗគឺមានសិទ្ធិធ្វើទារុណកម្ម ។

ចំណែក ឌុច វិញគាត់បានទទួលស្គាល់ថា គាត់បានបញ្ជាឲ្យមានការធ្វើទារុណកម្មលើអ្នកទោសទៅតាមកម្រិតខុសៗគ្នា ។ ប៉ុន្តែគាត់បានអះអាងថា គាត់បានបង្រៀនពីបច្ចេកទេសសួរចម្លើយតែម្តងគត់កាលពីពេលដែលគាត់នៅជាអនុប្រធានក្រោមបង្គាប់របស់ *ប៊ី* (B) ។ គាត់បានបន្តថា ការបណ្តុះបណ្តាលមានរយៈពេលប្រហែលមួយអាទិត្យ និងពីរម៉ោងក្នុងមួយថ្ងៃ ។ បន្ទាប់មកខ្ញុំបានហៅមិត្តម្នាក់ដើម្បីផ្តល់ដំបូន្មាន ឬកែកំហុសគេ ។ ពាក្យណែនាំគឺថា មិនត្រូវពឹងផ្អែកលើការធ្វើទារុណកម្មពេកទេ ហើយត្រូវចេះអត់ធ្មត់ ។ ជាងនេះទៅទៀត ឌុច បានទទួលស្គាល់ថា គាត់ជាអ្នកកំណត់នូវវិធាននានាសម្រាប់ការសួរចម្លើយ ។

ចៅក្រម និល ណុន៖

ផ្អាកមួយភ្លែតដើម្បីឲ្យខាងបច្ចេកទេសថតសំឡេងដូរប្រព័ន្ធ ។

អង្គុយសិនចុះ ។

អញ្ជើញលោក ឌុច ផារី អានបន្តទៀត ។

[១១:៤៨:៤៩]

លោក ឌុច ផារី៖

នៅពេលដែលសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបង្ហាញពីចម្លើយសារភាពដែលមានចំណារ ឌុច បានទទួលស្គាល់នូវបញ្ជាឲ្យមានការធ្វើទារុណកម្មចំនួនបី ដែលគាត់បានសរសេរដោយផ្ទាល់ដៃ ។ ឌុច បានបញ្ជាក់ថា គាត់ជាអ្នកសរសេរថា "អ្នកដែលមិនទាន់សារភាពត្រូវធ្វើទារុណកម្ម ហើយក្រោយមកទៀតសួរចម្លើយឲ្យបានល្អិតល្អន់ ឲ្យបានច្បាស់លាស់ ។ ប៉ុន្តែ ធ្វើទារុណកម្មល្មមៗបានហើយដើម្បីឲ្យឃើញខ្សែរយៈផ្សេងៗ ។ វាយរហូតដល់នាងឈប់និយាយថា នាងបានទៅរៀតណាមជាមួយតារបស់នាង

ដើម្បីព្យាបាលជំងឺមហារីករបស់គាត់ និងព្យាបាលជំងឺមានរដូវ" ។ ឌុច បានអះអាងថា ពេលដែលចេញបញ្ជាចំនួនពីរដំបូង គាត់មិនទាន់បានក្លាយជាប្រធានមន្ទីរស-២១ នៅឡើយទេ ។ ហើយពេលនោះ គាត់គ្រាន់តែបញ្ជូនបញ្ជារបស់ថ្នាក់លើគឺ *B* និង សុន សេន ប៉ុណ្ណោះ។ ផ្ទុយទៅវិញ ចំពោះបញ្ជាចុងក្រោយ ឌុច បានទទួលស្គាល់ថា គាត់បានសរសេរទៅកូនចៅរបស់គាត់គឺ *G* ដែលជាអ្នកសួរចម្លើយឱ្យធ្វើទារុណកម្ម ហើយធានាថា បើសិនណាការធ្វើទារុណកម្មនេះបណ្តាលឱ្យអ្នកទោសស្លាប់នោះ *G* នឹងមិនត្រូវគេផ្តន្ទាទោសនោះទេ ។ ឌុច បានអះអាងថា នៅពេលនោះ គាត់បានទទួលបញ្ជាពី សុន សេន តាមទូរស័ព្ទ ។

គ) អំពីវិធីធ្វើទារុណកម្ម

អ្នកសួរចម្លើយបានប្រើវិធីធ្វើទារុណកម្មតាមរូបភាពជាច្រើន ដើម្បីទទួលបានចម្លើយសារភាពពីអ្នកទោស។ យោងតាមសម្តី ឌុច មានតែវិធីធ្វើទារុណកម្មចំនួន៤ប៉ុណ្ណោះ ដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យប្រើ ការវាយ ការឆក់ខ្សែភ្លើង ការច្រកក្បាលក្នុងថង់ផ្លាស្ទិក និងការបន្តក់ទឹកចូលក្នុងត្រចៀក ។ ឌុច បានបញ្ជាក់ថា វិធីដែលបានប្រើច្រើនជាងគេគឺការវាយដោយដំបង ពីព្រោះវិធីផ្សេងទៀតច្រើនតែធ្វើឱ្យខាតពេលវេលា ។ ប្រសិនបើអ្នកទោសមិនសារភាពឱ្យបានត្រឹមត្រូវទេ ការធ្វើទារុណកម្មកាន់តែមានលក្ខណៈឃោរឃៅឡើង ។ រាល់ការសារភាពដែលមិនច្បាស់លាស់ មិនគ្រប់គ្រាន់ ឬមិនមានរៀបរាប់ឈ្មោះជនក្បត់ផ្សេងទៀត ត្រូវបានចាត់ទុកថា មិនអាចទទួលយកបានទេ ។ ឌុច បាននិយាយថា គាត់មិនបានដឹងអំពីវិធីធ្វើទារុណកម្មផ្សេងៗទៀតទេ ហើយមានវិធីមួយចំនួនត្រូវបានហាមឃាត់នៅមន្ទីរស-២១ ផងដែរ ។

ក្រៅពីនេះ ឌុច បានទទួលស្គាល់ដែរថា គាត់បានដឹងអំពីការចាក់ទម្លុះ ឬការដក ក្រចកដៃ និងក្រចកជើង ។ គាត់បានបន្ថែមទៀតថា ពេលដែលគាត់បានដឹងពីវិធីនេះ គាត់មានប្រតិកម្មភ្លាម ហើយបានសរសេររបាយការណ៍មួយ ។ ប៉ុន្តែ មិនមានភស្តុតាងណាមួយដែលបង្ហាញថា គាត់បានដាក់វិន័យចំពោះអ្នកសួរចម្លើយដែលបានធ្វើទារុណកម្ម ឬប្រើវិធីធ្វើទារុណកម្មដោយគ្មានការអនុញ្ញាត។ ជាក់ស្តែងសាក្សី *E* បាននិយាយថា វិធីធ្វើទារុណកម្មបែបនេះគឺ ឌុច ខ្លួនឯងហ្នឹង ជាអ្នកណែនាំគេឱ្យធ្វើ ។ ភស្តុតាងដែលមាននៅក្នុងសំណុំរឿងបានបង្ហាញឱ្យឃើញថា មានអ្នកទោសយ៉ាងហោចណាស់ម្នាក់ដែរ ដែលត្រូវបានបង្ខំឱ្យស៊ីលាមក ។ ត្រង់ចំណុចនេះ ឌុច និយាយថាគាត់ចង់បដិសេធគំនិតដែលថាគាត់បានដឹងអំពីការអនុវត្តបែបនេះ ។ ប៉ុន្តែ គាត់មិនអាចចងចាំច្បាស់អំពីចំណុចលម្អិតទាំងនេះទេ

ពីព្រោះគាត់បានផ្តោតការចាប់អារម្មណ៍ជាសំខាន់ទៅលើចម្លើយសារភាព និងមិនបានយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះស្ថានភាពដែលគេបានប្រព្រឹត្តចំពោះអ្នកទោសនោះឡើយ ។ គាត់ក៏បានទទួលស្គាល់ដែរថា ទឹកត្រជាក់ និងកង្ហារក៏ជាវិធីដែលបានប្រើនៅមន្ទីរស-២១ ដែរ ។ ហើយថា គាត់មិនបានជំទាស់នឹងការអនុវត្តនេះទេ ។ យោងតាមសម្តីរបស់សាក្សី *J* ការប្រព្រឹត្តិសាហាវ ឃោរឃៅផ្សេងៗមួយចំនួនទៀត ដូចជាការសម្រាតខោអាវអ្នកទោស រួចយកប្រដាប់ឆក់ ឆក់ប្រដាប់ភេទ ឬត្រចៀកអ្នកទោស ។ នៅពេលធ្វើការសម្តែងឡើងវិញ មានការលើកឡើងពីការប្រើប្រាស់អាងត្រាំទឹកដើម្បីធ្វើទារុណកម្មអ្នកទោស ។ អាងត្រាំទឹកនេះបច្ចុប្បន្នត្រូវបានដាក់តាំងនៅសារមន្ទីរប្រល័យពូជសាសន៍ទួលស្លែង ។ សាក្សី *L* បានបញ្ជាក់ថា គាត់បានឃើញអាងត្រាំទឹកមួយ ហើយសាក្សី *H* បានបញ្ជាក់ថា ជនជាតិវៀតណាមម្នាក់បានរៀបរាប់ប្រាប់គាត់ថា ខ្លួនធ្លាប់ត្រូវបានគេធ្វើទារុណកម្មនៅក្នុងអាងត្រាំទឹកនោះ ។ ប៉ុន្តែ ឌុចបានបញ្ជាក់ថា គាត់មិនដែលបានបញ្ជាឲ្យប្រើអាងត្រាំទឹកទេ ហើយក៏មិនបានដឹងអំពីការប្រើ ប្រាស់អាងត្រាំទឹកនេះដែរ ។ ការស៊ើបអង្កេតក៏បានបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ពីការប្រើវិធីសាស្ត្រផ្សេងៗក្នុងពេលសួរចម្លើយដូចជា ការបង្ខំអ្នកទោសឲ្យលុតជង្គង់គោរពរូបភ្លែ ។ នៅចំពោះមុខសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ឌុច បានទទួលស្គាល់ថា គាត់ដឹងអំពីការអនុវត្តនេះ ។ ប៉ុន្តែ ពីដំបូងគាត់មិនបានគាំទ្រទេ ក្រោយមកគាត់បានទទួលស្គាល់ថា គាត់ពិតជាបានជម្រុញឲ្យមានការធ្វើបែបនេះនៅក្នុងវគ្គបណ្តុះបណ្តាលអ្នកសួរចម្លើយមួយកាលពីថ្ងៃទី២៨ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៧៨ ។

លើសពីនេះទៅទៀត សាក្សី *H* ចាំថា គាត់បានឃើញអ្នកយាមបាននាំអ្នកទោសម្នាក់ទៅបង្គោលចងខ្សែពួរ រួចហើយចងជើងអ្នកទោសនោះ ព្យួរឡើងលើ និងជ្រមុជក្បាលចូលក្នុងពាងទឹក ។ សាក្សី អេច បានតាមដានសកម្មភាពនេះតាមបង្អួច បន្ទាប់គូររូប ។ អតីតអ្នកទោសមន្ទីរស-២១ ចំនួនពីរនាក់បានរៀបរាប់ប្រាប់អ្នកស៊ើបអង្កេតអំពីទារុណកម្មដែលពួកគេបានទទួល ។ សាក្សី *F* បាននិយាយថា គាត់ត្រូវគេវាយនឹងឈើមួយកំណាត់នៅលើខ្នងគាត់ជាច្រើនលើកច្រើនសា ។ ក្រោយមកទៀត អ្នកសួរចម្លើយបានចាប់ដកក្រចកជើងទាំងសងខាងរបស់គាត់ ។ គាត់ក៏បានប្រាប់ទៀតថា ទងត្រចៀករបស់គាត់ក៏ត្រូវគេឆក់ខ្សែភ្លើងដែរ ហើយនៅថ្ងៃទី៣ នៃថ្ងៃសួរចម្លើយគាត់បានសន្លប់ចំនួនពីរដង ។ គេប្រព្រឹត្តបែបនេះចំពោះគាត់អស់រយៈពេល១២ថ្ងៃ ១២យប់ ។ យោងតាមសម្តីរបស់សាក្សី *N* គាត់ចូលដល់បន្ទប់សួរចម្លើយ អ្នកសួរចម្លើយបានបង្ហាញគាត់ពីឧបករណ៍ធ្វើទារុណកម្មទាំងអស់ ហើយប្រាប់ឲ្យគាត់ជ្រើសរើសឧបករណ៍ដែលនឹងត្រូវប្រើសម្រាប់ធ្វើទារុណកម្មលើរូបគាត់ ។ បន្ទាប់មក ត្រូវ

បានគេវាយនឹងខ្សែតី រំពាត់ផ្តៅ និងខ្សែភ្លើង លើខ្នងរបស់ គាត់ដោយដេកផ្កាប់មុខទៅលើដី ដោយដៃទាំងពីរជាប់ខ្នោះ ។ ខ្នងរបស់គាត់មានស្នាមរបួសពាសពេញ ហើយឈាមហូរពាសពេញលើកម្រាលឥដ្ឋ ។ បន្ថែមពីលើការវាយដំ គាត់ក៏ត្រូវគេឆក់ខ្សែភ្លើងផងដែរ ។ គាត់បានប្រាប់ថា គាត់ត្រូវគេធ្វើទារុណកម្មពីរដងក្នុងមួយថ្ងៃ អស់រយៈពេលពីរសប្តាហ៍ជាប់ៗគ្នា ។ នៅក្នុងករណីមួយចំនួនការធ្វើបាបធ្ងន់ធ្ងរលើរាងកាយដែលបានរៀបរាប់ខាងលើ នេះបានបណ្តាលឲ្យអ្នកទោសស្លាប់ ។ ឌុច បានទទួលស្គាល់ថា ពិតជាមានករណីដូចនេះកើតឡើងមែន ហើយគាត់បាន ពោលទៀតថា គាត់បានរៀបចំវគ្គរៀនសូត្រមួយដើម្បីដោះស្រាយស្ថានភាពនេះ ។ ប៉ុន្តែ ឌុច ក៏បានទទួលស្គាល់ដែរថា គាត់បានសរសេរសំបុត្រមួយចុះថ្ងៃទី១ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៧៦ ដើម្បីបញ្ជាអ្នកក្រោមបង្គាប់របស់គាត់ម្នាក់ឈ្មោះ *G* ឲ្យធ្វើទារុណកម្មដោយធានាថា រូបគេនឹងមិនទទួលខុសត្រូវទេ ទោះបីការធ្វើទារុណកម្មនោះបណ្តាលឲ្យអ្នកទោសស្លាប់ក៏ដោយ ។

មានភស្តុតាងដែលអាចបង្ហាញពីការរំលោភផ្លូវភេទដែលបានប្រព្រឹត្តនៅមន្ទីរស-២១ ។ ប៉ុន្តែមានការលំបាកក្នុងការកំណត់ឲ្យច្បាស់អំពីចំណុចពិតប្រាកដនៃការរំលោភផ្លូវភេទនេះ ។ ឌុចបាននិយាយថា មានករណីរំលោភតែមួយគត់ដែលបានប្រព្រឹត្តទៅលើអតីតគ្រូបង្រៀនរបស់គាត់ឈ្មោះ *អ៊ីអ៊ី* (EE) ដែលប្រព្រឹត្តដោយអ្នកសួរចម្លើយម្នាក់មកពីកងពលធំ៧០៣ ដោយបានយកឈើរុកចូលក្នុងប្រដាប់ភេទរបស់នាង ។ ក្រោយពេលដែលការរំលោភនេះ ត្រូវបានរាយការណ៍ឲ្យ ឌុចៗ បានពិគ្រោះយោបល់អំពីរឿងនេះជាមួយនឹង *C* ដែលជាអ្នកទទួលខុសត្រូវលើកម្លាំងមកពីកងពលធំ៧០៣ ។ គាត់បានអះអាងថា គាត់បានឲ្យ *C* ស្តីបន្ទោសអ្នកដែលប្រព្រឹត្តអំពើនោះ។ ឌុច បាននិយាយថា គាត់បានរាយការណ៍អំពីហេតុការណ៍នោះទៅថ្នាក់លើ ប៉ុន្តែថ្នាក់លើមិននិយាយអ្វីទេ ។ ហេតុដូច្នេះ ឌុច មិនបានដាក់ទណ្ឌកម្មអ្នកដែលប្រព្រឹត្តនោះទេ ដោយគ្រាន់តែបានប្តូរឲ្យទៅសួរចម្លើយអ្នកផ្សេងប៉ុណ្ណោះ ។ ឌុច ក៏បានស្នើផងដែរថា ប្រពន្ធរបស់កម្មាភិបាលត្រូវបានតែងតាំងជាអ្នកសួរចម្លើយអ្នកទោសស្រី ហើយសំណើនេះត្រូវបានយល់ព្រម ។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ សាក្សី *E* បាននិយាយថា នារីជាអ្នកសួរចម្លើយទាំងនេះត្រូវបានចាប់ខ្លួនជាបន្តបន្ទាប់ ហើយយ៉ាងយូរចាប់ពីឆ្នាំ១៩៧៧មក អ្នកទោសស្ត្រីទាំងអស់ត្រូវសួរចម្លើយដោយបុរសវិញដែរ ។ ទីបំផុត ឌុច បានទទួលស្គាល់ថា នៅពេលនោះគាត់មិនបានដាក់ទណ្ឌកម្មចំពោះបទឧក្រិដ្ឋដ៏ធ្ងន់ធ្ងរដែលប៉ះពាល់ដល់មនុស្សជាតិ ។

ចៅក្រម និល ណុន៖

បាទ ឥឡូវនេះដល់ពេលត្រូវសម្រាកអាហារថ្ងៃត្រង់ហើយ ហើយកិច្ចការដែលត្រូវអាននេះនៅមានវែងទៀត ។ អ៊ីចឹង អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងសូមប្រកាសសម្រាក ដើម្បីពិសាអាហារថ្ងៃត្រង់រហូតដល់ម៉ោង ១៣ និង៣០ នាទីរសៀល សូមអញ្ជើញអ្នកដែលត្រូវចូលរួមក្នុងសវនាការ និងសាធារណជនចូលមកទីកន្លែងរៀងៗខ្លួនឲ្យបានមុនម៉ោង១១ និង៣០នាទី ដើម្បីបន្តដំណើរការនីតិវិធីសវនាការ ។ ម៉ោង១៣ និង៣០នាទី សូមកែសម្រួល កែតម្រូវនេះវិញ គឺម៉ោង១៣ និង៣០នាទីរសៀល ហើយបង្គាប់អនុរក្សមន្ទីរឃុំឃាំងឲ្យនាំជនជាប់ចោទ ឈ្មោះ កាំង ហ្គេកអ៊ាវ ត្រឡប់ទៅកាន់បន្ទប់រង់ចាំ និងបង្គាប់ឲ្យនាំគាត់ត្រឡប់មកកាន់សាលសវនាការវិញឲ្យបានមុនម៉ោង ១៣ និង៣០នាទីរសៀលនេះជាកំហិត ។

[សវនាការសម្រាកពីម៉ោង ១២ :០០ :១៣នាទី ដល់ម៉ោង ១៣:៣៤:៤៨នាទី]

[១៣:៣៤:៤៨]

លោកស្រី សែ កុលវុឌ្ឍី៖

សូមអញ្ជើញអង្គុយចុះ ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

អង្គជំនុំជម្រះប្រកាសបន្តកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីសវនាការតទៅទៀត ។ ហើយជាកិច្ចចាប់ផ្តើមគឺសូមអញ្ជើញលោក ឌុច ផារី ឡើងអាននៅឈ្មោះបទល្មើសដែលបានចោទប្រកាន់ និង ការវិភាគអង្គហេតុតរហូតដល់ចប់ សូមអញ្ជើញ ។

លោក ឌុច ផារី៖

ឃ) ព្រៃស

ឌុច អះអាងថា ព្រៃស មិនមែនជាកន្លែងសម្រាប់សួរចម្លើយ ឬធ្វើទារុណកម្មអ្នកទោសនោះទេ ទោះបីជាមានសាក្សីមួយចំនួនបានយល់ស្របចំពោះការលើកឡើងនេះក៏ដោយ ក៏មានសាក្សីខ្លះទៀតបានអះអាងថា អ្នកយាមបានវាយដំ ឬជេរប្រមាថអ្នកទោសនៅពេលដែលពួកគេធ្លាក់ខ្លួនឈឺ ឬធ្វើការមិនបានល្អ ។ សាក្សី *អូ* (O) ដែលជាអតីតអ្នកទោសនៅមន្ទីរស-២៤ បានរៀបរាប់ឲ្យដឹងថា ទោះបីជាគាត់មិនធ្លាប់បានឃើញការធ្វើទារុណកម្មលើអ្នកទោសដោយផ្ទាល់ភ្នែកក៏ដោយ ក៏គាត់បានដឹងថាមានបន្ទប់មួយដែលគេទុកសម្រាប់ឆក់ខ្សែភ្លើងអ្នកទោសប្រុសស្រីក្នុងពេលសួរចម្លើយ ។ សាក្សីម្នាក់ទៀតឈ្មោះសាក្សី *ភី* (P) បានពណ៌នាអំពីស្ថានភាពរបស់មិត្តរបស់គាត់ ដែលត្រឡប់មកពីព្រៃសវិញ

ត្រូវគេកោរសក់ក្បាលអស់ ហើយស្បែកមានដំបៅរលួយ ដោយសារការឆក់ខ្សែភ្លើង ការវាយដំ និងការវាយដោយរំពាត់ នៅពេលសួរចម្លើយ ។

[១៣:៣៦:៤៤]

គ) ការសម្លាប់ អំណាចក្នុងការបញ្ជាសម្លាប់

អ្នកទោសជាង១២៣៨០នាក់ ត្រូវបានគេសម្លាប់នៅមន្ទីរស-២១ ។ ឌុច បាននិយាយថា ពីដំបូងគាត់បានផ្ទេរការទទួលខុសត្រូវលើការសម្លាប់ទៅឲ្យសាក្សី *ស៊ី*(C) ហើយចាប់ពីពេលនោះមកគឺ ហ៊ី ជាអ្នកចាត់វិធានការចាំបាច់នានាដោយខ្លួនឯងផ្ទាល់ ។ ប៉ុន្តែ បន្ទាប់ពីមានហេតុការណ៍មួយ ដែលមានអ្នកទោសម្នាក់ស្លាប់មុនបញ្ចប់ការសួរចម្លើយ សុន សេន បានតម្រូវឲ្យ ឌុច សម្រេចលើរាល់ការសម្លាប់ ហេតុដូច្នេះ ចាប់តាំងពីពេលនោះមកគឺ ឌុច ជាអ្នកសម្រេចអំពីអាយុជីវិតរបស់អ្នកទោសម្នាក់ៗ ពីព្រោះថា ឌុច ជាអ្នកបញ្ជាឲ្យសម្លាប់បន្ទាប់ពីគាត់យល់ថាចម្លើយសារភាពមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់ហើយ មិនមានអ្នកទោសណាម្នាក់អាចត្រូវបានគេដោះលែងនោះទេ ហើយការបញ្ជាដោយប្រយោលរបស់ឌុចក្នុងឋានៈជាប្រធានគឺ ត្រូវសម្លាប់អ្នកទោសស្របតាមប្រព័ន្ធដែលបានបង្កើតឡើងនៅមន្ទីរស-២១ ។ សាក្សី *យូ* (Q) បានបញ្ជាក់ថាគ្មានអ្នកទោសណាម្នាក់អាចត្រូវបានបញ្ជូនចេញពីមន្ទីរស-២១ ដោយគ្មានការអនុញ្ញាតពី ឌុច នោះទេ ។ គាត់ក៏បានបន្ថែមថា ឌុច រៀបចំ និងបញ្ជាឲ្យមានការសម្លាប់អ្នកទោស ដោយចារពាក្យថា “កំ” ជាអក្សរកាត់របស់ពាក្យ “កម្ទេច” ដោយមានន័យថា សម្លាប់លើឈ្មោះរបស់អ្នកទោសដែលត្រូវបញ្ជូនចេញ ។ សាក្សី *ប៊ី* (B) បានអះអាងថាឌុច និង *ស៊ី*(C) ជាអ្នកបញ្ជាឲ្យសម្លាប់អ្នកទោស នៅក្នុងបរិវេណមន្ទីរស-២១ គាត់បានរៀបរាប់ថា ឌុច បានបញ្ជាដោយផ្ទាល់ ឲ្យគាត់សម្លាប់មនុស្សម្នាក់នៅជើងឯក ហើយគាត់ក៏បានយកដែកភ្លៅរទេះ ទៅវាយសម្លាប់អ្នកទោសម្នាក់នោះ ខណៈពេលដែលឌុចនៅឈរមើល ។ ឌុច អះអាងថា មិនដែលមានរឿងបែបនេះកើតឡើងឡើយ ឌុច បានអះអាងថា ការសម្លាប់អ្នកទោសអាចធ្វើឡើងតាមការណែនាំពីថ្នាក់លើ ហើយគាត់បញ្ជូនទៅអ្នកនៅក្រោមបង្គាប់ជាអ្នកអនុវត្ត ឬផ្អែកតាមការសម្រេចចិត្តដោយឯងៗរបស់គាត់ ។ បន្ទាប់ពីបានពិចារណាលើកត្តាជាច្រើន ដូចជា ចំនួនអ្នកទោសច្រើនពេក កង្វះចំណីអាហារ ការភ័យខ្លាចជំងឺឆ្លង ឬការភ័យខ្លាចការរត់គេចខ្លួន ។ ក្រៅពីការចេញបញ្ជាឲ្យសម្លាប់អ្នកទោស ឌុច ក៏បានបង្រៀនផងដែរ អំពីវិធីសម្លាប់ ។ សាក្សី *ប៊ី*(B) បានរំឭកឡើងវិញ ជាពិសេស អំពីការប្រជុំមួយ ដែលក្នុងពេលនោះ ឌុច បានផ្តល់ការណែនាំថា វាយយកនឹងដែក មិនងាប់ទេ ទាល់តែអារ-កទៀត ។ ជាទូទៅ

អ្នកទោសត្រូវបានគេសម្លាប់ ក្នុងរយៈពេលមួយដ៏ខ្លី ក្រៅពីពួកគេបានឆ្លើយសារភាពរួច ។ ប៉ុន្តែ ឌុច បានទទួលស្គាល់ថា គាត់មានអំណាចក្នុងការពន្យារពេល ការសម្លាប់អ្នកទោសមួយចំនួនដែលមានជំនាញ គាត់បានពណ៌នាអំពីអំណាចនោះថា ជាការអត់ឱនដែលធ្វើឡើងដោយថ្នាក់លើ ដែលតាមរយៈនេះ *ស៊ី* (C) និងគាត់អាចទុកជីវិតឲ្យអ្នកទោសមួយចំនួនដើម្បីឲ្យពួកគេបន្តធ្វើការនៅក្នុងមន្ទីរស-២១ ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី គាត់បានបន្ថែមថា ពួកគេក៏នឹងត្រូវបានសម្លាប់តាមក្រោយដដែលដោយជៀសមិនផុត ។

[១៣:៤០:២៦]

ឃ) ការសម្លាប់នៅជើងឯក

ដោយគិតអំពីស្ថានភាពនៅកម្ពុជា បន្ទាប់ពីការដួលរលំភ្លាមៗនៃរបបខ្មែរក្រហម និងដោយគិតពីពេលវេលាដែលកន្លងផុតទៅ គេមានការលំបាកណាស់ក្នុងការកំណត់ចំនួនមនុស្ស ដែលត្រូវបានសម្លាប់នៅជើងឯក ។ ប៉ុន្តែ តាមរយៈសក្ខីកម្មអំពីប្រព័ន្ធនៃការសម្លាប់នៅស-២១ បញ្ជីអ្នកទោស និងបញ្ជីអ្នកដែលត្រូវសម្លាប់ និងការសិក្សាផ្នែកឧក្រិដ្ឋវិទ្យាបង្ហាញថា មានមនុស្សរាប់ពាន់នាក់រួមមានបុរស ស្ត្រី និងកុមារត្រូវបានសម្លាប់និងកប់នៅជើងឯក ។ ទោះបីជាមានសាក្សីមួយចំនួនបានបដិសេធថា មិនធ្លាប់បានឃើញមានកុមារនៅជើងឯកក៏ដោយ ប៉ុន្តែយ៉ាងហោចណាស់ក៏គេឃើញមានរណ្តៅកប់សាកសព ដែលមានឆ្អឹងរបស់កុមារនៅសេសសល់ដែរ ។ បញ្ជីឈ្មោះអ្នកដែលត្រូវសម្លាប់ ដែលរកឃើញនៅមន្ទីរស-២១ បានបង្ហាញថា នៅក្នុងខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៧៧ កុមារចំនួន១៦០នាក់ ត្រូវបានគេសម្លាប់នៅជើងឯកក្នុងរយៈពេលតែមួយថ្ងៃ ។

ក្នុងអំឡុងពេលនៃការសម្តែងឡើងវិញ ដែលបានធ្វើឡើងនៅជើងឯកកាលពីថ្ងៃទី២៦ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៨ ឌុច បាននិយាយថា គាត់មិនបានដឹងអំពីវិធីដែលគេសម្លាប់កុមារនៅទីនោះទេ ។ ប៉ុន្តែគាត់មិនបានបដិសេធអំពីការដែលកុមារត្រូវបានគេសម្លាប់នៅកន្លែងនោះឡើយ ។ សាក្សី *ប៊ី*(B) បានបញ្ជាក់ថា គាត់ពិតជាបានឃើញ ឌុច នៅជើងឯក ។ ឌុច បានទទួលស្គាល់ថា គាត់បានទៅជើងឯកមែនតែទៅតែម្តងគត់នាឆ្នាំ១៩៧៧ តាមការបញ្ជារបស់ ស៊ុន សេន ដោយបានបញ្ជាក់ថា គាត់នៅទីនោះតែដប់ទៅដប់ប្រាំនាទីតែប៉ុណ្ណោះ ។ អ្នកទោសត្រូវបានដឹកតាមឡានទៅជើងឯក ពីរឬបីដងក្នុងមួយខែ សាក្សី *ប៊ី* (B) បាននិយាយថា ពួកអ្នកទោសត្រូវបានគេដឹកតាមឡានពីរ ដែលក្នុងឡាននីមួយៗមានអ្នកទោសពី ៣០ ទៅ៤០នាក់ ។ គាត់បានបញ្ជាក់ថា ដើម្បីកុំឲ្យអ្នកទោសស្រែកពេលដឹកចេញអ្នកទោស

ទាំងនោះត្រូវបានគេប្រាប់ថា ផ្លាស់ប្តូរផ្ទះថ្មី ។ បន្ទាប់មកទៀតពួកគេត្រូវបានគេដាក់ខ្នោះដៃ ចងមុខ និងបណ្តើរឆ្ពោះទៅរកឡាន ។ នៅក្នុងពេលកំពុងធ្វើដំណើរមានអ្នកយាមពីរនាក់នៅផ្នែកខាងក្រោយនៃរថយន្ត ដើម្បីការពារកុំឲ្យអ្នកទោសលោតចេញពីរថយន្តបាន ។ យោងតាមសម្តីរបស់ ឌុច មានអ្នកយាមពី-បីទៅបួននាក់ប្រចាំការនៅជើងឯក ។ នៅពេលសម្លាប់អាចមានវត្តមានអ្នកយាមរហូតដល់ដប់នាក់ ព្រោះចំនួននេះរួមបញ្ចូលទាំងចំនួននៃអ្នកយាមដែលដឹកអ្នកទោសមក ។ មានក្រុមចំនួនបីគឺ កងពិសេស ក្រុម*អេហ្វអេហ្វ* (FF) និងក្រុម *ជីជី* (GG) ឌុច បាននិយាយថា អ្នកទោសត្រូវបានសម្លាប់ដោយប្រើវិធីដូចៗគ្នាទៅនឹងវិធីដែលធ្លាប់ប្រើតាំងតែពីសម័យដែលគាត់នៅជាលេខាមន្ទីរម-១៣មកម្ល៉េះ ។

ផ្ទុយទៅវិញ ឌុច បានបញ្ជាក់ថា គាត់គ្រាន់តែដឹងថាអ្នកទោសត្រូវបាន ចងបិទមុខនិងចងដៃទៅក្រោយតែប៉ុណ្ណោះ ហើយគាត់មិនបានដឹងអំពីបច្ចេកទេសលម្អិតនៃការសម្លាប់ឡើយ ។ នៅពេលដែលរថយន្តមកដល់ជើងឯក គេបានបញ្ឆេះម៉ាស៊ីនភ្លើង ហើយអ្នកទោសត្រូវបានគេបណ្តើរឲ្យចូលទៅក្នុងផ្ទះឈើមួយ។ បន្ទាប់មកទៀត អ្នកយាមបាននាំអ្នកទោសចេញក្រៅម្តងមួយៗ ដោយនិយាយទៅកាន់ពួកគេថា នាំទៅផ្ទះផ្សេងមួយទៀត ។ *អាយ* (I) ឈរនៅខាងក្រៅ និងកត់ឈ្មោះអ្នកទោសទៅក្នុងបញ្ជីមុនពេលដែលពួកគេ ត្រូវបានបណ្តើរឆ្ពោះទៅរណ្តៅដើម្បីសម្លាប់ ។ សាក្សីជាច្រើនបាននិយាយថា អ្នកទោសត្រូវគេសម្លាប់ដោយប្រើដំបងដែក ដែកគោលរទេះ និងបំពង់ទីប ដោយវាយត្រង់កញ្ចឹងក ។ បន្ទាប់មកទៀត អ្នកទោសត្រូវបានគេទម្លាក់ទៅក្នុងរណ្តៅបន្ទាប់ពីត្រូវបានដោះខ្នោះដៃចេញ និងវះពោះឬអារ-ក ។ ក្រៅពីការប្រហារជីវិតបានបញ្ចប់អ្នកយាម បានកាយដីដើម្បីកប់រណ្តៅ ។ ការសម្លាប់ក្នុងទ្រង់ទ្រាយធំជាច្រើន ទំនងជាបានកើតឡើងផងដែរនៅជើងឯក ។ ឌុច បាននិយាយថា សុន សេន និង *ជេ* (J) បានបញ្ជាគាត់ឲ្យបញ្ជូនអ្នកទោសដ៏ច្រើន ដែលជាប់ឃុំនៅមន្ទីរស-២១ ទៅជើងឯកដើម្បីសម្លាប់ក្នុងពេលបួនដងខុសៗគ្នា ។

ការសម្លាប់ដ៏ច្រើនបែបនេះត្រូវបានសម្រេចឡើង ដោយយោងទៅលើភាពចាំបាច់នៃតម្រូវការទីកន្លែង សម្រាប់ដាក់អ្នកទោសថ្មីៗជាច្រើនដែលទើបចាប់បាន ។ ឌុច បានទទួលស្គាល់ថា បានបញ្ជា និងបានរៀបចំការសម្លាប់ជាឈុតចំនួនពីរដង តាមសម្តីរបស់គាត់ ការសម្លាប់នៅក្នុងទ្រង់ទ្រាយធំជាច្រើន បានកើតឡើងតាមបញ្ជាដែលគាត់បានទទួល និងបានបញ្ជូនបន្តទៅឲ្យអ្នកក្រោយបង្គាប់របស់គាត់ធ្វើ ដោយគ្មានការសួរចម្លើយជាមុននោះឡើយ ។ ឌុច បានបញ្ជាក់ថា មានចំណារផ្ទាល់ដៃរបស់គាត់នៅលើបញ្ជីអ្នកទោសមួយចំនួន នៅលើបញ្ជីមួយនោះ គាត់បានធ្វើចំណារថាពួក *អេហ្វអេហ្វ*(FF)

វាយចោលឲ្យហួត់ ថ្ងៃទី៣០ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៧៨ ។ ឌុច បានពន្យល់ថា នេះជាករណីនៃការសម្លាប់ជាទ្រង់ទ្រាយធំ ដែលធ្វើឡើងក្នុងលក្ខណៈពិសេសមួយ។ ប៉ុន្តែ គាត់មិនបានចាំអំពីចំនួននៃជនរងគ្រោះនោះទេ ។

នៅលើបញ្ជីមួយផ្សេងទៀត ដែលមានឈ្មោះអ្នកទោសចំនួន២៩នាក់ គាត់បានចារថា ស្នើសួរបួននាក់ ក្រៅពីនេះ វាយចោល ។ ឌុច បាននិយាយថា ក្រោយមកទៀត នៅក្នុងខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៧៨ អ្នកទោសប្រហែលជា៣០០នាក់មកពីភូមិភាគបូព៌ា ដែលត្រូវគេចោទថា បានបះបោរប្រឆាំងត្រូវបានគេបញ្ជូនទៅជើងឯក ហើយត្រូវបានសម្លាប់តែម្តង ។ គាត់ក៏បានបន្ថែមថា នៅថ្ងៃទី២ ឬទី៣ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ *ជេ*(J) បានបញ្ជាគាត់ឲ្យម្ទេចអ្នកទោសទាំងអស់ នៅមន្ទីរស-២១ ។ ដូច្នេះ មនុស្សប្រហែលជា២០០នាក់ត្រូវបានគេបញ្ជូនទៅជើងឯក ហើយសម្លាប់ចោល ។ តាមសម្តីរបស់ ឌុច បន្ទាប់ពីព្រឹត្តិការណ៍នោះមកគ្មានការសម្លាប់ជាទ្រង់ទ្រាយធំណាមួយទៀតដែលត្រូវបានធ្វើឡើងនោះទេ ។

សាក្សី *អិល*(L) គឺជាសាក្សីដែលបានឃើញការសម្លាប់ទ្រង់ទ្រាយធំចុងក្រោយនេះដោយផ្ទាល់ភ្នែក ហើយបុគ្គលដទៃផ្សេងទៀតរបស់មន្ទីរស-២១ ក៏បានដឹងអំពីព្រឹត្តិការណ៍នេះផងដែរ ។ ឌុច បានទទួលស្គាល់ថាមានមនុស្សពីរប្រភេទដែលជាជនរងគ្រោះនៃការសម្លាប់ជាទ្រង់ទ្រាយធំ លើកចុងក្រោយនេះគឺ ជនជាតិកម្ពុជា និងទាហានវៀតណាម ។

[១៣:៤៨:១៧]

គ) ការសម្លាប់នៅទួលស្លែង

ឌុច និងសាក្សីផ្សេងៗទៀត បានប្រាប់ឲ្យដឹងថាទោះបីជាជើងឯកបានក្លាយទៅជាកន្លែងពិឃាតដ៏សំខាន់ក៏ដោយ ក៏ការសម្លាប់អ្នកទោសសំខាន់ៗមួយចំនួនដូចជា *ខេ* (K), *អេ* (A), *ធី* (T) និង *ប៊ី* (B) ព្រមទាំងជនបរទេសនៅតែបន្តក្នុងបរិវេណខាងក្នុងទួលស្លែង ឬនៅជិតនោះដដែល ។ ភស្តុតាងដែលមាននៅក្នុងសំណុំរឿងក៏បានបង្ហាញថា មានរណ្តៅកប់សាកសពជាច្រើននៅក្នុងនិងនៅជុំវិញទួលស្លែង ។ តាមការណែនាំរបស់ថ្នាក់លើ ឌុច បានឲ្យគេថតរូបសាកសពអ្នកទោសសំខាន់ៗបន្ទាប់ពីការសម្លាប់ ។ រូបថតទាំងនេះ ត្រូវបានយកធ្វើជាភស្តុតាង ដើម្បីបញ្ជាក់បានថា អ្នកទោសទាំងនេះមិនត្រូវបានដោះលែង ឬបានរត់គេចខ្លួន ។ ឌុច បាននិយាយថា គាត់ចាំច្បាស់ណាស់ថា បានថតរូបសាកសពអ្នកទោសបីរូបគឺ *វ៉ាយ*(Y), *អេ*(A) និង *ធី*(T) ។

នៅក្នុងឆ្នាំ១៩៧៨ ជនបរទេសបួននាក់ត្រូវបានគេដុតទាំងរស់ជាមួយនឹងសំបកកង់ឡាន នៅចន្លោះមហាវិថីម៉ៅសេទុងនិងសង្កាត់បឹងទំពុន ។ *ជេ* (J) ទំនងជាបានបញ្ជា ឌុច ឲ្យធ្វើយ៉ាងណាកុំឲ្យគេរកឃើញសាកសពជនទាំងនោះ ។ សាក្សី *អ៊ី* (E) ត្រូវបានគេប្រាប់អំពីហេតុការណ៍នេះ ប៉ុន្តែមិនបានឃើញផ្ទាល់ភ្នែកនោះទេ ។ សាក្សី *អ* (R) ដែលជាអតីតអ្នកយាមនៅមន្ទីរស-២១ បាននិយាយថា នៅក្នុងឆ្នាំ១៩៧៧ ឬ ១៩៧៨ គាត់បានឃើញអ្នកទោសបរទេសម្នាក់ត្រូវបានគេដុតទាំងរស់ ដោយប្រើសំបកកង់ឡានពាក់នៅជុំវិញក នៅលើផ្លូវបំបែកវត្តទួលទំពូង ។ អ្នកទោសមួយចំនួនដែលជាប់ឃុំនៅមន្ទីរ ស-២១ បានស្លាប់ បន្ទាប់ពីគ្រូពេទ្យ បានបូមយកឈាមក្នុងចំនួនដ៏ច្រើន ។

សាក្សី *អ៊ី* (E) បានអះអាងប្រាប់អ្នកស៊ើបអង្កេតថា មានមនុស្សមិនតិចជាងមួយពាន់នាក់ទេ ដែលត្រូវបានសម្លាប់ដោយវិធីនេះ ដោយគូសបញ្ជាក់ថា គេបូមឈាមអ្នកទោស ពី២០ ទៅ៣០នាក់ នៅរៀងរាល់បួន ទៅប្រាំថ្ងៃម្តង ។ សាក្សី *ឃ្យូ* (Q) បានប្រាប់ឲ្យដឹងថា *ស៊ី*(C) បានបញ្ជាគាត់ឲ្យធ្វើបញ្ជីឈ្មោះអ្នកទោសទាំងឡាយដែលត្រូវបានសម្លាប់តាមវិធីនេះចំនួនពីរលើក ។ លើកទីមួយ គាត់បានស្រង់បានចំនួនពីរនាក់ និងលើកទីពីរបានបួន ឬប្រាំនាក់ ។ នៅក្នុងសំណុំរឿង មានបញ្ជីឈ្មោះអ្នកទោសដែលត្រូវបានសម្លាប់តាមវិធីនេះ ។ អតីតគ្រូពេទ្យនៅមន្ទីរ ស-២១ និងសាក្សី *អេស*(S) បានអះអាងថា មានពេលមួយនោះគាត់បានប្រទះឃើញឈាម ពី៣០ទៅ៤០ប្លោក ។ សាក្សី *អ៊ី* (E) បានរៀបរាប់បញ្ជាក់ថា គេបូមឈាមពីអ្នកទោសម្នាក់ៗ ពីបួន ទៅប្រាំប្លោក ដែលបន្ទាប់ពីបូមរួច ធ្វើឲ្យអ្នកទោសលែងដឹងខ្លួន និងនៅសល់ដង្ហើមផ្តឹកៗ ។ គាត់បានបន្ថែមថា "ពេលនោះ ខ្ញុំឃើញអញ្ចឹង ខ្ញុំមានការរន្ធត់ជាខ្លាំង ចំពោះរូបខ្ញុំពេលធ្វើទារុណកម្ម ខ្ញុំមិនសូវរន្ធត់ទេ តែការដែលបូមឈាមហ្នឹង គឺខ្ញុំរន្ធត់ពេកខ្ញុំនៅចងចាំរហូតអត់ភ្លេចទេ រឿងបញ្ហាហ្នឹង" ។ បន្តិចក្រោយមក អ្នកទោសតែងតែស្លាប់ ហើយទើបមានឡានចូលមកដឹកយកសាកសពទៅជើងឯក ។

ភស្តុតាងបានបង្ហាញថា ឈាមដែលគេបូមបានពីអ្នកទោស ត្រូវបានគេបញ្ជូនទៅតាមបណ្តាមន្ទីរពេទ្យនានា ។ សាក្សី *អ៊ី* (E) បានពន្យល់ប្រាប់អ្នកស៊ើបអង្កេតថា គ្រូពេទ្យនៅមន្ទីរនោះបានបង្ហើបប្រាប់គាត់ថា "ឈាមហ្នឹងយកទៅពេទ្យ១៧មេសា និងពេទ្យមុនីវង្ស" ។ សាក្សី *អាយ*(I) បានដឹងពីគ្រូពេទ្យផ្សេងទៀត មានការបូមឈាមពីអ្នកទោសទៅឲ្យពេទ្យខាងក្រៅស-២១ ។ សាក្សី *ធី* (T) ដែលអតីតអ្នកយាមនៅមន្ទីរស-២១ ត្រូវបានគេប្រាប់ថា មានកន្លែងចិញ្ចឹមឈាមនៅកន្លែងមួយ ហៅថាស្រះស្រង់ នៅខាងកើតគុកទួលស្លែង ។ ឌុច បានបដិសេធថា គាត់មិនបានដើរត្តួនាទីណាមួយក្នុង

សកម្មភាពនៃការបូមឈាមពីអ្នកទោសនោះទេ ។ តែទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ គាត់ក៏មិនប៉ានបដិសេធថា មិនមានការបូមឈាមពីអ្នកទោសនៅមន្ទីរ ស-២១ នោះឡើយ ។ គាត់បាននិយាយថា ប្រសិនបើពិតជាមានការបូមឈាមនៅមន្ទីរ ស-២១ មែន គឺមានតំណតាំងតែពីពេលដែល *ឌី* (D) នៅជាប្រធានមកម្ល៉េះ ។

ក្នុងអំឡុងពេលនៃការសួរយកចម្លើយក្រោយៗមកទៀត ឌុច នៅតែបដិសេធថា អ្នកទោសនៅមន្ទីរស-២១ មិនត្រូវបានគេបូមឈាមឡើយ ប៉ុន្តែនៅតែរក្សាជំហរថា មិនធ្លាប់បានដឹងអំពីទង្វើនេះទេ ។

អតីតបុគ្គលិកមន្ទីរស-២១ខ្លះ បានអះអាងផងដែរថា ក្មេងៗត្រូវបានគេសម្លាប់នៅក្នុងបរិវេណនៃមន្ទីរនេះ ។ សក្ខីកម្មផ្សេងៗបានបង្ហាញថា កូនៗរបស់អ្នកទោស ត្រូវបានគេបំបែកចេញពីឪពុកម្ដាយ សម្លាប់ និងកប់នៅទីតាំងខាងជើងគុក ។ វិធីនៃការសម្លាប់មួយដែលទំនងជាត្រូវបានគេប្រើ ដើម្បីសម្លាប់កុមារទាំងនោះ គឺការបោះទម្លាក់ពួកគេមកពីជាន់ទីបីនៃអគារ ដើម្បីបំបាក់កតែម្ដង ។ យុទ្ធជនបួននាក់ ដែលមកពីកងយោធាមួយដែល ឌុច ចាំបានថាមានឈ្មោះ យ៨ ក៏ត្រូវបានគេសម្លាប់ក្រោយពីការសម្លាប់ជាទ្រង់ទ្រាយធំចុងក្រោយ ដែលធ្វើឡើងកាលពីថ្ងៃទី២ ឬទី៣ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ ដែរ ។ ឌុច បានធ្វើការបញ្ជាក់ថា យុទ្ធជនទាំងនេះត្រូវបានសម្លាប់ ដោយអ្នកសួរចម្លើយម្នាក់ឈ្មោះ *អេច អេច*(HH) ដោយ ប្រើចំពុះទង់ កាលពីថ្ងៃទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ ។ គឺសាកសពរបស់ពួកគេនេះហើយ ដែលនៅសល់លើគ្រែមិនមានអ្នកយាមយកទៅកប់ និងដែលពួកទាហានវៀតណាមបានប្រទះឃើញនៅពេលដែលពួកគេមកដល់មន្ទីរស-២១ ។

ផ្នែកទី២) ការកំណត់ប្រភេទបទល្មើស

ការស៊ើបសួរបានបង្ហាញថា ទោះជា ឌុច មិនមែនជាមេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់នៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ក៏គាត់អាចត្រូវបានចាត់ទុកថា ចូលក្នុងប្រភេទនៃអ្នកទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុតនៃឧក្រិដ្ឋកម្ម និងការបំពារបំពានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ ដែលបានប្រព្រឹត្តក្នុងចន្លោះថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ ដល់ថ្ងៃទី០៦ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ ។ ដោយផ្អែកលើអំណាចឋានានុក្រមជាផ្លូវការ និងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពរបស់ខ្លួនក្នុងឋានៈជាលេខា បន្ទាប់មកក្នុងឋានៈជាអនុលេខ បន្ទាប់មកជាលេខា ក៏ដូចជាតាមរយៈការចូលរួមរបស់គាត់ដោយផ្ទាល់នៅក្នុងឧក្រិដ្ឋកម្មដែលបានប្រព្រឹត្តនៅមន្ទីរ ស-២១ ដែលជាមន្ទីរសន្តិសុខគ្រប់គ្រងផ្ទាល់ដោយគណៈកម្មាធិការមជ្ឈិមបក្សនៃបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា ។ ដោយផ្អែកលើអង្គហេតុដែលបានរៀបរាប់ខាងលើ មានភស្តុតាងដាក់បន្ទុកគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការបញ្ជូន កាំង ហ្គេកអ៊ាវ ហៅ ឌុច ទៅអង្គ

ជំនុំជម្រះចំពោះបទល្មើសដែលមានចែងនៅក្នុងច្បាប់ អ.វ.ត.ក និងច្បាប់ពាក់ព័ន្ធដែលមានជាធរមានក្នុងឆ្នាំ១៩៧៥ ។

[១៣:៥៦:៤៤]

ក) ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ

ធាតុផ្សំទូទៅ

មន្ទីរស-២១ ត្រូវបានបង្កើត និងផ្តល់នូវអំណាចយ៉ាងពិសេស ដើម្បីឃុំឃាំង អប់រំកែប្រែ ឬកម្ទេចចោលអ្នកប្រឆាំងនយោបាយពិតប្រាកដ ឬអ្នកដែលត្រូវបានសន្មតថា ជាអ្នកប្រឆាំងនឹងអ្នកកាន់អំណាចរបស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា ដែលបានដឹកនាំប្រទេសក្នុងអំឡុងពេលនៃអង្គហេតុទាំងនោះ ។ ឧក្រិដ្ឋកម្មជាច្រើនដែលបានប្រព្រឹត្តជាបន្តបន្ទាប់នៅមន្ទីរស-២១ បានបញ្ជាក់ថា ការវាយប្រហារមានលក្ខណៈជាហូហែ និងរាលដាលលើអ្នកប្រឆាំងទាំងនោះ ដែលនិយមន័យនៃពាក្យអ្នកប្រឆាំងបានវិវត្តន៍ជាប្រចាំ អាស្រ័យលើអ្វីដែលបក្សចាត់ទុកថាជាការគំរាមកំហែង ។ មន្ទីរស-២១ បានដំណើរការជាអង្គភាពយោធា និងនយោបាយដែលមានបេសកកម្មពីរគឺៈ

វាយការណ៍ដោយផ្ទាល់ទៅថ្នាក់លើបំផុតរបស់បក្ស និងឃុំឃាំងអ្នកទោសដែលភាគច្រើនជាជនស៊ីវិល ស្របតាមន័យកំណត់ក្នុងច្បាប់អន្តរជាតិ ។ អ្នកទោសទាំងនោះ មកពីគ្រប់ភូមិភាគនីមួយៗ អង្គភាពរដ្ឋបាល និងអង្គភាពយោធាផ្សេងៗទូទាំងប្រទេសកម្ពុជា ។ តាមរយៈតួនាទីដែលបានអនុវត្តនៅមន្ទីរស-២១ ឌុច បានដឹងអំពីគោលបំណងនៃមន្ទីរនេះ ហើយតាមរយៈសកម្មភាពរបស់ខ្លួន ឌុច បានចូលរួមដោយស្ម័គ្រចិត្តក្នុងការសម្រេចគោលបំណងទាំងនោះ ។ បើទោះបីជា មានការទាមទារឲ្យបង្ហាញថា ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រព្រឹត្តនៅមន្ទីរស-២១ ជាឧក្រិដ្ឋកម្មមានទំនាក់ទំនងជាមួយនឹងជម្លោះប្រដាប់អាវុធអន្តរជាតិ ក៏គេអាចមើលឃើញយ៉ាងច្បាស់ថា អំពើដែលរួមចំណែកនៅក្នុងការវាយប្រហារខាងលើត្រូវបានប្រព្រឹត្តជាច្រើនដងខណៈពេលដែលជម្លោះជាមួយប្រទេសវៀតណាមកាន់តែតានតឹងឡើង។ ក្រៅពីការវាយប្រហារដែលអាចត្រូវបានរកឃើញថា ប្រឆាំងនឹងប្រជាពលរដ្ឋទាំងមូលនោះ ប្រឆាំងនឹងប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជា ឧក្រិដ្ឋកម្មដែលត្រូវបានប្រព្រឹត្តនៅមន្ទីរស-២១ បង្កើតបានជាការវាយប្រហារមួយដាច់ដោយឡែក ដែលមានលក្ខណៈទូទៅ និងជាប្រព័ន្ធប្រឆាំងនឹងជនស៊ីវិលដែលត្រូវឃុំខ្លួននៅក្នុងមន្ទីរនេះ ។

ដូច្នេះ អំពើឧក្រិដ្ឋកម្មខាងក្រោម ដែលមានចែងក្នុងមាត្រា៥ នៃច្បាប់ អ.វ.ត.ក នឹង ត្រូវបានកំណត់ចូលក្នុងប្រភេទបទល្មើសខាងក្រោមទាក់ទងនឹងមន្ទីរស-២១ ដែលបានប្រព្រឹត្តនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការវាយប្រហារទូទៅ ឬជាប្រព័ន្ធនៅមន្ទីរ ស-២១ ក្នុងចេតនាប្រឆាំងនឹងជនស៊ីវិល ដោយមូលហេតុនយោបាយ និងបង្កើតបានជាឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ ស្របតាមនិយមន័យក្រោមច្បាប់ទំនៀមទម្លាប់អន្តរជាតិ ដែលនៅជាធរមានក្នុងឆ្នាំ១៩៧៥ ។

ការដាក់ពន្ធនាគារ

បុគ្គលជាច្រើនត្រូវបានឃុំឃាំងដោយចេតនានៅមន្ទីរ ស-២១ ។ ការចាប់ខ្លួនពួកគេពុំមានមូលហេតុត្រឹមត្រូវ និងមូលដ្ឋានច្បាប់ទេ ។ បន្ថែមលើនេះទៀត អ្នកទោសទាំងនោះត្រូវបានដកហូតនូវសិទ្ធិជាមូលដ្ឋាន ដូចជាសិទ្ធិទទួលបានការជូនដំណឹងអំពីមូលហេតុនៃការចាប់ខ្លួនពួកគេ ។ គ្មានភស្តុតាងណាមួយដែលបានបង្ហាញថា មានប្រព័ន្ធច្បាប់ ឬតុលាការនៅកម្ពុជាក្នុងចន្លោះថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ និងថ្ងៃទី៦ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ ឡើយ ។ គ្មានការធានាផ្នែកនីតិវិធីណាមួយ ទោះជានីតិវិធីរដ្ឋបាល ឬនីតិវិធីតុលាការ ដែលតាមរយៈនេះ អ្នកទោសទាំងនោះអាចតទល់ប្រឆាំងនឹងការឃុំឃាំងខ្លួនរបស់ពួកគេឡើយ ។

ការធ្វើឲ្យទៅជាទាសករ

អ្នកទោសមួយចំនួននៅមន្ទីរស-២១ និងព្រៃស ត្រូវគេបង្ខំឲ្យធ្វើការ ។ គ្រប់ទិដ្ឋភាពនៃការរស់នៅរបស់ពួកគេ ត្រូវបានឃាមកាមយ៉ាងតឹងរ៉ឹង និងត្រូវបានចាត់ទុកជាវត្ថុផ្តាច់មុខដែលត្រូវបានបង្ហាញតាមរយៈការកម្រិតការដើរហើរ និងកន្លែងរស់នៅ ។ ការចាត់វិធានការទប់ស្កាត់ ឬធ្វើឲ្យពួកគេញញើតនឹងការរត់គេច និងតាមរយៈការអនុវត្តដែលនាំឲ្យពួកគេប្រឈមនឹងអំពើឃោរឃៅ ។ ជាលទ្ធផលនៃអំពើទាំងនេះ អ្នកទោសត្រូវបានដកហូតនូវសេរីភាពរបស់ពួកគេ ។

ទារុណកម្ម

អ្នកទោសនៅមន្ទីរស-២១ ភាគច្រើនដែលត្រូវបានសួរចម្លើយទទួលរងការសួរចម្លើយតាមរបៀបឃោរឃៅ ដែលត្រូវបានប្រព្រឹត្តដោយចេតនា និងជាច្រើនលើកច្រើនសា ហើយជាញឹកញាប់វិធីទាំងនេះបណ្តាលឲ្យមានរបួសដល់រូបរាងកាយ និងផ្លូវចិត្តធ្ងន់ធ្ងរ ។ វិធីនេះ ត្រូវបានរៀបចំឡើងក្នុងគោលបំណងជាក់លាក់ ដើម្បីប្រមូលយកព័ត៌មាន ចម្លើយសារភាពពីអ្នកទោស ។ ប្រសិនបើមានការទាមទារឲ្យបង្ហាញថា ចារីនៃឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងនោះបានប្រព្រឹត្តនៅក្នុងការអនុវត្តតួនាទីជាផ្លូវការរបស់ខ្លួន ក៏មាន

ភស្តុតាងបង្ហាញថា ពួកគេបានប្រព្រឹត្តអំពើទាំងនោះក្នុងតួនាទីផ្លូវការ ដូចបានកំណត់ក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធបញ្ជាដ៏ច្បាស់លាស់មួយ ។

[១៤:០២:៣៧]

ការរំលោភផ្លូវភេទ

ភស្តុតាងដែលមាននៅក្នុងសំណុំរឿងបានបង្ហាញថា យ៉ាងហោចណាស់មានករណីមួយនៃការស៊កបញ្ចូលក្នុងប្រដាប់ភេទដោយបង្ខំ ដែលត្រូវបានប្រព្រឹត្តនៅមន្ទីរស-២១ នោះគឺករណីដែលអ្នកសួរចម្លើយម្នាក់បានយកឈើទៅស៊កក្នុងប្រដាប់ភេទអ្នកទោសជាស្ត្រីម្នាក់ ។

មនុស្សឃាត

បុគ្គលិកនៅមន្ទីរ ស-២១ បានបង្កឲ្យមានការស្លាប់អ្នកទោសជាច្រើនដោយផ្ទាល់ ឬដោយប្រយោល ។ ក្នុងករណីជាច្រើន អ្នកទោសត្រូវបានសម្លាប់ដោយចេតនា ដោយវិធីខុសៗគ្នា ។ ក្នុងករណីផ្សេងទៀត ទោះបីជាចារីអាចគ្មានចេតនាសម្លាប់ ក៏ពួកគេដឹងថា ទង្វើរបស់ពួកគេអាចបណ្តាលឲ្យអ្នកទោសស្លាប់ ។ ឧទាហរណ៍នៅពេលពួកគេវាយដំ ឬធ្វើទារុណកម្មលើអ្នកទោស ។

ការសម្លាប់រង្គាល

លក្ខខណ្ឌនៃការរស់នៅដែលត្រូវបានអនុវត្តចំពោះអ្នកទោសនៅមន្ទីរស-២១ ត្រូវបានរៀបចំឡើងដើម្បីធ្វើយ៉ាងណាបង្កឲ្យមានការស្លាប់ ។ លក្ខខណ្ឌនៃការរស់នៅទាំងនេះរាប់បញ្ចូលផងដែរ ជាអាទិ៍ការបង្អត់អាហារ កង្វះខាតថ្នាំសង្កូវសមស្រប ។ ការសម្លាប់ដោយខុសច្បាប់នៃអ្នកទោសចំនួនលើសពី ១២.៣៨០នាក់ ដែលបណ្តាលមកពីការសម្លាប់ ឬលក្ខខណ្ឌនៃការរស់នៅ បង្កើតបានជាការសម្លាប់រង្គាលនៃជនស៊ីវិល ។ ការសម្លាប់រង្គាលនេះត្រូវបានបង្ហាញតាមរយៈឯកសារ ឬសក្ខីកម្មជាច្រើន ព្រមទាំងសាកសពជាច្រើន ដែលត្រូវបានរកឃើញនៅក្នុងរណ្តៅរួម ។

ការធ្វើទុក្ខបុកម្នេញ

ការស៊ើបសួរបានបង្ហាញថា អ្នកទោសនៅមន្ទីរស-២១ ត្រូវបានដកហូតនូវសិទ្ធិជាមូលដ្ឋានរបស់ពួកគេក្នុងនោះមាន សិទ្ធិរស់រានមានជីវិត សិទ្ធិមានសេរីភាព សិទ្ធិមានសុវត្ថិភាពបុគ្គល សិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះប្រកបដោយយុត្តិធម៌ និងសេរីភាពដើរហើរ ។ សិទ្ធិជាមូលដ្ឋានទាំងនេះត្រូវបានដកហូត ឬបំពានចាប់ពីពេលដែលពួកគេត្រូវបានចាប់ខ្លួន និងអំឡុងពេលជាប់ឃុំឃាំង រួមទាំងពេលសួរចម្លើយ ពេលកសាងខ្លួន ហើយរហូតដល់ពេលសម្លាប់ ។

អ្នកទោសត្រូវបានដកហូតនូវសិទ្ធិទាំងនេះដោយមូលហេតុទស្សនៈនយោបាយពិតប្រាកដ ឬតាមការសន្មតិរបស់ពួកគេ ឬ ការប្រឆាំងទៅនឹងអ្នកកាន់អំណាចនៅបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា ។ អ្នកទាំងនោះត្រូវបានឃុំឃាំងដោយបំពារបំពាន ត្រូវបានធ្វើឲ្យទៅជាទាសករ និងជាជនរងគ្រោះនៃអំពើទារុណកម្ម ការកាប់សម្លាប់ អំពើអមនុស្សធម៌ផ្សេងៗ ។ ឌុច បានដឹងអំពីគោលនយោបាយរើសអើងទាំងនេះដោយមន្ទីរស-២១បានអនុវត្ត ហើយចេតនារបស់គាត់នៅក្នុងការប្រព្រឹត្តស្របតាមនយោបាយនេះ ត្រូវបានបង្ហាញតាមរយៈ អំពើរបស់គាត់ មុខតំណែងដែលគាត់បានកាន់នៅមន្ទីរនេះ ឋានៈរបស់គាត់ជាសមាជិកបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា និងទំនាក់ទំនងរបស់គាត់ជាមួយថ្នាក់ដឹកនាំរបស់បក្ស ។

អំពើអមនុស្សធម៌ផ្សេងៗទៀត

អ្នកទោសនៅមន្ទីរស-២១ បានទទួលរងនូវការប៉ះពាល់ដល់រូបរាងកាយ និងផ្លូវចិត្តដែលបណ្តាលមកពីអំពើអមនុស្សធម៌ដែលពួកគេទទួលរង ក្នុងនោះរួមមាន ការមិនផ្តល់ឲ្យដោយចេតនានូវអាហារគ្រប់គ្រាន់បរិក្ខាអនាម័យ ការព្យាបាលជំងឺសមរម្យ ក្នុងពេលជាប់ឃុំឃាំងអ្នកទោសត្រូវបានវាយដំ និងប្រឈមមុខទៅនឹងការរិតត្បិតដ៏តឹងរ៉ឹង ។ ភាពធ្ងន់ធ្ងរដែលទទួលរងជាលក្ខណៈរួម ឬបុគ្គល ធ្វើឲ្យអ្នកទោសខ្សោយកម្លាំងចិត្ត អស់តម្លៃ និងអស់លក្ខណៈជាមនុស្សជាតិ ។ ទាំងនេះជាស្ថានភាពដែលធ្វើឲ្យពួកគេស្ថិតនៅក្នុងការភ័យខ្លាចជានិច្ច ។

ខ) ការបំពារបំពានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរលើអនុសញ្ញាទីក្រុងហ្សឺណែវចុះថ្ងៃទី១២ ខែសីហាឆ្នាំ១៩៤៩

ធាតុផ្សំទូទៅ

អំពើហិង្សាយោធាអូសបន្លាយអស់រយៈពេលវែង រវាងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធរបស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ និងវៀតណាមបានផ្ទុះឡើងក្នុងឆ្នាំ១៩៧៥ ហើយកាន់តែតានតឹងឡើងយ៉ាងហោចណាស់ដល់ថ្ងៃទី៦ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ ។ ក្នុងអំឡុងពេលនោះឈ្លើយសឹក និងជនស៊ីវិលវៀតណាមរាប់រយនាក់ត្រូវបានចាប់ខ្លួននិងបញ្ជូនមកមន្ទីរស-២១ ។ មនុស្សជាច្រើនទៀតដែលមេដឹកនាំកម្ពុជាចោទ ថាជាគិញវៀតណាម ឬជា ខ្សែស្រឡាយវៀតណាម ត្រូវបានចាប់ដាក់ឃុំឃាំងផងដែរ ។ ភាគច្រើននៃអ្នកទោសទាំងនេះត្រូវបានបញ្ជូនពីសមរភូមិប្រយុទ្ធទៅមន្ទីរស-២១ដោយផ្ទាល់ ។ ការឆ្លើយសារភាពជាច្រើនរបស់អ្នកទោសទាំងនោះ ដែលទទួលបានមកពីការធ្វើទារុណកម្ម និងដែលត្រូវបានសរសេរដោយដៃ ឬថតទុកបានបង្ហាញអំពីការស៊ើបការណ៍យោធា ឬក៏ត្រូវបានចាក់តាមវិទ្យុ ហើយត្រូវបានបោះពុម្ពផ្សាយដោយស្ថាប័នផ្លូវការរបស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា ក្នុងគោលបំណងដាក់ជាផ្នែកមួយនៃយុទ្ធសាស្ត្រឃោសនា

យោធា ។ តាមរយៈតួនាទីរបស់គាត់នៅមន្ទីរស-២១ ដែលអនុញ្ញាតឲ្យគាត់ទាក់ទងជាប្រចាំជាមួយមេដឹកនាំនយោបាយ និងយោធានៃរបបនោះ ឌុច បានដឹងយ៉ាងច្បាស់ថាឧក្រិដ្ឋកម្ម ដែលបានប្រព្រឹត្តនៅមន្ទីរស-២១ បានកើតឡើងនៅក្នុងបរិបទនៃជម្លោះប្រដាប់អាវុធអន្តរជាតិជាមួយប្រទេសវៀតណាម និងប្រឆាំងអ្នកដែលមិនគាំទ្ររបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ឬអ្នកដែលជាភាគីបក្សដិបក្ខនៃជម្លោះ ។

ដូច្នេះ អំពើឧក្រិដ្ឋខាងក្រោមដែលបានកំណត់ចូលក្នុងប្រភេទបទល្មើសដែលមានចែងនៅក្នុងមាត្រា៦ នៃច្បាប់អ.វ.ត.ក បង្កើតបានជាការបំពារបំពានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរលើអនុសញ្ញាទីក្រុងហ្សឺណែវចុះថ្ងៃទី១២ ខែសីហា ឆ្នាំ១៩៤៩ ពីព្រោះថា អំពើទាំងនោះត្រូវបានប្រព្រឹត្តនៅក្នុងបរិបទជម្លោះប្រដាប់អាវុធអន្តរជាតិ និងប្រឆាំងជនដែលទទួលបានការការពារ ។ ចារីក៏បានដឹងផងដែរអំពីកាលៈទេសៈអង្គហេតុដែលបង្កជម្លោះ និងឋានៈជាជនដែលត្រូវបានការពារដែលផ្តល់ទៅឲ្យអ្នកទាំងនោះ ។

ការឃុំឃាំងជនស៊ីវិលដោយខុសច្បាប់

ជនស៊ីវិលវៀតណាមជាង១០០នាក់ត្រូវបានឃុំឃាំងនៅមន្ទីរស-២១ គ្មានភាពខុសគ្នាឡើយរវាងជនស៊ីវិលវៀតណាម និងអ្នកទោសផ្សេងៗទៀត ពោលគឺពួកទាំងអស់ត្រូវបានដកហូតនូវសិទ្ធិសេរីភាពរបស់ពួកគេដោយបំពារបំពាន ។ ការដកហូតដោយចេតនាពីឈ្លើយសឹក ឬជនស៊ីវិល នូវសិទ្ធិទទួលបានការកាត់ទោសដោយយុត្តិធម៌និងទៀងទាត់ ។ យ៉ាងហោចណាស់ ជនដែលទទួលបានការការពារចំនួន៤០០នាក់ ត្រូវបានដកហូតដោយចេតនានូវសិទ្ធិទទួលបានការវិនិច្ឆ័យដោយតុលាការអនាគតិ និងឯករាជ្យដូចដែលបានកំណត់នៅក្នុងអនុសញ្ញាទីក្រុងហ្សឺណែវឆ្នាំ១៩៤៩ និងជាពិសេសសិទ្ធិត្រូវបានជូនដំណឹងក្នុងរយៈពេលសមស្របអំពីបទល្មើសដែលចោទប្រកាន់ទៅលើពួកគេ សិទ្ធិមិនត្រូវបានដាក់ទោសជាសមូហភាព សិទ្ធិទទួលបានការការពារតាមគោលការណ៍នីត្យានុកូលភាព ឬសិទ្ធិទទួលបានការផ្តន្ទាទោសដោយតុលាការមានសមត្ថកិច្ច ។

[១៤:១០:៥៧]

ការបង្ករដោយចេតនាឲ្យមានការឈឺចាប់ធ្ងន់ធ្ងរ

ជនទទួលបានការការពារទាំងនេះ ត្រូវបានដាក់ឲ្យប្រឈមមុខដោយចេតនាទៅនឹងការឈឺចាប់

ផ្លូវកាយ ឬផ្លូវចិត្តធ្ងន់ធ្ងរដោយសារអំពើអមនុស្សធម៌ដោយរួមមាន ការមិនផ្តល់ឲ្យដោយចេតនានូវម្ហូបអាហារគ្រប់គ្រាន់ បរិក្ខាអនាម័យ និងការព្យាបាលជំងឺដោយសមរម្យ ។ អ្នកទោសត្រូវបានវាយដំ និងដាក់ឲ្យប្រឈមមុខ និងវិតក្បិតដ៏តឹងរឹងក្នុងអំឡុងពេលនៃការឃុំឃាំង ។ ភាពធ្ងន់ធ្ងរនៃស្ថានភាព

រូម ឬស្ថានភាពដាច់ដោយឡែកធ្វើឲ្យអ្នកជាប់ឃុំឃាំងថមថយកម្លាំងចិត្ត អស់តម្លៃ និងអស់ លក្ខណៈជាមនុស្សជាតិ ។ ទាំងនេះជាស្ថានភាពដែលធ្វើឲ្យពួកគេស្ថិតនៅក្នុងការភ័យខ្លាចជានិច្ច ។

ការធ្វើទារុណកម្ម ឬការធ្វើបាបដោយអមនុស្សធម៌

ក្នុងពេលសួរចម្លើយ បុគ្គលិកនៅមន្ទីរស-២១ បានបង្ករដោយចេតនាឲ្យមានការឈឺចាប់ ឬការរងទុក្ខផ្លូវកាយ ឬផ្លូវចិត្តដល់អ្នកទទួលបានការការពារ ។ ការប្រើប្រាស់វិធីទាំងនេះក្នុងពេលសួរចម្លើយគឺមានគោលបំណងទាញយកចម្លើយសារភាពដែលអាចឲ្យដឹងអំពីព័ត៌មានឃោធា ឬអាចគាំទ្រដល់យុទ្ធសាស្ត្រឃោសនារបស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា ។ បុគ្គលិកមន្ទីរស-២១ បានបង្ករដោយចេតនាឲ្យមានរបួសផ្លូវចិត្តធ្ងន់ធ្ងរ និងការឈឺចាប់ដល់រាងកាយ ឬសុខភាពរបស់អ្នកទោស ឬឲ្យពួកគេស្ថិតនៅក្នុងស្ថានភាពដែលអាចកំណត់បានថា ជាការប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរដល់សេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់មនុស្សជាតិ ។

ការធ្វើមនុស្សឃាតដោយចេតនា

បុគ្គលិកមន្ទីរស-២១ បង្ករដោយចេតនាឲ្យមានការសម្លាប់ជនទទួលការការពារយ៉ាងហោចណាស់ ៤០០នាក់ដោយផ្ទាល់ និងដោយប្រយោលតាមវិធីសាស្ត្រផ្សេងៗ ។

គ) បទឧក្រិដ្ឋជាតិ

ដោយបានកែប្រែដោយសាលដីការបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះនូវអំពើជាក់លាក់ដែលបង្ហាញតាមកិច្ចស៊ើបសួរ ក៏បង្កើតជាបទល្មើសនៃការធ្វើទារុណកម្មដើម្បីឲ្យឈឺជាខ្លាំង ហើយផ្តាយប្រាប់ព័ត៌មានផ្សេងៗដែលមានប្រយោជន៍ដល់ការប្រព្រឹត្តិឧក្រិដ្ឋកម្ម ឬមជ្ឈិមកម្មណាមួយក្តី និងបទមនុស្សឃាត គិតទុកជាមុន ។

អនុលោមតាមច្បាប់ជាតិ បទល្មើសទាំងនេះត្រូវបានកំណត់តាមមាត្រា៥០០ មាត្រា ៥០១ និងមាត្រា៥០៦ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជាឆ្នាំ១៩៥៦ ។

[១៤:១៣:៥០]

ឃ) ទម្រង់នៃការទទួលខុសត្រូវ

ការប្រព្រឹត្តិ

ឌុច បានធ្វើទារុណកម្មដោយផ្ទាល់ ឬប្រព្រឹត្តអមនុស្សធម៌ចំពោះអ្នកទោសនៅមន្ទីរស-២១ ហើយអំពើនេះត្រូវបានប្រព្រឹត្តក្នុងឱកាសដាច់ដោយឡែកពីគ្នា និងតាមរយៈមធ្យោបាយផ្សេងៗដូចបាន

រៀបរាប់ខាងលើ ត្រូវបានកែប្រែដោយសាលដីការបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះ ។ ឌុច មិនត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីទម្រង់នៃការទទួលខុសត្រូវលើការប្រព្រឹត្តទារុណកម្មក្រោមច្បាប់ជាតិឡើយ ។

ការបញ្ជា

ឌុច បានកាន់មុខតំណែងដែលមានអំណាចនៅមន្ទីរ-២១ ក្នុងរយៈពេលនៃយុត្តាធិការតាមពេលវេលារបស់អ.វ.ត.ក ។ មុខតំណែងនេះអនុញ្ញាតឲ្យ ឌុច បញ្ជាអ្នកនៅក្រោមបង្គាប់ឲ្យអនុវត្តរាល់ការងារចាំបាច់ពាក់ព័ន្ធនឹងដំណើរការនៅមន្ទីរស-២១ ។ មន្ទីរស-២១នេះ ដំណើរការក្នុងលក្ខណៈជាខ្សែរសង្វាក់នៃការបញ្ជាដែលត្រូវបានបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់លាស់ ហើយតួនាទីរបស់បុគ្គលិកម្នាក់ៗត្រូវបានចែង និងអនុវត្តយ៉ាងហ្មត់ចត់ ។

បញ្ជានិងសេចក្តីណែនាំទោះជាពី ឌុច ក្តី ឬពីថ្នាក់លើរបស់គាត់ក្តី ត្រូវបានដាក់ចេញ ឬបញ្ជាបន្តជាមួយនឹងចេតនា និងការដឹងយ៉ាងច្បាស់អំពីផលវិបាកពីបញ្ជានេះ ហើយដែលដឹងថាបញ្ជា ឬសេចក្តីណែនាំទាំងនេះនឹងត្រូវបានគោរព និងអនុវត្តជាប្រព័ន្ធចាត់តាំង ។ បញ្ជានៅមន្ទីរស-២១ អាចមានលក្ខណៈច្បាស់លាស់ ឬស្រពិចស្រពិល ។ ជាទូទៅ ឬជាក់លាក់ និងអាចបញ្ជូនទៅផ្ទាល់ ឬមិនផ្ទាល់ទៅដល់អ្នកអនុវត្ត តាមរយៈរបៀបដែលខ្លួនដឹកនាំនៅស-២១ *ឌុច* បានចូលរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ដល់ព្រឹត្តិការណ៍នានាដែលបានកើតឡើង ហើយអំពើជាច្រើនទៀតដែលអ្នកនៅក្រោមបង្គាប់បានប្រព្រឹត្ត ឬប៉ុនប៉ងនឹងប្រព្រឹត្តអាចត្រូវបានកំណត់បានជាអំពើឧក្រិដ្ឋស្របតាមអត្ថន័យនៃច្បាប់ និងកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីអ.វ.ត.ក ។

ការទទួលខុសត្រូវរបស់ថ្នាក់លើ

ក្នុងនាមជាអនុលេខា និងបន្ទាប់មកជាលេខានៅមន្ទីរស-២១ *ឌុច* បានប្រើប្រាស់នូវការបញ្ជានិងការគ្រប់គ្រងតាមការជាក់ស្តែង និងតាមផ្លូវច្បាប់ទៅលើបុគ្គលិកទាំងអស់នៅមន្ទីរស-២១ ។ តួនាទីនេះផ្តល់ឲ្យគាត់ជាអាទិ៍នូវអំណាចចេញបញ្ជា ដើម្បីឲ្យអនុវត្តនូវរាល់ភារកិច្ចចាំបាច់ពាក់ព័ន្ធនឹងដំណើរការនៃមន្ទីរនេះ ។ ក្នុងអាណត្តិរបស់គាត់នៅមន្ទីរស-២១ *ឌុច* បានដឹង គួរតែបានដឹង ឬបានធ្វើមិនដឹង មិនឮ ដោយចេតនាចំពោះព័ត៌មានដែលចង្អុលបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ថា អ្នកនៅក្រោមបង្គាប់របស់គាត់បានប្រព្រឹត្ត ឬបម្រុងនឹងប្រព្រឹត្តបទល្មើស ដូចពណ៌នានៅក្នុងដីកាដំណោះស្រាយនេះ ។ អំពើទាំងនេះអាចត្រូវបានកំណត់ជាបទឧក្រិដ្ឋដែលស្ថិតក្នុងយុត្តាធិការរបស់អ.វ.ត.ក ដោយសារខកខានមិនបានចាត់វិធានការសមស្រប និងចាំបាច់នានាដើម្បីទប់ស្កាត់ការប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្ម ឬដាក់

[១៤:១៧:២៦]

ទណ្ឌកម្មចំពោះចារី នៃអំពើខាងក្រោម ។ *ឌុច* ខកខានមិនបានអនុវត្តនូវកាតព្វកិច្ចរបស់គាត់ក្នុងការគ្រប់គ្រងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពលើអ្នកនៅក្រោមបង្គាប់របស់គាត់ ។

ការរៀបចំផែនការ

ឌុច បានចូលរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់នៅក្នុងដំណើរការរៀបចំ ឬការដាក់ឲ្យដំណើរការនូវគម្រោងដែលឈានទៅដល់ការបង្កើតមន្ទីរស-២១ ។ ដោយដឹងថាសកម្មភាពនៃមន្ទីរនេះនឹងក្លាយជាអំពើឧក្រិដ្ឋ ។ម្យ៉ាងវិញទៀត នៅពេលដែលមន្ទីរនេះបានបង្កើត *ឌុច* បានរៀបចំផែនការឧក្រិដ្ឋកម្មជាក់លាក់នានាដែលត្រូវបានប្រព្រឹត្តជាមួយនឹងចេតនាថា ឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងនេះត្រូវតែប្រព្រឹត្ត ។

ការញុះញង់៖

ក្នុងនាមជាអនុប្រធាន ជាប្រធានមន្ទីរស-២១ និងក្នុងនាមជាសមាជិកសកម្មរបស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា *ឌុច* បានជម្រុញ និងលើកទឹកចិត្តបុគ្គលិកនៅមន្ទីរស-២១ ឲ្យប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋកម្មផ្សេងៗដូចបានពណ៌នាក្នុងដីកាដំណោះស្រាយនេះ តាមរយៈការណែនាំ ការបង្រៀនជាទ្រឹស្តី និងមាគ៌ានយោបាយរបស់បក្ស និងប្រគល់ជាភារកិច្ចដល់ពួកគេ ក៏ដូចជាតាមរយៈវត្តមានរបស់គាត់នៅកន្លែងកើតហេតុ និងការចូលរួមរបស់គាត់នៅគ្រប់ទិដ្ឋភាពទាំងអស់នៃដំណើរការមន្ទីរស-២១ ។ ការដឹកនាំ និងការចូលរួមរបស់ *ឌុច* គឺពិតជាកត្តាចំបងក្នុងការធ្វើឲ្យមន្ទីរស-២១ មានដំណើរការ ហើយបង្ហាញអំពីចេតនាក្នុងការដាក់ឲ្យបុគ្គលិកនៃមន្ទីរនេះប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋដូចបានរៀបរាប់ខាងលើ។

ការជួយ និងការជម្រុញ៖

មនុស្សនៅក្រោមបង្គាប់របស់ *ឌុច* គោរព និងកោតខ្លាចអំណាចរបស់គាត់ ហើយនៅគ្រប់កម្រិតនៃដំណើរការរបស់មន្ទីរស-២១ ។ *ឌុច* ផ្តល់ជំនួយជាក់ស្តែង ការលើកទឹកចិត្ត ឬការគាំទ្រផ្នែកស្មារតីរបស់ពួកគេ ។ ការជួយ និងការជំរុញនេះ បានរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ដល់ការប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្មនានា ដូចបានរៀបរាប់នៅក្នុងដីកាដំណោះស្រាយនេះ ។ ជាងនេះទៅទៀត *ឌុច* បានដឹងយ៉ាងច្បាស់ថាទង្វើរបស់គាត់នឹងជួយដល់ការប្រព្រឹត្តនូវឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងនេះ ហើយ *ឌុច* ក៏បានដឹងអំពីធាតុផ្សំសំខាន់ៗ និងដឹងអំពីចេតនារបស់ចារីផងដែរ ។

[១៤:២០:០៦]

ផ្នែកទីបី)

សេចក្តីសម្រេច

ជាលទ្ធផលនៃការស៊ើបសួរ កាំង ហ្កេកអ៊ាវ ហៅ ឌុច ត្រូវបានបញ្ជូនមកជំនុំជម្រះនៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ហើយត្រូវបានចោទប្រកាន់ថាតាមរយៈអំពើសកម្ម និងអកម្មរបស់ខ្លួននៅទីក្រុងភ្នំពេញ និងលើទឹកដីកម្ពុជា ក្នុងចន្លោះថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ រហូតដល់ថ្ងៃទី០៦ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ ក្នុងឋានៈជាអនុលេខា និង-- ឬជាលេខាមន្ទីរស-២១ បានរៀបចំផែនការ បានញុះញង់ឲ្យប្រព្រឹត្ត បានបញ្ជា បានប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋដូចខាងក្រោមៈ

បានជួយ និងជំរុញដល់ចារីនៃបទឧក្រិដ្ឋទាំងនេះ ឬជាអ្នកទទួលខុសត្រូវក្នុងនាមជាមេកើយ ។

(១) ឧក្រិដ្ឋប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិដែលមាន ការធ្វើមនុស្សឃាត ការសម្លាប់រង្គាល ការធ្វើឲ្យទៅជាទាសករ ការដាក់ក្នុងមន្ទីរឃុំឃាំង ការធ្វើទារុណកម្ម ការរំលោភលើផ្លូវភេទ ការធ្វើទុក្ខបុកម្នេញដោយមូលហេតុនយោបាយ អំពើអមនុស្សធម៌ផ្សេងៗទៀត ។

បទឧក្រិដ្ឋដែលមានចែង-- ។

[១៤:២១:៤៤]

ប្រធានអង្គជំនុំៈ

ក្រឡាបញ្ជីសម្រាកបន្តិចដែលមានបញ្ហាផ្នែកខាងបកប្រែភាសាបារាំង ។

អញ្ជើញលោក ឌុច ផារី ឡើងអានបន្តបញ្ចប់ ។

លោក ឌុច ផារីៈ

បទឧក្រិដ្ឋដែលមានចែង និងផ្តន្ទាទោសតាមមាត្រា៥ មាត្រា២៩(ថ្មី) និងមាត្រា៣៩(ថ្មី) នៃច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ។ ដើម្បីកាត់សេចក្តីឧក្រិដ្ឋកម្មដែលបានប្រព្រឹត្តឡើងនៅក្នុងរយៈកាលនៃកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ។

(២) ការបំពារបំពានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរលើអនុសញ្ញាទីក្រុងហ្សឺណែវ ចុះថ្ងៃទី១២ ខែសីហា ឆ្នាំ១៩៤៩ ដែលមាន ការធ្វើមនុស្សឃាតដោយចេតនា ការធ្វើទារុណកម្ម ឬការធ្វើបាបដោយអមនុស្សធម៌ ការបង្កដោយចេតនាឲ្យមានរបួសធ្ងន់ធ្ងរ ឬឲ្យមានការឈឺចាប់ដល់រាងកាយ ឬសុខភាព ។ ការដកហូតដោយចេតនាពីឈ្លើយសឹក ឬជនស៊ីវិល និងនូវសិទ្ធិទទួលបានការកាត់ទោសដោយយុត្តិធម៌ ការឃុំខ្លួនជនស៊ីវិលដោយខុសច្បាប់ ។ បទឧក្រិដ្ឋដែលមានចែង និងផ្តន្ទាទោសតាមមាត្រា៦ មាត្រា២៩(ថ្មី) មាត្រា

៣៩(ថ្មី) នៃច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ដើម្បីកាត់សេចក្តីឧក្រិដ្ឋកម្មដែលបានប្រព្រឹត្តឡើងយនៅក្នុងរយៈកាលនៃកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ។

(៣) ការរំលោភបំពានលើក្រមព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ១៩៥៦ ដែលមានបទមនុស្សឃាតគិតទុកជាមុន មាត្រា៥០១ និងមាត្រា៥០៦ បទទារុណកម្មមាត្រា៥០០ ដែលជាបទល្មើសមានចែង និងផ្តន្ទាទោសតាមមាត្រា៣(ថ្មី) មាត្រា២៩(ថ្មី) មាត្រា(៣៩(ថ្មី) នៃច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតឲ្យមានអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ដើម្បីកាត់សេចក្តីឧក្រិដ្ឋកម្មដែលបានប្រព្រឹត្តឡើងក្នុងរយៈកាលនៃកម្ពុជាប្រជា-ធិបតេយ្យ ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

សូមអញ្ជើញ--

[១៤:២៥:២៨]

លោក ហ្វ្រង់ ស្វ័រ រូ៖

ខ្ញុំសូមអនុញ្ញាតជូន-- ជម្រាបជូនតុលាការក្នុងនាមមេធាវីការពារ ផ្អែកលើវិធាន៨៨ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង លោកប្រធាននឹងធានាថាឲ្យមេធាវីការងារអាចនឹងប្រើសិទ្ធិរបស់ខ្លួនបានផង ។ យើងទើបតែបានស្តាប់ គឺថាមានកថាខណ្ឌ១៥០ កថាខណ្ឌដែលត្រូវបានអានឡើងនៅក្នុងដីកាដំណោះស្រាយ ។ ដូច្នេះមេធាវីការពារសូមអនុញ្ញាត ហើយមានកថាខណ្ឌចំនួន១០ ដែលចាត់ទុកថាជាភស្តុតាងដោះបន្ទុកសម្រាប់ជនត្រូវចោទ-- ជាប់ចោទមិនបានអាននោះទេ ។ ដូច្នេះហើយការអាននេះ គឺជាការអានកថាខណ្ឌដែលដាក់បន្ទុក ហើយចំណុចនេះក៏មិនត្រូវបានចាត់ទុកថាជាការជំនុំជម្រះជាយុត្តិធម៌ទេ ។ អាស្រ័យហេតុនេះហើយ យើងខ្ញុំសូមស្នើថា កថាខណ្ឌពី១៦២ រហូតដល់១៧១ គប្បីត្រូវតែអានផងដែរ ។

សូមអរគុណលោកប្រធាន ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

អង្គជំនុំជម្រះសម្រេចទទួលយកនូវសំណើនេះ ហើយដោយសារពេលវេលា ដល់ពេលវេលាត្រូវសម្រាកហើយ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងហ្នឹងសូមប្រកាសសម្រាក ១៥នាទី រហូតដល់ម៉ោង ២:៤០នាទី ពីរសែសិបនាទី អញ្ជើញចូលវិញ ហើយដោយសូមអញ្ជើញអ្នកដែលត្រូវចូលរួមនៅក្នុងនីតិវិធី និងសាធារណជនចូលឲ្យបានមុនម៉ោងកំណត់ពីដូចខាងលើនេះ ដោយឡែកបញ្ហាដែលលើកឡើង

ដោយ មេធាវីការពារជនជាប់ចោទអម្បាញ់មិញនេះ អង្គជំនុំជម្រះថយទៅពិចារណាអំឡុងពេលពេលសម្រាក នេះ ហើយត្រឡប់មកវិញនឹងសម្រេចទៅលើការសុំនេះតែម្តង សូមប្រកាសសម្រាក ។

[១៤:២៧:៥៣]

[សវនាការសម្រាកពីម៉ោង១៤.២៧.៥៣នាទី ដល់ម៉ោង ១៤.៥៩.៥៨នាទី]

[១៤:៥៩:៥៨]

លោកស្រី សែ កុលវុឌ្ឍី៖

ចាំ សូមអញ្ជើញអង្គុយចុះ ។

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

អង្គជំនុំជម្រះប្រកាសបន្តដំណើការសវនាការរបស់យើងបន្តទៅទៀត ហើយមុននឹងដំណើរការកិច្ចនីតិវិធីបន្តបន្ទាប់ អង្គជំនុំជម្រះសូមប្រកាសថា អង្គជំនុំជម្រះសម្រេចច្រានចោលនូវសំណើរបស់មេធាវី ហ្វ្រង់ ស្វ័រ រូ ដែលជាមេធាវីការពារក្តី សុំឲ្យអាននៅបទចោទប្រកាន់ដែលមានកថាខណ្ឌពី១៦២រហូតដល់២៧១ ដែលពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងអត្តសញ្ញាណ អត្តចរិតរបស់ជនជាប់ចោទ និងស្ថានភាពផ្នែកខាងចិត្តសាស្ត្ររបស់ជនជាប់ចោទនេះ ។

ដោយហេតុមានបួនដូចខាងក្រោមនេះ៖

ទីមួយនៅក្នុងវិធាន៨៩ស្ទួន បានចែងថា អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងប្រកាសបើកសវនាការលើអង្គសេចក្តី ប្រធានអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបង្គាប់ឲ្យក្រឡាបញ្ជីអាននូវបទចោទប្រកាន់ប្រឆាំងនឹងជនជាប់ចោទ និងអាចបង្គាប់ឲ្យក្រឡាបញ្ជីអាននូវកាលវិភាគអង្គហេតុនៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ។

ទីពីរគឺនៅក្នុង៨៩ស្ទួន (២) ចែងថា ជនជាប់ចោទ ឬមេធាវីរបស់ជនជាប់ចោទអាចធ្វើការឆ្លើយតបដោយសង្ខេបប្រឆាំងនឹងការចោទប្រកាន់បាន ។

ហេតុផលទីបី អំពីការលើកឡើងអំពីអត្តចរិត និងការវិភាគផ្នែកចិត្តសាស្ត្ររបស់ជនជាប់ចោទវាមិនមែនជាផ្នែកនៃការវិភាគអង្គហេតុនៃការចោទប្រកាន់ទេ ។

ទីបួន នៅក្នុងលិខិតសេចក្តីសម្រេចណែនាំអំពីកម្មវិធីជំនុំជម្រះត្រង់ចំណុចទី៩.១ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានរៀបចំនូវអង្គហេតុ និងព្រឹត្តិការណ៍នានាដើម្បីធ្វើសវនាការ នៅក្នុងនោះអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានកំណត់នូវបញ្ហាចុងក្រោយដាក់ថា បញ្ហាទាក់ទងទៅនឹងអត្តចរិតរបស់ជនជាប់ចោទ

គឺជាព្រឹត្តិហេតុមួយដែលត្រូវធ្វើដោយឡែក ហើយធ្វើចុងក្រោយគេបង្អស់នៃដំណើរការសវនាការនេះ ។ អ៊ីចឹងអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានរៀបចំនូវការវិភាគ ថ្លឹងថ្លែងគឺរិះរកគ្រប់មធ្យោបាយដើម្បីភាពត្រឹមត្រូវ ភាពយុត្តិធម៌នៃដំណើរការប្រព្រឹត្តទៅចំពោះសវនាការនេះ ។

មុននឹងបន្តទៅទៀតគឺដល់កិច្ចដំណើរការប្រព្រឹត្តទៅនៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធី ធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានសង្ខេបដែលធ្វើឡើងដោយសហព្រះរាជអាជ្ញា ។ មុននឹងចាប់ផ្តើមដោយសារហេតុផលពេលវេលាមានបញ្ហាខ្លី អ៊ីចឹងគឺអង្គជំនុំជម្រះសូមសួរទៅសហព្រះរាជអាជ្ញាថា តើលោកអាចឡើងធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានសង្ខេបអំពីចោទប្រកាន់ចំពោះជនជាប់ចោទដោយអនុលោមតាមវិធាន៨៩ស្ទួន(២) បានដែរឬទេនៅពេលនេះ?

[១៥:០៤:១២]

លោកស្រី ជា លាង៖

ដោយក្រឡេកទៅមើលពេលវេលាឃើញថា ម៉ោងបីជាងហើយដែរ ហើយបើតាមវិធាន៨៩នោះ ហើយនឹងអ្វីដែលអង្គជំនុំជម្រះអនុញ្ញាតឱ្យខាងសហព្រះរាជអាជ្ញារយៈពេលពីរម៉ោង ខ្ញុំគិតថារយៈពេលនេះច្រើនណាស់ បើសិនជាយើងធ្វើឥឡូវនេះគឺថាវាអាចពន្យាររហូតទៅដល់ម៉ោងប្រាំជាងណោះ ។ អ៊ីចឹងប្រសិនជាអាចគឺយើងអាចទៅធ្វើចាប់ផ្តើមនៅពេលព្រលឹមបានទេ? អាហ្នឹងជាសំណូមពររបស់ខាងខ្ញុំ ចាំ ។

(សំឡេងអ្នកបកប្រែ)

ប្រធានអង្គជំនុំ៖

បន្ទាប់ពីស្តាប់នូវសំណូមពររបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ដែលបានលើកឡើងសុំឱ្យអង្គជំនុំជម្រះពិចារណាលើពេលវេលា ដែលនឹងធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានសង្ខេបអំពីបទចោទប្រកាន់ដែលត្រូវចំណាយពេលវេលាយូរ ហើយទីពីរគឺជៀសវាងនៅក្នុងដំណើរការប្រព្រឹត្តទៅពាក់កណ្តាលទី ហើយអង្គជំនុំជម្រះបានយល់ព្រមលើសំណើនេះ ហើយអង្គជំនុំជម្រះសម្រេចថា ថ្ងៃនេះសវនការគឺត្រូវផ្អាកត្រឹមនេះ ដោយលើកទៅបន្តសវនាការនៅថ្ងៃស្អែកទៀត ។

ហើយក៏សូមឱ្យអនុរក្សមន្ទីរឃុំឃាំងនាំជនជាប់ចោទទៅកាន់មន្ទីរឃុំឃាំងវិញ ហើយថ្ងៃស្អែកបង្គាប់ឱ្យនាំជនជាប់ចោទមកកាន់សាលសវនាការនេះឱ្យបានមុនម៉ោងប្រាំបួន ហើយភាគីដទៃទៀត និង

សាធារណជនក៏ដូច្នោះដែរ ដែលត្រូវអញ្ជើញចូលរួមសវនាការ គឺសូមអញ្ជើញមកកាន់ទីនេះឲ្យបានមុន ម៉ោងប្រាំបួន ដើម្បីយើងដំណើរការបន្តសវនាការបន្តទៅទៀត ៕

[សវនាការផ្អាកនៅម៉ោង ១៦.០៨ នាទី]